

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 26 och 27 mars justerades.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp anmält Olle Felten som suppleant i konstitutionsutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i konstitutionsutskottet

Olle Felten (SD)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:441

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:441 Genomförande av

Företagsskattekommitténs förslag

av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer inte att kunna besvaras inom den föreskrivna tiden.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 april 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:445

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:445 Centralisering av Skatteverkets kontor
av Anders Ahlgren (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 2 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade
engagemang.

Stockholm den 14 april 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:471

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:471 Lokaliseringen av Skatteverkets
verksamhet

av Sten Bergheden (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 8 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade
engagemang.

Stockholm den 14 april 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2014/15:99 till finansutskottet

2014/15:100

Förslagspunkt 1–2 till finansutskottet

Förslagspunkt 3–5 till konstitutionsutskottet

Propositionen i övrigt till finansutskottet

Skrivelser

2014/15:98 till skatteutskottet

2014/15:101 och 102 till finansutskottet

Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU30

En parlamentarisk utredning om överskottsmålet och dess roll i det finanspolitiska ramverket föredrogs.

En parlamentarisk utredning om överskottsmålet och dess roll i det finanspolitiska ramverket

Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Den allvarliga statsfinansiella krisen i början av 1990-talet ledde till genomgripande institutionella förändringar av den budgetprocess som då tillämpades.

Efter krisen krävdes en tuff budgetsanering för att komma till rätta med de problem som fanns, men man var överens om att vi inte skulle drabbas av något liknande i framtiden.

År 1997 etablerade den socialdemokratiska regeringen i samarbete med Centerpartiet det som vi i dag känner som det finanspolitiska ramverket. Då var det inte alla som gillade tanken på överskott i statens finanser. Moderaterna var tydliga med att överskottsmålet var ”överbeskattning och socialisering”.

Vad består då detta regelverk eller ramverk av? Det omfattar ett mål för den offentliga sektorns sparande, ett utgiftstak för statens primära utgifter och ålderspensionssystemets utgifter kombinerat med en stram budgetprocess för staten och ett kommunalt balanskrav.

De mycket stora budgetunderskotten i början och i mitten av 1990-talet och den skenande statsskulden gjorde det naturligt för regeringen att införa mål för statsskuldens utveckling och för den offentliga sektorns finansiella sparande.

Det första målet som angavs var att statsskulden skulle stabiliseras senast 1996. Därefter angavs att underskottet i den offentliga sektorns finansiella sparande inte skulle överstiga 3 procent av bnp. Från 1998 skulle balans nås, och 2000 skulle ett överskott motsvarande 2 procent av bnp uppnås i genomsnitt över en konjunkturcykel.

Överskottsmålet ändrades 2007 från 2 till 1 procent av bnp till följd av att definitionen av den offentliga sektorn ändrades.

Införandet av överskottsmålet syftade till att stabilisera de offentliga finanserna och till att spara en buffert för framtida generationer då allt fler människor kommer att utnyttja den offentliga sektorns välfärdstjänster samtidigt som andelen personer i arbetsför ålder minskar.

Förtroendet för de offentliga finanserna i Sverige i dag får beskrivas som högt, mycket beroende på det arbete som gjordes under 1990-talet. Ramverket har varit en god hjälp i högkonjunktur och i lågkonjunktur. Det har tjänat Sverige väl och kommer att fortsätta att göra det.

Nu har regeringen gett Konjunkturinstitutet i uppdrag att analysera konsekvenserna av att ändra målnivån för det offentliga finansiella sparandet från ett överskott på 1 procent till balans.

Regeringen har tydligt redogjort för varför man tycker att det är rimligt att se över målet. När det finanspolitiska ramverket infördes var de motiv som angavs för målnivån följande: att återställa förtroendet för de offentliga finanserna och minska behovet av utländsk upplåning, att ge

utrymme för stabiliseringspolitik och att möta den demografiska utmaningen.

Sedan dess har en hel del inträffat. Statsskulden har sjunkit från ungefär 70 till ungefär 40 procent av bnp. Den offentliga sektorn har i dag låg bruttoskuld och stora nettotillgångar. Skuldkvoten kommer dessutom att fortsätta att minska även vid ett balansmål.

Vid lägre målnivåer kvarstår utrymme att föra en kraftfull stabiliseringspolitik, om det behövs. Vi vet dessutom att antalet äldre har ökat det senaste decenniet och kommer att fortsätta att öka framöver. Nu står vi alltså mitt uppe i den demografiska utmaning som man flaggade för när målet infördes.

Sammantaget har argumenten för en målnivå för den offentliga sektorns sparande på 1 procent blivit svagare än när den infördes. Det finns alltså skäl att utreda konsekvenserna av en annan nivå.

Hur beslutas då nivån för det finansiella sparandet? Det är regeringen som föreslår målnivån liksom utgiftstaket. Det gör man i budgetpropositionen. Riksdagen beslutar sedan om mål och utgiftstak i rambeslutet. Detta framgår av såväl budgetlagen som riksdagsordningen. Denna modell och ordning slogs senast fast av en enig budgetprocesskommitté. Alla partier var överens om att det ska vara så.

Här finns inget utrymme för tolkning. Att så är fallet bekräftas av de borgerliga partiernas utskottsinitiativ, där man slog fast att regeringen har möjlighet att lägga fram förslag till ändrad målnivå för enskilda år i budgetpropositionen. Detta följer budgetlagen och riksdagsordningen mycket väl.

Till det kommer att eftersom beslutet om nivån på målet är en del av budgetens rambeslut ingår det i den överenskommelse som sex partier träffade i december om att praxis ska värnas i budgetbesluten.

Vi gläds åt att alla partier tycks vara överens om att målnivån ska utredas. Regeringen var från början tydlig med att man gärna bjuder in partiföreträdare till samtal om resultatet av Konjunkturinstitutets utredning, när den är klar.

Jag yrkar dock bifall till vår reservation. Det gör jag för att vi inte anser att samtalen behöver föras i form av en parlamentarisk utredning. Någon sådan fanns heller inte när målnivån infördes. Vi ser heller inget behov av att bredda frågan till nya frågeställningar. Vi har ett finanspolitiskt ramverk som fungerar väl. Vi vill inte ändra det eller ersätta det med ett nytt. För vår del handlar detta bara om att utreda målnivån.

Vi värnar också om den mycket tydliga reglering som finns i budgetlagen och riksdagsordningen när det gäller hur målnivån på det finansiella sparandet och utgiftstak föreslås och beslutas. Detta bekräftades senast av alla partier i budgetprocesskommittén.

Min fråga till dagens borgerliga debattörer är: Värnar ni också om den ordningen?

Anf. 2 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Egentligen skulle man kunna sammanfatta den här debatten om överskottsmålet så här: Den borgerliga regeringen beslöt sig för att lämna överskottsmålet i praktiken. Nu när den nuvarande regeringen föreslår en översyn av överskottsmålet och lämnar ett uppdrag

till Konjunkturinstitutet kan de borgerliga inte komma överens sinsemellan och föreslår därför en utredning.

Man lämnar i praktiken överskottsmålet men vill inte stå fast vid att man gör det, även om alla andra vet det. Det menar jag är det stora dilemma med det förslag som lagts på riksdagens bord.

Förslaget går ut på att vi under ett och ett halvt år ska titta på hur överskottsmålet har gynnat Sverige och hur överskottsmålet eller en ändring av målet skulle påverka ekonomin i framtiden. Vi ska också titta på andra länders ekonomiska ramverk.

I ett och ett halvt års tid ska utredningen arbeta och finansieras med skattepengar, för att borgerligheten internt inte är överens om huruvida överskottsmålet har spelat ut sin roll eller inte.

Jag tycker att detta är ett oansvarigt sätt att använda skattebetalarnas pengar på. Jag måste säga detta. Att partier som har bildat regering tillsammans och som i praktiken har lämnat ett mål agerar på ett sådant sätt tycker jag är både gnälligt och oansvarigt, och det borde inte få förekomma.

När överskottsmålet infördes stod Vänsterpartiet bakom det. Det var ett bra mål, för det behövdes verkligen. Vi hade en oerhört hög statsskuld – det var det stora problemet. Moderaterna stod inte bakom målet då. De ansåg att det var en överbeskattning av folket.

Under resans gång har det lyfts fram nya argument för att överskottsmålet behövs. Framför allt har argumentet bestått i att vi ska spara för att möta de demografiska förändringarna. Det har varit ett rimligt argument. Men nu är statsskulden på låg nivå, vi har en nettoförmögenhet på 763 miljarder, som jag tror var senaste siffra jag såg, och de demografiska förändringarna är redan här. Vi behöver anställa 130 000 fler undersköterskor de närmaste sju åren för att klara behoven. Många går i pension, och vi får många fler äldre i behov av omsorg.

Det är egentligen hög tid att inse att vi har ett annat problem i samhället i dag än när vi införde överskottsmålet. De beslut som vi fattade då, för 20 år sedan, var rätt då. Men det behöver inte betyda att de besluten är rätt nu. Man har som politiker ett ansvar för att inse att verkligheten faktiskt har förändrats och därmed också anpassa sina beslut efter det, och man har självklart också ett ansvar för att försöka styra utvecklingen.

Om vi ser oss omkring tror jag att de allra flesta kan se att vi har stora samhällsproblem i dag. Vi har massarbetslöshet. Det är oerhört många människor vars kompetens och erfarenheter inte tas till vara, samtidigt som vi har stora, eftersatta behov i ekonomin. Vi har infrastruktur som inte håller måttet. Vi har barn som går ut skolan utan fullständiga betyg. Vi har sjuka som tvingas ligga i korridorerna på sjukhusen. Vi har många mor-mödrar och morfäder som inte får den omsorg som de behöver eftersom vi inte har råd därför att vi ska lägga pengar på hög i staten. Det är ungefär så man i så fall ska sammanfatta detta.

Med politiken att hålla fast vid överskottsmålet efterlämnar vi en stor skuld till kommande generationer, för man måste investera i samhället för att det ska hålla ihop. Det är ju inte så att järnvägarna blir billigare att underhålla i framtiden om vi inte gör något i dag – det är ganska välkänt. Att så många barn går ut skolan utan fullständiga betyg har också en kostnad som vi måste ta i framtiden.

För ett antal år sedan, när vi började lyfta upp frågan om att överskottsmålet har spelat ut sin roll, var vi ganska ensamma om det. Men efter hand har fler och fler i debatten trätt fram och sagt: Jo, överskottsmålet var bra, det har tjänat oss väl, men nu är det dags att ändra på det. Det är LO, TCO, Saco, Svenskt Näringsliv och ekonomer på höger- och vänsterkanten, och det är också en rad ekonomijournalister. Alla har kommit fram till ungefär samma slutsats: Det är dags att inse att vi har andra samhällsproblem i dag och därmed också ändra målnivån för det finansiella sparandet.

År 2012 tog Vänsterpartiet ett initiativ. Vi sträckte ut en hand till den dåvarande borgerliga regeringen. Vi sa: Låt oss sätta oss ned tillsammans och se över överskottsmålet och se vilket mål vi ska ha för det finansiella sparandet. Vi föreslog då budget i balans. Vi såg ju att ni i praktiken hade lämnat överskottsmålet. Vi tyckte att överskottsmålet har tjänat oss så väl att det borde begravas med värdighet, genom demokratiskt fattade beslut och inte på det sätt som borgarna valde att göra, att i praktiken lämna det åt sitt öde.

Det kan också vara lämpligt att påminna om att den borgerliga regeringen själv gjorde en översyn av överskottsmålet. Man har också i sina tidigare vårpropositioner återkommit till den ekonomiska utvecklingen i framtiden utifrån ett bevarande av överskottsmålet och ett annat finansiellt sparande, det vill säga budget i balans. De prognoser som den borgerliga regeringen gjorde då visade på en bättre ekonomisk utveckling om man slopade överskottsmålet, eftersom man då skulle använda pengarna på ett effektivt sätt, exempelvis till att pressa ned arbetslösheten, för det är avgörande för själva ekonomin. Ju fler som kan arbeta och bidra, desto bättre är det för samhällsekonomin i stort. Pengarna kommer bättre till nytta genom att användas än att läggas på hög i statskassan. Konjunkturinstitutet har också gjort prognoser och kommit fram till ungefär samma slutsatser, om jag inte missminner mig.

Det hade varit bra om vi hade satt oss i samtal 2012, när ni i praktiken lämnade överskottsmålet. Ni valde att inte göra det då. Nu skriker ni rakt ut och vill ha en parlamentarisk utredning därför att ni själva inte kan komma överens.

Det mest märkliga är kanske att ingen av er har någon finansiering av målet. 40 miljarder ska ni ta fram till 2018. Ni skriker själva högt varenda gång en skattehöjning föreslås, så hur ni ska ordna en finansiering av överskottsmålet är svårt att förstå. Förutom de 40 miljarderna till överskottsmålet behöver ni ungefär lika mycket, ja till och med lite mer, bara för att klara en kvalitet på samma nivå som i dag i välfärden de närmaste åren, alltså ungefär 50 miljarder till. Det blir totalt ungefär 90 miljarder som ni ska lägga fram en finansiering för. Det kommer ni inte att klara. Det är bara ett politiskt spel.

Jag välkomnar att Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna tycker att det är rimligt att se över överskottsmålet och också verkar vara villiga att lämna det. Att Moderaterna så benhårt håller fast vid det, för det politiska spelets skull, kan man säga ett och annat om, men det passar sig inte riktigt i en politisk debatt.

Anf. 3 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Herr talman! Bakgrunden till det här betänkandet, som jag tror att de flesta känner till vid det här laget, är att regeringen den 3 mars i år i en debattartikel berättade att man ensidigt avsåg att överge överskottsmålet och därmed riva upp en av de bärande pelarna i det finanspolitiska ramverket. Det gjorde man efter att konsekvent, vid varje tillfälle då frågan lyftes fram under valrörelsen och även upprepade gånger därefter, lova att man skulle stå fast vid överskottsmålet.

Herr talman! Om man slår upp ordet ”löftesbrott” i ett lexikon i framtiden kommer regeringens debattartikel med beskedet om det övergivna överskottsmålet att komma upp som exempel, för ett tydligare brott mot ett tydligt uttalat vallöfte är svårt att hitta.

Herr talman! Det finanspolitiska ramverket, inklusive överskottsmålet, har varit och är fortsatt viktigt för att säkerställa finansiell stabilitet nu och i framtiden och för att vi ska kunna klara kommande ekonomiska kriser. Ramverket har tjänat Sverige väl, och det har länge funnits bred politisk uppslutning bakom det.

Just den breda politiska uppslutningen bakom ramverket är viktig, för den bidrar till det starka förtroende som svensk ekonomi i grunden har. Den bidrar till att omvärlden har kunnat lita på att svenska politiker inte ska falla för frestelsen att strunta i reglerna, överge ramverket och öka utgifterna bara därför att man till exempel har råkat få in partier i regeringsunderlaget som saknar alla spärrar för hur man kan sätta sprätt på de skattemedel som vanligt hårt arbetande människor betalar in till statskassan.

Den breda politiska förankringen av ramverket har varit och är oerhört viktig för svensk ekonomi. Det är därför det är så allvarligt att regeringen nu gör just det som omvärlden litade på att en svensk regering inte skulle göra, det vill säga ensidigt säger sig vara beredd att riva upp en central del av ramverket.

Det är det, herr talman, som är bakgrunden till att vi från Alliansen i finansutskottet har valt att föreslå det tillkännagivande som betänkandet innebär. Det är ett tillkännagivande som innebär att regeringen snarast ska tillsätta en parlamentarisk utredning med uppdrag att analysera konsekvenserna för svensk ekonomi av ett förändrat överskottsmål och hur en sådan förändring förhåller sig till övriga delar av det finanspolitiska ramverket.

Nu är det inte vi från Alliansen som har varit angelägna om att börja ändra i ramverken. Men om ändringar ska kunna diskuteras och övervägas, menar vi att man åtminstone måste ta sig an denna fråga på ett seriöst sätt.

Att på några månader hasta fram ett begränsat underlag från en enskild myndighet är naturligtvis helt otillräckligt om man ska diskutera ett ramverk som har gällt i snart två decennier och som i nuvarande eller i modifierad form måste vara tänkt att gälla även under decennier framöver. Då krävs en mer seriös beredning av den här frågan i en parlamentarisk utredning.

Utredningen bör göra en noggrann genomlysning av vilka effekter ramverket och överskottsmålet har haft på den svenska ekonomins utveckling och på Sveriges förmåga att nå EU:s gemensamma mål.

Det är också rimligt att göra jämförande studier med motsvarande regelverk i andra länder och analysera hur de fungerar.

Utredningen bör dessutom i sin framåtblickande analys göra en scenarioanalys där ett utfallsrum av olika tänkbara framtida scenarier beskrivs och beaktas, detta för att det ska vara möjligt att göra relevanta bedömningar av hur förändringar av delar av ramverket kan påverka svensk ekonomi i olika situationer.

Detta är stora och viktiga frågor, och utredningen bör därför få tillräckligt med tid för att kunna genomföra det seriösa och noggranna arbete som en fråga av den här digniteten kräver. Därför bör utredningen redovisa sitt arbete mot slutet av 2016. Det är det som vi begär i detta tillkännagivande.

Herr talman! Detta är en högst rimlig begäran, och om den så kallade samarbetsregeringen hade varit det minsta intresserad av samarbete, det vill säga inte enbart på regeringens villkor utan även när man inte till 100 procent håller med i sak, hade man naturligtvis kunnat gå med på detta.

I stället väljer den så kallade samarbetsregeringen att ta konflikt i en fråga där det borde vara extra angeläget med samarbete och samförstånd.

Inte nog med att man tar konflikt i frågan, regeringen förlorar dessutom frågan och får i dag detta tillkännagivande på halsen i alla fall. Jag måste säga att det är häpnadsväckande oskickligt hanterat.

Man ställer sig frågan varför det är så bråttom för finansministern och regeringen att överge överskottsmålet och kasta det över bord. Man undrar vad det är som är så annorlunda i dag jämfört med för ett halvår sedan att det motiverar den totala omsvängning som regeringen nu vill göra jämfört med vad man då sa.

Det mest troliga är att finansministern har insett det som vi och många andra länge har försökt påtala, det vill säga att det är väldigt svårt att få ihop de vidlyftiga och kostsamma vallöften som de olika partierna i regeringsunderlaget var för sig har gett och samtidigt klara överskottsmålet, utan att chockhöja skatter på ett sätt som allvarligt skulle skada möjligheterna till jobb och tillväxt.

Regeringen vill helt enkelt kunna låna pengar till omfattande bidragshöjningar, och det är därför överskottsmålet får stryka på foten.

Men, herr talman, en sådan ordning och så lösa boliner kan vi inte ha när det gäller viktiga saker som budgetramverket. Därför kräver vi nu en mer seriös beredning av frågan i en parlamentarisk utredning.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 4 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tittar på Ulla Andersson. Jag tyckte att hon såg mycket nöjd ut när hon fick höra att en seriös beredning av detta ärende är att Ulla Andersson får vara med i en parlamentarisk kommitté och att det inte är seriöst att fråga Konjunkturinstitutet. Det tycker jag är mycket spännande.

Det är också spännande att se hur Moderaterna har ändrat sig i denna fråga sedan regeringen berättade att man har för avsikt att ge Konjunkturinstitutet ett uppdrag att utvärdera en förändrad målnivå och konsekvenserna av det. Först motsatte sig Moderaterna helt en översyn. Sedan ville de utreda alla möjliga saker som har koppling till ramverket.

Och nu har de begränsat sig något ytterligare och tycker att det finns några aspekter, förutom målnivån, som man ska titta närmare på.

Det som är så symtomatiskt när man lyssnar på Jonas Jacobsson Gjörtlers anförande är att han helt tycks ha lämnat hur verkligheten ser ut och helt tycks ha lämnat hur Moderaterna har lånat miljard efter miljard efter miljard för att sänka skatterna och lämnat ifrån sig stora underskott trots att de själva fick ta över stora överskott. De lämnade överskottsmålet och fick kritik för det, till exempel från Finanspolitiska rådet.

De bröstoner som Jonas Jacobsson Gjörtler tar till i talarstolen har alltså väldigt lite täckning bakåt.

Från Socialdemokraternas sida och från regeringens sida har man varit man varit mycket tydlig med att man gärna ser samtal och diskussioner över blockgränserna i den här frågan. Ni har inte varit nöjda med formerna för det. Ni vill hellre att fler partier, eller alla partier, ska garanteras en plats för att under lång tid sitta och diskutera en lång rad frågor kring ramverket.

Jag vill fråga Jonas Jacobsson Gjörtler följande: Delar du min uppfattning om hur riksdagsordning och budgetlag ser ut när det gäller hur man föreslår och beslutar om denna typ av mål?

Anf. 5 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik:

Herr talman! När man lyssnar på Fredrik Olovsson och Socialdemokraterna blir man lite fundersam. När regeringspartierna anklagar den tidigare regeringen för att ha skapat stora underskott kan man lätt få intrycket att Socialdemokraterna inte skulle ha förordat några stimulanser alls under lågkonjunktur som vi har gått igenom och fortfarande delvis befinner oss i.

Men sanningen är att Socialdemokraterna under oppositionstiden ville spendera mer pengar än alliansregeringen gjorde, sett till omfattningen av de offentliga utgifterna – mer pengar, inte mindre. Skillnaden var dock att Socialdemokraternas fokus som vanligt låg på bidragshöjningar som inte hade lett till några riktiga jobb. Socialdemokraterna vill alltså fylla på mindre i de berömda ladorna än vad Alliansen faktiskt gjorde och i stället lägga resurserna på sådant som inte skulle ha lett till riktiga jobb.

Om de socialdemokratiska budgetarna hade gällt under de gångna åren hade Sverige alltså befunnit sig längre från att nå överskottsmålet än i dag. Där har du verkligheten, Fredrik Olovsson.

Överskottsmålet är en del av budgetramverket tillsammans med bland annat utgiftstaket och balanskravet för kommunsektorn, och man bör se detta som en helhet.

Det må vara tekniskt möjligt att föreslå en ändrad nivå för ett enskilt år, vilket vi också skriver. Men detta handlar inte om det. Det är inte det som den här frågan gäller.

Överskottsmålet och ramverket är långsiktiga och bör ses som en helhet och kan inte vara föremål för nyckfulla och ensidiga förändringar. Hela trovärdigheten i detta ramverk bygger på att vi har en stabilitet, en långsiktighet och en bred politisk samsyn.

Jag måste återigen säga att det är mycket förvånande att vi har en så kallad samarbetsregering som är så kroniskt ointresserad av att samarbeta när det gäller en av de frågor där samarbete kanske vore som mest viktigt, nämligen den här.

Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Ska man sammanfatta Moderaternas position i fråga om överskottsmålet var den först att det inte bör finnas något sådant eftersom det är socialism och överbeskattning. Sedan var den att det nog ska finnas ett sådant men att man inte ska hålla sig till det. Därefter var den att om man vill ändra målnivån måste Moderaterna vara med på det.

Man kan säga att ni inte har byggt den bästa grunden för trovärdighet i denna fråga på det sättet.

Sedan är det mycket intressant att Jonas Jacobsson Gjörtler inte kan ge ett tydligt besked om att riksdagsordning och budgetlag ska gälla. Vi har ett handslag på det också i Budgetprocesskommittén. Det var helt tydligt att vi var överens om hur denna process ska gå till. Regeringen föreslår målnivå och tak i budgetpropositionen. Riksdagen beslutar sedan om detta i ett första steg. Våra partier och några till har dessutom en överenskommelse om att praxis här ska gälla om hur budgetbeslutet går igenom. Det är mycket märkligt om ett sådant handslag inte gäller.

Sedan kommer Moderaterna, efter att ha presenterat detta och efter att inte ha kunnat ge ett tydligt besked, och säger att man måste vara mer öppen för att samarbeta, när vi har varit så tydliga under hela tiden om att vi väldigt gärna vill ha samtal om detta när Konjunkturinstitutet är klar med sin utredning.

Anf. 7 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik:

Herr talman! Jag tar det igen, så att Fredrik Olovsson kanske kan lyssna lite noggrannare.

Under de gångna åren har Socialdemokraternas förslag till budgetar varit utformade på ett sådant sätt som hade inneburit ett sämre utfall för den svenska ekonomin än Alliansens budgetar, det vill säga att underskotten hade varit större, vi hade behövt låna mer pengar och vi hade haft längre tid kvar för att nå överskottsmålet om Socialdemokraterna hade fått igenom sina budgetar.

Jag bad riksdagens utredningstjänst att titta på skillnaderna. För nästan alla år har ni ett lägre budgetsaldo, med något undantag. I genomsnitt är det 15 miljarder lägre, sett över hela denna tid. Det är ganska mycket pengar.

Att komma här och påstå att Alliansen efterlämnar underskott och att allting hade sett bättre ut med S-budgetarna är ingenting annat än en grav förvanskning av sanningen.

När det gäller hur vi fattar beslut vill jag upprepa det jag sa tidigare, alltså att man måste se ramverket som en helhet. Det går inte att bryta upp det och prata om enskilda delar. Överskottsmålet är en viktig del av ramverket, och man måste se det som en helhet. Ramverket som helhet ingår inte i budgetprocessen. Jag har fortfarande svårt att förstå varför den så kallade samarbetsregeringen inte tycker att det är angeläget med ett samarbete i de här frågorna, där det i grunden handlar om förtroendet för svensk ekonomi.

Vi har under många år haft en bred parlamentarisk samsyn kring vikten av ramverket. Nu vill ni ändra det, för ni behöver få loss pengar snabbt. Ni må ha vilka motiv ni vill för detta, men jag tycker att ni skulle värna den stabilitet och breda politiska förankring vi har haft kring ramverket. Då

Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är märkligt hur Jonas Jacobsson Gjörtler undviker Fredrik Olovssons fråga. Du svarar över huvud taget inte på hans fråga, Jonas Jacobsson Gjörtler. Det borde du väl göra? Ni har ju ändå varit med i den utredning som har kommit fram till den ordning som faktiskt gäller. Därför borde du enkelt kunna säga ”Ja, vi står bakom det vi sa i den utredningen, och vi står bakom det vi har sagt i decemberöverenskommelsen”. Men det var tydligen svårt.

Det var en sak jag över huvud taget inte förstod i det du påstod. Skattesänkningar leder tydligen till riktiga jobb, men om människor som har dålig ekonomi på grund av att de är arbetslösa och har väldigt låg akassa får bättre ekonomi leder det inte till riktiga jobb. Jag trodde att människor använder sina kronor till att konsumera ungefär samma saker, det vill säga mat och kläder. Kanske går man och köper sig en dammsugare eller klipper håret. Det finns väl något undantag, nämligen de som redan har det gott ställt. Det är de personerna ni gynnar. De konsumerar mindre eftersom de sparar en stor del, eller spekulerar och skapar instabilitet i ekonomin.

Jag måste ändå ställa en fråga; det var därför jag begärde replik. För Moderaterna har pengarna blivit målet i sig. Det är så man måste sammanfatta ert resonemang, eftersom ni så hårt håller fast vid överskottsmålet. Men vore det inte lämpligt om ni medgav att ni föreslår utredningen därför att det är den enda lösningen ni har i det här läget? Det är enda sättet för er att dölja er oenighet i frågan. Det kan nämligen inte vara rimligt att man i ett och ett halvt år ska sitta och titta på en fråga som så många olika instanser redan har tittat på.

Bland annat din egen regering, den förra, tittade på det. Den såg att det till och med skulle bli bättre ekonomisk utveckling om man bytte målnivå. Om du nu inte litar på Konjunkturinstitutet i den här frågan skulle du ju kunna ha det som underlag.

Anf. 9 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik:

Herr talman! Det är ändå en smått fantastisk argumentation Ulla Andersson lägger fram. Vänsterpartiet påstår nu alltså att vi inte är överens inom Alliansen och att det är det som är motivet bakom vårt agerande här. Men snälla Ulla Andersson, vi har här ett initiativ och ett betänkande som Alliansen har lagt fram i total enighet. Det är tack vare att vi är eniga som det finns förutsättningar för oss att köra över er i den här frågan. Hade vi inte varit eniga hade ni ju vunnit. Vi är eniga i frågan. Det är det som gör att tillkännagivandet nu blir av. Ni förlorar.

Sedan är det så i sak att den välskötta ekonomin och den relativt låga statsskulden öppnar förutsättningar för att diskutera förändringar i ramverket. Vi menar dock att den diskussionen och beredningen måste göras på ett seriöst sätt, och vi tycker att det är rimligt att värna den breda parlamentariska enighet vi har haft i frågan och att göra detta i form av en parlamentarisk utredning.

Jag tycker inte att det duger som motiv att säga att det är rätt att helt överge ett mål bara för att man inte klarar av att nå det och inte mäktar

med att anstränga sig för att prestera bättre. Det kan vara bekvämt, men det är inte rätt. Om man inte klarar att springa 100 meter kan det vara frestande att ändra sträckan till 80 meter i stället – eller 60, eller 50 – men det gör ju inte att man blir en bättre löpare. Det imponerar inte heller på vare sig publiken eller motståndarna, tror jag.

Ska man förändra någonting i ramverket bör man titta på helheten. Man bör ha alla fakta på bordet, och man bör titta på scenarier för framtiden. Vad händer om vi gör förändringar i ramverket i olika tänkbara scenarier för svensk ekonomi?

Anf. 10 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är märkligt att Jonas Jacobsson Gjörtlér faktiskt glömmer bort hur verkligheten såg ut. Ni övergav ju själva målet i praktiken, för flera år sedan. Det sög nämligen så mycket att få sänka skatten ännu mer – på lånade pengar. Det var ju det ni gjorde. Ni övergav överskottsmålet i praktiken, men inte genom att bjuda in till samtal eller genom någon demokratisk beslutsordning. I stället bara lämnade ni det. Ni bemödade er inte ens om att begrava överskottsmålet med värdighet, trots att det har tjänat Sverige så väl. Det tycker jag är märkligt.

Det ni är överens om bland de borgerliga partierna är att under ett och ett halvt års tid utreda en fråga ni är oeniga i och att låta skattebetalarna betala utredningen. Det är det ni är överens om. Ni är inte överens om hur ni ser på överskottsmålet. Jag skulle vilja fråga dig om det inte är moraliskt rimligt att kräva att ni åtminstone kunde erkänna det, Jonas.

Ytterligare något jag skulle vilja ha svar på är frågan hur ni ska finansiera överskottsmålet. Var har ni de där 40 miljarderna ni behöver för att nå upp till en målnivå ni tycker ska gälla för det finanspolitiska ramverket? Jag har inte sett någonting i er politik som går i den riktningen – ingenting, faktiskt. Det ska alltså bli spännande att den 6 maj se vilka skatter ni ska höja för att nå överskottsmålet 2018.

Jag kan också lova dig en sak, Jonas Jacobsson Gjörtlér: Offentliga investeringar och att stimulera ekonomin genom att människor med låga inkomster får det bättre är ett mycket träffsäkrare sätt att få en bättre ekonomisk utveckling och fler jobb än att sänka skatter. Det kan man se efter åtta år av er politik, om man inte litar på forskningen i sig.

Anf. 11 JONAS JACOBSSON GJÖRTLÉR (M) replik:

Herr talman! Att Vänsterpartiet har satt en tydlig prägel på regeringen, dess budget och hela dess inriktning i politiken är väldigt tydligt. Ulla Andersson har nämligen länge sagt att vi inte behöver ha överskottsmålet utan kan kasta bort det.

Hon uttrycker det, lite slarvigt, som att vi ska lägga en massa pengar på hög men glömmer bort att det faktiskt fortfarande finns en statsskuld. Det handlar alltså inte riktigt om att lägga pengar på hög, utan det handlar om att minska en skuld och göra oss bättre rustade för framtida besvärliga situationer som ekonomiska kriser och annat som kan hända. Det är ett viktigt motiv för våra barn och för kommande generationer. Vi behöver fortsätta ta ansvar för att ekonomin ska vara hållbar även framöver.

Jag säger inte att det ska vara skrivet i sten exakt hur överskottsmålet ska vara utformat och hur det ska se ut eller hur ramverket i sin helhet möjligen kan ändras. Jag tycker att det är rimligt att man tittar på det här

seriöst, tillsammans, i en parlamentarisk utredning. Medan det arbetet görs tycker jag att det är angeläget att hålla fast vid det ramverk vi ändå har. Alliansregeringen har aldrig övergivit något överskottsmål, och det vet egentligen Ulla Andersson också. Överskottsmålet tar nämligen sikte på ett överskott sett över en konjunkturcykel, och vi befinner oss fortfarande i en utdragen lågkonjunktur. Vi vet inte riktigt när den tar slut.

Vi har dock presenterat en plan för hur vi skulle nå tillbaka till överskottsmålet. Ulla Andersson har däremot valt att i stället för att presentera en sådan plan säga att överskottsmålet ska överges. Det finns ingen hejd på Ulla Anderssons och Vänsterpartiets vilja att sätta sprätt på andra människors pengar, så överskottsmålet står mest i vägen för möjligheten att plocka av människor mer pengar och spendera ännu mer. Det tycker jag är ett bekymmer, och jag hoppas att vi kan fortsätta ha en bred parlamentarisk samsyn kring vikten av ramverk som ger stabila finanser även framöver.

Anf. 12 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Under denna ganska korta debatt har redan en hel del intressant sagts. Jag vill tacka Jonas Jacobsson Gjörtler som å Alliansens vägnar gav en heltäckande bild av våra bevekelsegrunder för det här initiativet som en riksdagsmajoritet kommer att rösta igenom i eftermiddag.

Jag tillåter mig också tycka att det är lite intressant att finansutskottets ordförande, socialdemokraten Fredrik Olovsson, använder sin samarbetskollega Ulla Andersson som slagträ i debatten mot Jonas Jacobsson Gjörtler. Det tyder på ett samarbetsklimat i de regeringsbärande partierna som är långt ifrån så gott som vi är vana vid från allianspartiernas sida.

Det är olyckligt att det har blivit en så hög grad av polemik och ett så pass högt tonläge i den här debatten, inte minst från Fredrik Olovsson och Ulla Andersson, för det här är en fråga som inte lämpar sig för det. Det finns gott om andra tillfällen att ta till brösttoner och använda starka uttryck för att beskriva sina politiska motståndares politik, men det här är inte platsen och tillfället. Här borde vi i varje läge eftersträva en bred samsyn och breda penseldrag i de processer som vi nu är inne i och går in i.

Som nämnts i debatten var Centerpartiet mycket delaktigt i att lägga det finanspolitiska ramverket på plats, då i samarbete med Socialdemokraterna. Det är ett exempel på ett framgångsrikt blocköverskridande samarbete som vi sedan har sett fler partier ansluta sig till. Det har tjänat Sverige mycket väl att det har funnits en bred samsyn om dragen i det finanspolitiska ramverket, givetvis inklusive överskottsmålet.

Eftersom vi i Centerpartiet var lite av föräldrar till det finanspolitiska ramverket tyckte vi att det var mycket olyckligt när Socialdemokraterna och regeringen för en tid sedan ensidigt deklarerade att det nu var dags att gå ifrån överskottsmålet.

För några år sedan tyckte vi att det var lika olyckligt när ett antal partier idkade politisk och juridisk kreativitet och bröt ut saker ur budgeten. Det är också en bärande del i det finanspolitiska ramverket att budgetförslag ska ses som en helhet, att man inte bryter ut enskildheter. Den möjligheten är något som vi nu förhoppningsvis har täppt till, och det är bra. Men oron

fanns såväl då som den finns nu att det blir en ryckighet och brist på långsiktighet i tagen kring dessa viktiga frågor.

Det finns i det här läget ett egenvärde i breda majoriteter. Man skulle nästan kunna säga att samsyn över parti- och blockgränser och samsyn över tid är viktigare än om överskottsmålet ligger på 1 procent, 1,1 procent, 0,9 procent eller vad det nu månde vara. Det är helt enkelt så att det finns ett mycket stort egenvärde i att ramverket i dess helhet, inklusive överskottsmålet, alltså vart vi siktar i det finansiella sparandet, står sig över tid och håller även över regeringsskiften.

Nuvarande överskottsmål har förändrats på grund av olika beräkningsgrunder och liknande, men det har i stort hållit sedan mitten av 90-talet, alltså i nästan två decennier. När vi nu initierar en process – eftersom en riksdagsmajoritet nu kommer att rösta för att tillsätta en utredning – är det viktigt att vi eftersträvar en så pass stor enighet att eventuella nya överenskommelser håller i decennier framöver. Det kommer att överleva både val och regeringsskiften om vi gör saker rätt här och nu.

Herr talman! Jag tillåter mig att ställa mig frågan vad ordet samarbetsregering egentligen är värt. Det håller på att devalveras till oigenkännlighet och närmast bli något som man säger på skämt, för samarbetsregeringen vill ju inte samarbeta, inte ens i de här frågorna som till sin natur är helt rätt att samarbeta om. Här finns det inte för någon så många politiskt kortsiktiga poäng att vinna med att inte samarbeta, men inte ens om det här vill man samarbeta när vi nu presenterar vägen framåt till just ett sådant samarbete och en dialog.

Vi vill föra samtal om detta. Vi vill att riksdagens alla partier samlas i en parlamentarisk utredning för att exempelvis se över hur överskottsmålet har tjänat Sverige under de senaste decennierna och hur eventuella förändringar skulle slå för den svenska ekonomin.

Det har ironiserats i debatten över att utredningen ska ta lång tid. Ungefär ett och ett halvt år har vi sagt att man skulle behöva lägga på en sådan här process. Det är ganska vanligt för parlamentariska utredningar, och det finns utredningar som jobbar mycket längre än så. Det är också ganska vanligt för utredningar som inte är parlamentariska. Och jag hävdar att det finns ett egenvärde i att det får ta lite tid. Jag skulle vilja passa på att sjunga långsamhetens lov här. Regeringen är beredd att på en kafferast byta fot och ger en myndighet bara några månader på sig att se över detta. Motsatsen till detta vore att eftersträva. Det finns alltså anledning att ha långsiktighet i tagen och låta denna process ta lite tid. Jag, Centerpartiet och Alliansen tror att resultatet då blir bättre kvalitativt och håller längre.

Jag får utgå från att det som en riksdagsmajoritet nu röstar igenom faktiskt genomförs. Det skulle vara klädsamt om representanter för reservanterna i den här debatten deklarerade att när en riksdagsmajoritet nu tar detta initiativ är det också något som ska genomföras. Det är lite av en sanitetsfaktor i sådana här frågor.

Centerpartiet och Alliansen har ett gemensamt alternativ som kommer att vinna majoritet i kammaren som det ser ut. Vi säger att det här regelverket är något som har tjänat oss mycket väl och som måste finnas kvar med sina grundförutsättningar, oavsett om det genomförs förändringar eller inte. Men en sak står helt klar, och det är att det alltid kommer att behövas ett ankare i ekonomin som håller nere utgiftsökningar

och öknningar i skuldsättning. Överskottsmålet har varit precis detta ankare och har fungerat så i två decennier, vilket gör det ännu viktigare att inte lättvindigt säga: Nu kör vi helt plötsligt på balansmål, kosta vad det kosta vill. Vi vet inte riktigt vad det kommer att innebära, men nu har vi bestämt oss för att göra det.

Det är uppenbart att det finns starka tecken på att man inom de rödgröna partierna redan har bestämt sig i den här frågan. Det är olyckligt. Jag tycker att man ska bestämma sig för att ändra målnivån först när analysen är gjord och man ser om det går att skapa ett brett samförstånd i de här frågorna. Så pass viktiga är de här frågorna för förtroendet för Sveriges ekonomi.

Det vore som sagt klädsamt att få höra att det beslut som nu tas av en riksdagsmajoritet också genomförs. Det om något vore en sanitetsnivå för en regering som fortfarande har ambitionen att kalla sig för samarbetsregering.

Centerpartiet kommer att fortsätta vara en kraft som driver på för bred enighet i de här frågorna. Vi kommer att eftersträva bredast möjliga samarbeten i de här frågorna för att de ska hålla över tid och för att förtroendet för den svenska ekonomin inte ska påverkas.

(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren och Fredrik Christensson (båda C).

Anf. 13 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror inte att man med bästa vilja i världen kan kalla mitt anförande polemiskt. Det var en saklig beskrivning av ramverkets framväxt och dess beståndsdelar och av beslutsprocessen i riksdagen, som vi har varit överens om. Däremot svingade Jonas Jacobsson Gjörtler vilt och fick naturligtvis rätteligen kritik för det av mig och Ulla Andersson.

En eventuell förändring av överskottsmålet ska naturligtvis utredas under ordnade former. Detta uppdrag har gått till Konjunkturinstitutet. Regeringen har sedan varit tydlig med att man tänker bjuda in till samtal om de resultat som Konjunkturinstitutet levererar.

Detta har inte oppositionspartierna varit nöjda med. De har velat att detta ska ske i en parlamentarisk utredning. Vi har inget som helst problem med det, även om vi, som jag sa i mitt anförande, tycker att det är onödigt. Vi tycker naturligtvis också att det är en väldigt lång process. Det kan jämföras med budgetprocessutredningen som också var parlamentarisk, en av de få som den borgerliga regeringen över huvud taget tillsatte. Den utredningen gick betydligt snabbare, och den behandlade en fråga som verkligen handlade om ramverket.

Målnivån är inte ramverket. Målnivån är en del av budgeten och beslutas varje år. Det läggs fram förslag om den i budgeten som riksdagen sedan beslutar om i det första steget, som jag beskrev i mitt anförande. Det var något som alla var överens om i Budgetprocesskommittén. Jag frågade i mitt anförande och i flera replikskiften om ni står bakom detta, om ni tycker att det är så man fattar beslut i de här frågorna. Jag fick inget svar från Jonas Jacobsson Gjörtler, men jag hoppas att Emil Källström kan ge mig ett besked.

Den tolkning som jag beskrev förut, och som ni skriver om i ert eget initiativ, är att det som regeringen föreslår är det som gäller. Är det så?

Anf. 14 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Den här debatten får inte handla om huruvida man kan hitta ett halmstrå som säger att det är juridiskt och tekniskt möjligt att göra detta ensidigt. Vår invändning handlar om huruvida det är lämpligt att göra det ensidigt. Är det inte betydligt lämpligare att låta en sådan här process ta tid och eftersträva största möjliga enighet? Reducera inte diskussionen till en juridisk och teknisk fråga, för det här handlar om vad som är politiskt rätt.

Jag har svårt att få ihop det Fredrik Olovsson säger. I ena stunden är det en viktig fråga som ni vill ha samtal kring. I andra stunden är det en fråga som är som vilken som helst och som regeringen kan ändra på en kafferast om man så önskar. Vad är det som gäller? Om det är en sådan liten fråga, varför ska vi över huvud taget tala om den?

Jag tycker att det är en viktig fråga. Det är något som kräver långsiktighet, lugn och ro. Därför föreslår jag och Alliansen en sådan här utredning.

Fredrik Olovsson säger att man vill föra samtal. Vi presenterar nu infrastrukturen för dessa samtal. Fem partier tycker att det ska genomföras i en parlamentarisk utredning. Det är en riksdagsmajoritet. Låt oss sätta igång arbetet!

Tolka inte detta som att jag tror att Konjunkturinstitutet inte kommer att göra ett bra jobb. Myndigheten kommer att kunna leverera ett bra underlag till en sådan här utredning. Så sent som igår refererade jag till att Konjunkturinstitutet har sagt att era förändringar på arbetsmarknadssidan och er höjning av arbetsgivaravgifterna för unga kommer att dämpa sysselsättningen. Jag litar på det Konjunkturinstitutet säger.

Men denna fråga är så viktig att fler måste få komma till tals. Inte minst måste en politisk process sättas igång och avslutas där vi eftersträvar största möjliga enighet och breda koalitioner innan vi gör några förändringar och innan vi bestämmer oss. Det är så vi bygger förtroende för den svenska ekonomin.

Anf. 15 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Som jag har varit tydlig med har vi inga som helst problem med samarbete och breda lösningar i denna fråga. Det har varit regeringens inriktning hela tiden att skaffa sig ett rejält sakligt underlag för att sedan ha en diskussion med partierna.

Moderaterna har svårt med frågan eftersom de bröt mot överskottsmålet och absolut ville hålla fast vid det oavsett vad en sådan här utredning kom fram till. Nu har de ändrat sin position, och Emil Källström har säkert haft en roll i den positionsförändringen. Det är bra. Vi har gärna samtal om detta och kommer gärna överens brett.

Det är dock viktigt när vi har slutit en överenskommelse i en budgetprocesskommitté och kommit överens i en decemberöverenskommelse att vi kan lita på att innehållet i det också gäller.

Självklart vill vi ha breda överenskommelser, men budgetlagen, riksdagsordningen och decemberöverenskommelsen är tydliga med att

detta är något som regeringen kan genomföra ensidigt. Jag säger inte att regeringen ska göra det, för det är mycket bättre med breda lösningar på detta område liksom på många andra.

Men om vi vill ha en bred överenskommelse finns det väl en poäng i att vi också hedrar de överenskommelser vi har ingått tidigare och det som blir konsekvenserna av dem, nämligen att det här finns en sådan möjlighet för regeringen.

Det är bra om Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och alla andra partier kan diskutera denna fråga och komma fram till en bra lösning för det som ska gälla framåt i tiden. Så har vi gjort fram tills nu, och det har varit bra för Sverige.

Skulle det visa sig vara en dum position att stå kvar i det aktuella läget kan man inte ge ett enda parti vetorätt i en förändring. Det är inte en rimlig utgångspunkt för dessa samtal. Men vi har gärna breda samtal.

Anf. 16 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Huruvida Alliansen bröt mot överskottsmålet är ett halmstrå som både Fredrik Olovsson och Ulla Andersson griper efter. Den budget som vi lade fram i höstas och som gick igenom visade en väg till överskott till 2018. Banan var klar, vilket Fredrik Olovsson vet.

Låt mig vara ärlig och säga att om Alliansen hade vunnit valet och haft makten är det inte alls säkert att vi hade klarat det. Det finanspolitiska ramverket är så upplagt att det finns en flexibilitet, och när det sker förändringar i ekonomin och omvärlden måste en regering kunna möta det.

Vi har lagt fram budgetar under en rad år som har gått med underskott för att stimulera den svenska ekonomin och för att freda jobb i välfärden och annat.

Det är därför sant att vi har befunnit oss en bit från överskott, men det viktiga är att om vi hade röstat igenom socialdemokratiska budgetar de senaste åtta åren hade vi varit ännu längre från ett överskottsmål eller balansmål. Vi hade haft betydligt mindre pengar i ladorna.

Budgetprocessutredningen och decemberöverenskommelsen gäller. Allt vi har kommit överens om gäller. Jag utgår därför från att det vi kommer att rösta om i eftermiddag – att en riksdagsmajoritet säger att vi ska ha en parlamentarisk utredning om detta som ska vara klar senast i december 2016 – också ska gälla. Eller hur, Fredrik Olovsson?
(Applåder)

Anf. 17 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det du undvek att ta upp, Emil Källström, var att ni i praktiken lämnade överskottsmålet. För varje budget ni lade fram sköt ni fram tiden för när ni avsåg att nå målet. Så såg det ut.

Det kan ta lite tid innan man vågar se verkligheten i vitögat. Det valde den borgerliga regeringen på ett sätt eftersom man lämnade överskottsmålet i praktiken, men man ville inte erkänna det offentligt. Det tycker vi att man borde ha gjort.

Vänsterpartiet drev denna fråga och fick även in den i den politiska debatten. Efter ganska lång tid finns det nu en rätt stor samstämmighet bland ekonomer på både höger- och vänstersidan och bland arbetstagare och arbetsgivare om att det är dags att lämna detta mål. Ni har till slut

också kommit dit, vilket är bra. Ni är också i ett skede där ni anser att överskottsmålet ska lämnas därhän.

Vi borde diskutera varför överskottsmålet har spelat ut sin roll. Som dagens samhälle ser ut kan vi inte ha pengarna i sig som mål. Vi måste ha mål som gör att vi tar itu med de samhällsproblem vi har i dag, inte dem vi hade för 20 år sedan.

Moderaterna försökte i sitt anförande glömma bort att vi har 760 miljarder i nettoförmögenhet i staten. Det är alltså knappast statsskulden som är det stora samhällsproblemet i dag. Att vi har massarbetslöshet, att unga inte kan flytta hemifrån och att barn går ut skolan utan fullständiga betyg är det stora samhällsproblemet i dag tillsammans med den nödvändiga klimat- och miljöomställningen.

Det vore bättre att föra en politisk diskussion om detta och utgå från vilka redskap vi behöver för att lösa det.

Anf. 18 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson kanske har en poäng. Ska vi verkligen låta Vänsterpartiet vara med i denna process med tanke på att det inte finns ett enda område där de inte vill lägga mer pengar och därigenom dränera svenska statens ekonomi?

Ulla Andersson sa att jag undvek att ta upp överskottsmålet, men det var väl precis det jag och Fredrik Olovsson nyss debatterade.

Jag erkände att alliansregeringen lade fram ett antal budgetar som visade underskott för att vi ville värna jobben i välfärden och göra satsningar på jobb och företagande, för det är sådant som bygger Sverige starkt. Det kunde vi göra för att det fanns gott om pengar i ladorna tack vare att vi hade en låg statsskuld.

Om vi går Vänsterpartiets väg och öppnar upp kranarna helt när det gäller vad man kan lägga pengar på och kalla för en investering kommer vi snart att hamna i den situation som många länder i vår närhet är i, nämligen att vi helt plötsligt inte har något utrymme att satsa när så krävs. Vi kommer inte att kunna värna jobben utan måste sparka lärare, sjuksköterskor och andra för att pengarna helt enkelt är slut.

Sverige är inte i det läget. Vi kan gå med underskott i våra budgetar i några år eftersom vi har det så gott ställt tack vare det finansiella ramverket.

Jag blir orolig när Vänsterpartiet raljerar över att ha mål för det ekonomiska sparandet. Det finns ett egenvärde i att hålla hårt i pengarna när tillfälle ges och att i goda år lägga undan pengar i ladorna för att ha utrymme när krisen slår till. Detta ska man inte raljera över, utan det ska värnas. Det måste finnas kvar i Sverige oavsett vad vi kallar det eller vad vi kommer fram till i utredningen.

Varför är Ulla Andersson så ovillig att tala om detta? Varför röstar Vänsterpartiet emot den process som vi initierar där vi ska sitta ned och resonera om vad som är det långsiktigt bästa för staten Sverige?

Anf. 19 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! De lador som var fulla när ni tog över, Emil Källström, hade vi varit med att bygga upp. Vi var med och lämnade över överskottet 2006. Det gjorde ni väldigt snabbt av med. Det kliade helt enkelt så mycket i fingrarna att få sänka skatten.

Du säger att om man nu skulle lämna överskottsmålet så skulle hela statsfinanserna raseras. Det är väl ingen som någonsin har påstått att vi inte ska ha sunda statsfinanser. Alla argumenterar för att vi i dag måste ta itu med de stora samhällsproblemen och därmed också ändra på de mål som styr finanspolitiken och ta itu med dem med de verktyg vi har. Det säger LO, TCO, Saco och Svenskt Näringsliv. Alla de har föreslagit att vi i stället borde ha ett mål om budget i balans. Det är värt att lyssna på dem. Om du inte vill lyssna på våra argument borde du kunna lyssna på deras argument, även om de är ungefär exakt desamma.

Vi behöver investera för att ta itu med dagens stora samhällsproblem. Du borde se de problemen. Hur många unga är det som inte har en förälder som kan köpa en bostad åt dem? Hur många unga är det som över huvud taget inte får flytta hemifrån? Hur många grader ska temperaturen stiga med innan vi tar itu med problemen på allvar och gör de klimatinvesteringar vi behöver? Hur många tåg ska stå still på järnvägen och hur länge innan vi försöker ta itu med de verktyg vi har?

Det var vad jag försökte diskutera. Jag tycker att vi har ett ansvar som politiker att se de samhällsproblem vi har och titta på vilka verktyg vi har för att åtgärda dem. Vi sträckte ut en hand till er 2012 och sa: Låt oss sätta oss tillsammans och titta på om överskottsmålet verkligen är det rätta nu. Ni hade i praktiken lämnat det målet. Vi tyckte att vi borde göra det tillsammans i demokratisk ordning. Ni valde att inte göra det. Nu står ni här i dag och klagar på oss. Jag tycker att det är lite väl magstarkt.

Anf. 20 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det finns någon anledning till att Fredrik Olovsson inte nämnde Vänsterpartiet när han tackade Centerpartiet för att vi var med och satte ramverket på plats som har inneburit en stark svensk ekonomi. Jag tror att många med mig inte främst tänker på Vänsterpartiet och era insatser i svensk politik när vi tänker på hur vi byggde upp den svenska ekonomin efter 90-talskrisen.

Den andra felaktigheten, som jag tror att Ulla Anderson hann med redan i sin första mening, är att Alliansen skulle ha raserat den svenska ekonomin under sin tid vid makten. Vi har lägre statsskuld nu än när Alliansen tog över 2006. Jag tycker att vi kan tillåta oss själva att hyfsa debatten lite och åtminstone använda argument som stämmer.

Ulla Andersson har också återkommit till att man för några år sedan tydligen sträckte ut en hand och ville diskutera just de här frågorna. Då infinner sig givetvis frågan: Varför är det helt fel att göra det nu? Om det var Vänsterpartiets idé ursprungligen, är det inte någonting man borde välkomna att nu andra partier lägger fram förslaget att vi ska tillsätta en parlamentarisk utredning?

Vi ska sätta oss ned, låta det ta lite tid och fundera igenom, få faktaläget på bordet och sedan tillsammans i bredast möjliga enighet fatta ett beslut om vad som ska gälla de kommande decennierna. Jag har aldrig riktigt hört argumentet varför det helt plötsligt är fel. Men nu är det tydligen det.

Ulla Anderssons monologer säger en hel del om varför Vänsterpartiet inte riktigt är att lita på i de här frågorna. Oavsett läge, oavsett högkonjunktur eller lågkonjunktur, oavsett hur omvärldsbilden ser ut, är Vänsterpartiets lösning alltid att satsa mer pengar. Det gäller att hitta på politiska reformer, kalla dem för investeringar och slänga pengar på dem.

Det är inte så man håller en ekonomi i rullning. Det är inte så man värnar ett lands statsfinanser.

Anf. 21 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag tror att man gör klokt i att närma sig dessa frågor med rätt mycket varsamhet och försiktighet. Överskottsmålet och det finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl. Det gäller inte bara själva ramverket och överskottsmålet utan också själva enigheten om detta. Det har skapat ett förtroende för den svenska offentliga ekonomin och den svenska ekonomin i stort.

Jag vill tacka föregående talare Jonas Jacobsson Gjörtler och Emil Källström för förtjänstfulla beskrivningar av vad vi vill uppnå med utskottsinitiativet och också Fredrik Olovsson för den historiska exposén över hur det har växt fram. Det beskriver förtjänstfullt varför det är så viktiga frågor och varför samsynen ska eftersträvas.

Vi vet att välskötta offentliga finanser är en förutsättning för jobb, tillväxt och konkurrenskraft och för en långsiktigt hållbar välfärdspolitik. En misskött ekonomi drabbar utsatta människor allra hårdast. Det blir uppenbart gång på gång när kriser slår till.

Vi vet att vi har ramverket och överskottsmålet. Att regeringar har följt ramverket och haft det som styråra i ekonomin har gjort att vi har kunnat sänka statsskulden. Det förtjänar också att påpekas att det inte är någon naturlag att statsskulden ska sjunka.

Vi har kunnat se länder där skuldnivåerna under finanskrisen i stället för att som i Sverige minska har stuckit i väg kraftigt, till exempel i Storbritannien. Det gäller många EU-länder där man inte har gått samma väg som Sverige utan där skuldnivåerna som andel av bnp har dragit i väg.

Det är väldigt viktigt att vi behåller ett stabilt finanspolitiskt ramverk. Det finns en väldig styrka i om ändringar som görs i det kan göras enigt. Vi ser nu att den välskötta svenska ekonomin och den relativt låga statsskulden skapar förutsättningar för att se över överskottsmålet.

Det förtjänar att sägas att innan man gör det bör man tänka igenom det noggrant och analysera det i grunden. Det tycker jag att vi ska göra tillsammans i en parlamentarisk utredning. Det gäller inte bara politiker. Man behöver naturligtvis också tillgång till den expertis, till exempel i form av Konjunkturinstitutet, som kan leverera underlag in i en sådan utredning.

Att göra som regeringen gör att efter att ha lovat att värna överskottsmålet ensidigt deklarerar att det ska överges och ge ett beställningsuppdrag på detta tycker inte vi är bra. Det är därför som vi har tagit detta initiativ.

Det förtjänar att nämnas att Finanspolitiska rådet i höstas hade en pressträff. Det lät här som att alla är överens om att man borde göra precis som regeringen nu föreslår. På pressträffen hade rådet tre rubriker på sina bilder. Den första rubriken var: "Det är inte tomt i ladorna". Man bedömde att den svenska ekonomin var välskött. Tidigare har rådet gjort en utvärdering där man konstaterade att den finanspolitik som hade bedrivits varit i huvudsak välavvägd. Bild nr 2 handlade om att det inte fanns några skäl att avvika från överskottsmålet, och bild nr 3 handlade om att överskottsmålet bör ligga fast.

Det är också ett underlag och någonting som man bör ta in i den här typen av utredning. Man ska bryta argumentet mot varandra och göra en analys. Hur ser det ut i andra länder? Vad kan vi dra för lärdomar? Det gäller att dra de lärdomarna och göra den analysen ordentligt innan man bestämmer sig för att överge överskottsmålet i stället för att ensidigt deklarerat att man så ska göra.

Det är syftet med detta. Att göra det i en form av en parlamentarisk utredning tror vi skulle vara väldigt bra. Det skulle vara bra för Sverige och bra för analysen. Det skulle bidra till att vi fick ett gemensamt underlag för att kunna ta ställning till om vi ska ändra överskottsmålet eller inte.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 6 Arbetslöshetsförsäkringen

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2014/15:AU7
Arbetslöshetsförsäkringen (skr. 2013/14:252)
föredrogs.

Anf. 22 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Vi ska nu diskutera ett förslag – ett betänkande, som det kallas – om a-kassan.

Jag skulle vilja börja med att konstatera att det nog är många som har föreställningen att i Sverige betalar vi höga skatter därför att vi har en ambitiös välfärdspolitik. Vi har höga skatter för att kunna betala vård, skola och omsorg.

Men det är inte riktigt så enkelt. Om vi jämför Sverige med de flesta andra jämförbara länder ser vi att vi betalar väsentligt mycket högre skatter än de flesta trots att vi inte har så himla mycket mer välfärd än vad till exempel Tyskland, Kanada eller Österrike har. Det främsta skälet till att Sverige har ett så omfattande skattetryck är att vi betalar ut väldigt mycket pengar i bidrag.

Låt oss titta på alla de resurser som går till att finansiera människor som är förtidspensionerade eller sjukskrivna. Vi i Sverige är ett av världens friskaste folk, men vi har länge haft världens högsta sjukskrivningstal och förtidspensioneringstal. Vi betalar mer än 100 miljarder kronor för detta. Om vi tittar på arbetsmarknadspolitiken ser vi att vi betalar mer än 70 miljarder kronor.

Om man lägger ihop detta blir det dubbelt så mycket resurser på bidragspolitik som på all högre utbildning, alltså universiteten och studiebidragen. Det är dubbelt så mycket som alla pengar som regering och riksdag skickar till kommuner för att bekosta särskilda kvalitetslyft i välfärden. Det är fyra gånger så mycket som försvaret. Det är fyra gånger så mycket som rättsväsendet. Det är fem gånger så mycket som kostnaden för migrationspolitiken. Det är sex gånger så mycket som kostnaden för biståndspolitik. Det är sjutton gånger så mycket som kostnaden för miljöpolitiken.

Sverige ska ha ett trygghetssystem som säkerställer att alla människor garanteras en försörjning. Alla människor, oavsett om man är arbetslös

eller hamnar i sjukskrivning, ska ha en trygg försörjning. Men vi måste någon gång ställa oss frågan: Har det blivit för mycket? Har det här blivit ett allvarligt problem för Sverige? Svaret på frågan är ett tydligt ja.

Den goda nyheten, herr talman, är att kostnaderna för den svenska bidragspolitiken har minskat med nästan en fjärdedel sedan 2006. Vi hade 1 miljon människor som försörjdes av det allmänna genom de olika typerna av bidragssystem. Det är 800 000 nu. Vi har alltså fått 200 000 människor färre som lever på bidrag.

Någon kommer säkert att säga: Men arbetslösheten har ökat! Ja, den har ökat därför att människor som tidigare var förtidspensionerade nu är arbetslösa. Vi skulle kunna halvera arbetslösheten i morgon genom att ge tillbaka förtidspensionerna. Då tror jag att alla inser att det inte är så himla mycket vunnet.

Den dåliga nyheten är att vi fortfarande har 800 000 människor i åldrarna 20–65 som bidragsförsörjs. Detta innebär att vi tvingas lägga en massa pengar på bidragsberoende, vilket vi annars inte borde behöva. Det är pengar som hade kunnat gå till välfärden och pengar som hade kunnat gå till att minska skattetrycket så att vi kan förbättra svensk ekonomi.

I stället har vi nu en ny regering som har ingångsvärdet att vi ska ha mer av bidragspolitiken. Socialdemokraterna har suttit i opposition i åtta år. När de väl kom tillbaka till makten är den stora satsning och det stora projekt de har att höja bidragen – att ge mer pengar till dem som inte arbetar och finansiera det med skattehöjningar på jobb och företagande.

Det här hänger ihop. Ju högre bidrag man har, desto större utanförskap kommer man att få. Det är först och främst mycket tydligt fastslaget i forskning. Det är närmast obesträdd forskningsmässigt. Det är egentligen också ganska logiskt att det förhåller sig på det sättet. Om man har generösa bidragssystem kommer människor att söka färre jobb. Det är mycket tydligt belagt empiriskt.

Man kommer också att bli mer kräsen. Man kanske tänker: Just det här jobbet vill jag inte ha när jag är arbetslös, utan jag satsar hellre på att få mitt drömjobb. Men det där drömjobbet kanske aldrig kommer.

Sist men inte minst: Det absolut allvarligaste problemet är att människor fastnar. Man får dåligt självförtroende när man blir arbetslös eller hamnar utanför på något annat sätt. Man isolerar sig från sin omgivning. Man går inte upp på morgnarna, utan man kanske sover längre. Det är ganska naturligt för människor som får ångest. Man fastnar i en situation där det är ganska jobbigt att ta sig över tröskeln och ta sig tillbaka in på arbetsmarknaden. Om man dessutom känner att det inte lönar sig att arbeta och att man inte får särskilt mycket mer pengar kommer människor att fastna i ett utanförskap.

Det är detta vi har sett. Det är denna utveckling och trend som vi har brutit under de senaste åren trots den värsta ekonomiska krisen sedan depressionen på 30-talet. Det här gör också att man tvingar upp skattetrycket på ett sätt som man inte behöver, som sagt. Sverige har högre skatter än Kanada, Tyskland och Holland, men vi har inte nämnvärt högre välfärd. Pengarna går i stället till att bekosta bidragssystemen. Det gör att vi får en sämre ekonomisk utveckling än vad vi annars hade kunnat ha. Därmed får vi också mindre resurser till välfärden.

Den sammantagna effekten är att alla förlorar på detta. Alla förlorar på bidragspolitiken. Vi får mindre välfärd, vi får mindre välstånd, vi får högre skatter och vi får ett större utanförskap. De stora förlorarna blir de människor som fastnar – de 800 000 människor som är fast i utanförskap.

Framför allt, herr talman, är den politik som regeringen nu går fram med, med de största och mest omfattande utbyggnader av bidragssystemet som Sverige har sett på decennier och de absolut mest omfattande i hela västvärlden, en omoralisk politik.

Det man gör är att man höjer taket i a-kassan. Man höjer taket i a-kassan så att den person som har tjänat mer och har en god lön när han eller hon har arbetat kommer att få 5 000 kronor mer i bidragshöjning per månad. Detta kommer att göra att många människor får mer pengar i a-kassa än vad vissa andra får för att gå till jobbet. Det kommer alltså inte att löna sig att arbeta.

Det finns egentligen bara ett ord för detta, och det är höginkomsttagarsocialism. Det är socialism till dem som har det bättre och är väletablerade på arbetsmarknaden. De ska få högre bidrag, och det ska finansieras genom högre skatter på jobb och företagande så att de som har det tuffast på arbetsmarknaden kommer att få det tuffare att hitta ett jobb eftersom de jobben kommer att bli färre när skatterna höjs.

Jag tror att vi alla i den här riksdagen är överens om att Sverige ska ha världens bästa välfärd. Vi är överens om att trygghetssystemen ska finnas där och att de ska trygga människors försörjning. Alla människor har rätt att kräva en bra välfärd för sig själva, men människor måste vid sidan av att kräva sin rätt också göra sin plikt. Man måste göra rätt för sig. Vi måste ha en politik som tar utgångspunkt i att människor gör rätt för sig. Annars kommer vi att få ett samhälle som går tillbaka till det som vi hade tidigare: ett bidragssamhälle.

Man kan inte bygga ett samhälles framtid på en bidragspolitik. Och det är, herr talman, den stora kärnan i den politik som den nya regeringen går fram med. Det är höjda skatter för att betala för kraftigt utbyggda bidragssystem.

(Applåder)

Anf. 23 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det finns de som redan i dag har 80 procent eller mer av sin lön vid arbetslöshet. Kanske inte redan vid en lön på 30 000 i månaden eller vid 35 000 eller 40 000 i månaden, men de tillhör de fackföreningar som organiserar arbetstagare som har det ekonomiska utrymmet för att lösa en extra försäkring. Vi har alltså en orättvis, ojämlik arbetslöshetsförsäkring i Sverige i dag. Det vill jag ha sagt.

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse avseende Riksrevisiönens rapport om effekter av förändrade regler för deltidsarbetslösa men också motioner från den allmänna motionstiden gällande a-kassa.

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att arbetslöshetsförsäkringen är så pass central att den bör betraktas som en del av det grundläggande socialförsäkringssystemet. Den bör också i sin helhet vara finansierad via skattesystemet. Den finansieringsavgift som medlemmarna betalar till a-kassan pendlar mellan 93 och 160 kronor i månaden. Redan i dag är a-kassan i huvudsak finansierad via statsbudgeten. Och Sverigedemokraterna vill att även den så kallade finansieringsavgiften samt övriga administrativa avgifter utöver själva arbetslöshetsavgiften avskaffas och tas över av staten.

Sverigedemokraterna vill således att arbetslöshetsförsäkringen blir allmän och obligatorisk, inte bara på finansieringssidan – alla som arbetar är redan med och finansierar indirekt via arbetsgivaravgifterna – utan den ska bli allmän och obligatorisk även på förmånssidan, om man klarar kvalificeringskraven vilka vi anser ska kvarstå.

Herr talman! År 2003 fick ungefär 67 procent av de arbetslösa som hade a-kassa ut 80 procent av lönen. Tio år senare var det 13 procent. En höjning av taket i a-kassan har varit påkallad under lång tid. Och det är oerhört viktigt att höjningen sker för att a-kassan ska bli den omställningsförsäkring som den en gång var tänkt att vara.

Vi sverigedemokrater föreslog därför i vår budgetmotion för innevarande år en höjning de första 100 dagarna till 1 200 kronor per dag, och efter 100 dagar skulle den minskas till 800 kronor per dag. Den av regeringen i går aviserade höjningen i samband med vårbudgetpropositionen är därför välkommen, även om den är på en något lägre nivå.

Det har tidigare framförts kritik mot att vi sverigedemokrater röstade mot regeringens budget för innevarande år och då stoppade den redan i höstas föreslagna höjningen. Låt mig därför vara extra tydlig: *Om* det hade varit möjligt för oss sverigedemokrater att bryta ut vissa välkomna satsningar, till exempel höjd a-kassa, sänkning av pensionärsskatten och andra reformer som går i linje med vår egen politik, men samtidigt rösta ned regeringens som helhet tillväxtfientliga, landsbygdsfientliga och företagsfientliga budget hade vi gjort det. Men den möjligheten hade vi inte.

Herr talman! Trots att arbetslöshetsavgiften har slopats förekommer det variationer mellan landets 28 olika självständiga arbetslöshetskassor. De har inte minst separata administrationer, vilket leder till olika tolkningar och tillämpningar av regelverk. Det finns även en variation gällande handläggningstider. Och många arbetslöshetskassor är sena med sina utbetalningar.

Sverigedemokraterna menar att reformen av försäkringskassorna 2005 i huvudsak har varit positiv och att den bör tjäna som exempel för reformen av arbetslöshetskassorna. Att låta Försäkringskassan ta över arbetslöshetsförsäkringen skulle vara ytterligare ett steg för att konsolidera socialförsäkringssystemet. Att fortsätta hålla arbetslöshetsförsäkringen separerad från Försäkringskassan skapar onödig byråkrati och risk för att människor faller mellan stolarna.

När det gäller den så kallade 100-dagarsregeln, där vi har motionerat om en återgång i regelverket, har Parlamentariska socialförsäkringsutredningen nyligen föreslagit att reglerna ska återgå till tidigare regler, i enlighet med vår motion. Vi har därför valt att inte reservera oss utan inväntar regeringens kommande proposition på området.

Vi sverigedemokrater har dessutom en motion om återgång från begränsningen för deltidsarbetslösa från 75 dagar till 300 dagar. Nu har Parlamentariska socialförsäkringsutredningen i sitt slutbetänkande föreslagit en begränsning på 60 veckor för deltidsarbetslösa, vilket vi välkomnar och stöder. Vi tycker helt enkelt att det är en bättre lösning, då det samtidigt löser de problem som tidigare fanns med försäkringen avseende deltidsarbetslösa.

Herr talman! Slutligen står vi bakom samtliga av våra reservationer och det särskilda yttrandet men väljer för tids vinnande att yrka bifall bara till vår reservation 2.

Anf. 24 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Jag ska passa på att yrka bifall till Moderaternas och Centerpartiets reservation. Det glömde jag att göra under mitt anförande.

Herr talman! Sverigedemokraterna är inte bara ett nationalistiskt parti; det är också i stor utsträckning ett socialistiskt parti. När det gäller den ekonomiska politiken, med avseende på den klassiska höger- och

vänsterpolitiska konflikten, skulle jag sammanfatta det som att Sverigedemokraterna står en bra bit till vänster om Socialdemokraterna.

Den fråga som har varit den tydligaste höger–vänster-konfliktfrågan under de senaste decennierna får man nog lov att säga rör huruvida vi ska ha en generös bidragspolitik eller inte. Och här går Sverigedemokraterna fram med mer offensiva bidragshöjningar än till och med Vänsterpartiet föreslår.

Vi har en situation i Sverige med utanförskapsområden med hög arbetslöshet och högt utanförskap. Det är ofta invandrartäta områden med människor som har kommit till Sverige och som har svårt att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden – själva nerven i Sverigedemokraternas politik.

Vi vet alla att Sverigedemokraterna vill minska invandringen. De vill inte att fler människor ska komma till Sverige. Men hur hanterar man de problem som finns här och nu? Jo, Sverigedemokraternas lösning är att chockhöja bidragen, att göra det väsentligt mycket mindre lönsamt att arbeta och att göra så att trösklarna in på arbetsmarknaden blir högre. Hur tänkte ni nu, Sven-Olof Sällström?

Anf. 25 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det är ganska enkelt, Fredrik Schulte. Vi prioriterar olika. I vår statsbudget för 2015 prioriterade vi annorlunda för ett antal miljarder än bland annat Moderaterna och andra partier, både på högersidan och vänstersidan, gjorde.

Jag vill påpeka att vi är ett socialkonservativt parti. Du kan slå upp socialkonservatismen på Wikipedia. Då ser du varför vi vill ha bra villkor för företagande samtidigt som vi vill ha en bra välfärd. Jag tycker att just a-kassan är en central del i den svenska välfärden.

Det är inte rimligt, Fredrik Schulte, att man, som nu, inte har ekonomiskt utrymme för att lösa en extra försäkring via sin fackförening bara för att man råkar arbeta inom ett låglöneyrke. Vid arbetslöshet kan man då inte få 80 procent av lönen tillbaka och får kanske gå från hus och hem på grund av att man blir arbetslös. Det är inte rimligt. Man ska få en rimlig möjlighet att inte behöva tänka på något annat än att söka och få ett arbete.

Om det är utanförskapsområdena som är problemet förstår jag att ni inte kan finansiera några satsningar på välfärd i Sverige, Fredrik Schulte. Ni ska nämligen, precis som regeringen, finansiera runt 360 000 ytterligare asylsökande under den här mandatperioden plus anhöriginvandrare plus bostäder och andra centrala samhällsfunktioner för dessa. Jag förstår att det utrymmet inte finns.

Vi har prioriterat annorlunda. Därför har vi det utrymmet. Men vår höjning innebär ändå inte att vi kommer upp i siffrorna från 2003 när det gäller 80 procent. Jag vill påpeka att det alltså inte är tillräckligt för att ens nå upp till siffrorna för 2003.

Anf. 26 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Jag bortser från att Sven-Olof Sällström trixar med siffror och försöker att måla upp en bild av att det är väsentligt många fler flyktingar som kommer till Sverige än var det är. Vi ska inte gå in i en diskus-

sion om det. Det kan vi göra vid något annat tillfälle. Nu ska vi diskutera a-kassan.

Jag kan konstatera att Sven-Olof Sällström inte har några svar på frågan hur han ska bryta det utanförskap som finns. Hans enda svar är: Låt oss höja a-kassan, men inte så mycket som Socialdemokraterna nu gör, utan han vill göra den höjningen gånger två – en nästan dubbelt så stor höjning. Det ska verkligen inte löna sig att arbeta.

Och kom nu inte och påstå att detta är någonting som gynnar de mest utsatta i samhället! De som har lägst löner når inte upp till taket. Det är bara de som har så pass höga löner att de slår i taket som får mer i a-kassa genom att taket höjs. Du föreslår inte att man ska höja ersättningsgraden, utan du föreslår att man ska höja taket. Det skulle innebära att en arbetslös advokat kommer att tjäna mer på att vara arbetslös än vad en ung tjej som precis har fått sitt första jobb som servitris på ett fik skulle göra.

Samhället sänder i så fall den väldigt tydliga signalen att det inte lönar sig att arbeta. Forskningen och de rationella argumenten är mycket tydliga. Om man har generösa bidragssystem kommer människor att fastna i utanförskap. Det vill Sven-Olof Sällström förstärka. Ni står alltså till vänster om Socialdemokraterna och nästan till vänster om Vänsterpartiet i den här frågan.

Det är intressant att det utanförskap som ni säger er vilja bekämpa kommer ni att permanenta och förvärra.

Anf. 27 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Fredrik Schultes syn på arbetslösa och deras vilja och förmåga att söka och få ett arbete lämnar rätt mycket övrigt att önska.

Jag har jobbat inom handeln i 15 år av mitt liv, både som butikschef och som handlare. I stort sett alla som jobbar heltid inom handeln kommer inte upp i 80 procents a-kassa vid arbetslöshet. Det är ett låglöneyrke. Jobbar du som undersköterska eller busschaufför kommer du inte upp i 80 procent. Det är dessa yrkeskategorier som vi nu diskuterar. Vi pratar inte om de högavlönade. Du behöver inte vara högavlönad för att i dag inte få 80 procent i a-kassa. Det är så det ser ut.

Det är bara de högavlönade som får 80 procents a-kassa, därför att de har råd och det finansiella utrymmet att lösa en privat försäkring via sin fackförening. Den orättvisan vill vi jämna ut.

När det gäller utanförskapsområden vill ni utsätta arbetslösa ungdomar och arbetslösa människor som kommer från andra länder som inte kommer in på svensk arbetsmarknad för ytterligare konkurrens om de få arbetstillfällen som finns i Sverige där det inte krävs specialkompetens och hög utbildning. Ni vill fortsätta med massinvandringspolitiken, och det är den absolut största anledningen till att människor från andra länder inte kommer ut ur utanförskapet.

Genom att inte fortsätta med den politiken skapar vi ett ekonomiskt utrymme för att ta bort den allmänna löneavgiften i företag med upp till nio anställda. Det ger betydligt mer pengar för företagen än er ungdomsrabatt. Det skapar utrymme för ytterligare en heltidsanställd för de företag som har upp till nio anställda.

Det är så man skapar möjligheter för jobb, utveckling och nyföretagande, inte genom att bränna pengar på saker som inte leder till någon utveckling, som bara får samhället att stagnera. Framför allt får de som redan

befinner sig i utanförskap inte någon som helst möjlighet att ta sig därifrån. Det är vad ni gör. Era satsningar på asylpolitiken skapar just detta utanförskap.

Anf. 28 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Vi lever i en föränderlig värld. Vissa vill också hävda att den förändras snabbare i dag än vad den någonsin har gjort. Med globalisering, digitalisering och automatisering ställs både samhället och vi politiker inför nya utmaningar som jag är helt säker på att vi kan klara av att lösa. Men då måste vi också ha en mer modern arbetsmarknadspolitik. Arbetsmarknaden ser annorlunda ut i dag jämfört med vad den gjorde tidigare.

Vi ser en alltmer tilltagande problematik med insider och outsider på arbetsmarknaden. De befintliga systemen – men också regeringens politik – är en bidragande orsak till att arbetsmarknaden tudelas.

Trösklarna för att komma in på arbetsmarknaden är höga i dag. De måste sänkas så att fler människor kommer in och så att det blir lättare att byta arbete. Många människor vill byta arbete, och många gör det mitt i livet på ett helt annat sätt i dag än vad de gjorde tidigare.

En undersökning som Stockholms universitet tog fram och som presenterades i höstas visade att var fjärde person vantrivs på sin arbetsplats. Samtidigt låser dagens arbetsrätt i Sverige in människor genom de så kallade turordningsreglerna där det gäller sist in först ut. Människor som vill testa ett nytt arbete eller byta arbetsplats hamnar sist på turordningslistan. Om det företag som man har bytt till behöver säga upp personal hamnar man sist på turordningslistan, och därmed sägs man upp först. Detta är ett problem i dag.

Några av de stora utmaningarna är tudelningen, den låga rörligheten på arbetsmarknaden och de höga trösklarna.

Vi i Centerpartiet vill se en arbetsmarknad som är mer flexibel och modern och som är anpassad efter hur samhället faktiskt ser ut i dag. Därför vill vi att det ska vara en allmän arbetslöshetsförsäkring med hög ersättning i början och en lite snabbare avtrappning. Vi vill ha mer flexibla turordningsregler eller arbetsrätt med fler stödjande insatser. Vi vill också ha en jobbfixarpeng för att arbetsmarknaden ska fungera på ett bättre sätt och för att det ska bli en bättre matchning.

Vårt fokus ligger på omställningen. Trygghet på arbetsmarknaden är vetskapen om att om man blir arbetslös ska det finnas ett annat jobb att få, och då kommer man tillbaka snabbt på arbetsmarknaden. Det finns i dag ett problem med en ökad långtidsarbetslöshet.

Under de senaste åren har fyra av fem nya jobb skapats i små, växande företag. Det är de som har varit jobbmotor i den svenska ekonomin. För att fler människor ska få chans att komma in på arbetsmarknaden är det den absoluta kärnan i politiken. Vi måste skapa förutsättningar för de svenska småföretagen att växa och utvecklas genom att göra det billigare och enklare att anställa. Då kan människor gå från ett utanförskap till ett innanförskap.

Det är inte vi politiker som skapar jobben. Vi kan skapa förutsättningarna, men jobben skapas av de små och växande företagen.

Herr talman! Det förslag som lades på riksdagens bord i går från regeringen med den höjda a-kassan och arbetslöshetsförsäkringen, och

som utskottet i det här betänkandet stöder, är en politik som vi inte ställer oss bakom. Förslaget innebär en ensidig höjning av ersättningsnivåerna. Konjunkturinstitutet pekade i går på att detta skulle öka arbetslösheten. Vi vill se en annan politik med en flexibel arbetsmarknad.

Ett annat problem med det förslag som regeringen presenterade i går och som vi diskuterar i dag är att den höjda a-kassan och arbetslöshetsförsäkringen finansieras med högre skatt på jobb och företagande i hela landet, vilket kommer att leda till en ökad arbetslöshet med fler människor som hamnar i utanförskap. Det är fel väg att gå.

För att klara de utmaningar som vi står inför med globaliseringen, automatiseringen och digitaliseringen behövs det en modern, flexibel och trygg arbetsmarknad. Arbetslöshetsförsäkringen måste sättas in i ett sammanhang när vi diskuterar arbetsmarknadspolitiken. Vi kan inte ensidigt prata om a-kassa och arbetslöshetsförsäkring utan att diskutera övriga delar, alltså flexibiliteten och möjligheten att på ett enkelt sätt byta arbete mitt i livet. Det är helt avgörande för att vi ska få fler människor i arbete och för att fler människor ska känna sig trygga.

Det är också anledningen till vårt ställningstagande, och med dessa ord vill jag yrka bifall till vår reservation 4. I övrigt ställer vi oss bakom utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 29 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Vi behandlar i dag motioner från den allmänna motions-tiden rörande a-kassan. Årets betänkande skiljer sig lite grann från de senaste årens genom att det framför allt är färre motioner. Det beror på två saker. Dels berörs flera frågor av Parlamentariska socialförsäkringsutredningen, vars förslag väntar på vidarebehandling, dels har de partier som var i regeringsställning och metodiskt försämrade arbetslöshetsförsäkringen inte motionerat om vidare ändringar. Däremot har vi, som lovat att återupprätta en värdig försäkring, redan börjat det arbetet genom förslag i budgetpropositionen.

A-kassan, arbetslöshetsförsäkringen, är ett av de system som betyder allra mest för ett anständigt och dynamiskt arbetsliv. Det är ett system som under åtta år, eller under åtta och ett halvt år får vi tyvärr säga, aktivt har urholkats och missköts av högerpartierna. Försämringarna i a-kassan var ett paradnummer i regeringen Reinfeldts så kallade jobbpolitik. Arbetslösheten skulle pressas tillbaka genom att livet gjordes svårare för den som var eller blev arbetslös. Vi var många som visste hur det skulle gå. Vi är ännu fler som ser hur det har gått.

Hade man velat betygsätta den utsparkade regeringens politik med samma iver som den själv önskade betygsätta allt yngre barn skulle det ha blivit idel toppbetyg när det kom till att försämma inkomsttryggheten för de arbetslösa, försvåra inträdet till försäkringen och försvaga solidariteten, men givetvis underkänt i arbetslöshetsbekämpning och i byggandet av en starkare och rymligare arbetsmarknad.

Det är upplysande, om än ganska plågsamt, att gå tillbaka och se hur försämringarna motiverades till exempel i den hoppfullt betitlade propositionen *En arbetslöshetsförsäkring för arbete*, framlagd den 16 november 2006. Där finns de närmast monomana referenserna till att, som det heter, stärka arbetslinjen. Där kan man också finna skrivningar som:

”En stor del av den kritik mot förslagen som framkommit består i bl.a. att beredningstiden varit för kort och att konsekvenserna av förslagen inte utretts tillräckligt. Regeringen har viss förståelse för denna kritik men menar att förslagen i sina huvuddrag varit kända men också att det brådskar att få folk ur en långvarig arbetslöshet.”

Så ironiskt då att det efter all denna ekonomiska bestraffning av de arbetslösa är just långtidsarbetslösheten som ökat mest.

Högerns angrepp på arbetslöshetsförsäkringen har byggt på enkla teorier. Om arbetslösheten fungerar som i den ortodoxa läsningen av nationalekonomins heliga skrifter – vi hörde en representant som närmast lät som sista dagars heliga i det avseendet – alltså som ett individuellt val mellan arbete och fritid, ja, då gäller det att göra denna fritid mer smärtsam för den arbetslöse. Det är det som eufemistiskt beskrivs som drivkrafter för arbete.

Problemet är att det inte är så i verkligheten. Arbetslösheten är ett samhällsligt fenomen. Avgörande är den samlade efterfrågan på arbetskraft, och förutsättningarna på den lokala arbetsmarknaden spelar roll. Individens kontaktnät och sociala position spelar roll. Matchningen mellan de arbetslösas utbildningsprofil och växlande kompetenskrav i arbetslivet spelar roll. Inget av det förändras av en lägre a-kassa eller en a-kassa som det är svårare att kvalificera sig till. Men det finns andra saker som förändras ordentligt om man försämrar a-kassan. Förtroendet för denna viktiga samhällsliga försäkring eroderar. Fattigdomsriskerna ökar. Det är facit för alliansregeringen.

Vi kan inte heller säga att representanterna för dessa partier ska förlåtas för att de inte visste vad de gjorde. Att få ut människor från ett välfungerande rättighetsbaserat försäkringssystem och ut i otrygghet har varit en fullständigt medveten strategi, även om man naturligtvis oftast har argumenterat med glättigare pr-ord.

Minns vad dåvarande statsministern Reinfeldt sa om folk som förlorar a-kassan: ”Det som händer är att människor hittar andra grunder för sin försörjning.” Och sedan preciserade han: ”Man får stöd och hjälp av sina föräldrar, sin partner eller på annat sätt.” Med andra ord: tillbaka till ökat beroende, ut i kommunalt försörjningsstöd vars förutsättning är att man redan är fattiggjord! Eller så är det helt enkelt tack och hej, hanka dig fram utan att vara en del av det samhälle där vi har system för att hjälpa varandra vid till exempel arbetslöshet.

Herr talman! Det här är inte en historisk exposé, även om jag skulle önska att det var det. Det är bara att gå till dagens betänkande. Trots att samtliga högerpartier i Parlamentariska socialförsäkringsutredningen ställt sig bakom att det i princip vore bra om runt 80 procent av de arbetslösa kunde få 80 procent av tidigare inkomst vid arbetslöshet kan man läsa följande i en reservation från Moderaterna och Centerpartiet: ”En alltför generös försäkring kan ... göra att de ekonomiska drivkrafterna att bryta arbetslösheten blir för svaga.” Sedan följer man upp med denna klockartro när man skriver följande om aviserade, och nu även presenterade, förslag till bättre a-kassa: ”Det kommer att leda till färre arbetstillfällen och ett ökat utanförskap. Med över 400 000 arbetslösa i Sverige är detta fel väg att gå.”

Här blottas en världsbild. Vi befinner oss i ett läge när a-kassan för de allra flesta inte längre fungerar som inkomstförsäkring. I hela den

industrialiserade världen har nivån i a-kassan sjunkit mest i Sverige. Det är 9 procent av dem som tidigare jobbade heltid som får ut 80 procent av tidigare lön.

Nu blir det fler när taket, som inte har höjts på 13 år, höjs så att alla med en månadsinkomst på upp till 25 000 blir försäkrade till 80 procent under de första 100 dagarna. Att taket därefter blir 760 kronor per dag i stället för 680 kronor som i dag är också en mycket viktig förbättring för många människor.

Men för Moderaterna och Centern är det alltså alltför generöst att tackas av en anständig försäkring, alltför generöst att kunna planera bättre för en redan tung omställning vid arbetslöshet. För den som i dag får grundbeloppet i försäkringen innebär regeringens och Vänsterpartiets budgetförslag en höjning från 320 till 365 kronor per dag.

Här sitter representanter för partier som tycker att det är alltför generöst. Se gärna de arbetslösa i ögonen och säg till dem att de skulle kämpa för ett jobb med sina maximala 7 040 kronor i månaden före skatt. Men med 8 030 före skatt blir det stopp och belägg. Då lägger de sig på soffan och lever i sus och dus i stället.

Så föraktfull, så faktafientlig, så fattig på empati är högerpolitiken och försvaret för den! Och så långt från verkligheten är de partiernas representanter att de inte ens har vett att skämmas!

Herr talman! Det är min och Vänsterpartiets bestämda uppfattning att höjningarna som presenterades i budgeten i går bör följas upp med ytterligare förbättringar, allra helst också med en indexering. Det får vi återkomma till i andra sammanhang. Det som kommer att vara det kanske mest angelägna är att förbättra inträdesvillkoren i försäkringen. Det är något som Vänsterpartiet drivit länge och som vi också har utvecklat i den reservation som vi har till Parlamentariska socialförsäkringsutredningen. I dagens betänkande välkomnar utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2015 aviserar att försäkringen ska ses över för att underlätta för fler att kvalificera sig till den. Det är bra. Vi räknar med att det kommer att ske vid något tillfälle och har därför ingen reservation på den punkten i just det nu aktuella betänkandet.

På en punkt har vi en reservation. Det handlar om villkoren för deltidsarbetslösa, det som brukar kallas deltidsstämpling. Den tidigare regeringen drev 2008 igenom en begränsning av möjligheten att deltidsstämpla. Tanken var att det skulle stimulera fler att arbeta heltid. Resultatet har för många i praktiken blivit att de fått lämna sitt deltidsarbete och i stället ägna sig åt att vara heltidsarbetslösa.

Redan 2011 beslutade riksdagen om ett tillkännagivande till regeringen om att se över reglerna eftersom de ställde människorna inför en orimlig valsituation efter 75 dagars deltidsarbetslöshet. Frågan hamnade i Parlamentariska socialförsäkringsutredningen. Där har man föreslagit en ny regel som medger 60 veckor med deltidsarbete inom varje ersättningsperiod. Det vore förstås en förbättring jämfört med dagens situation.

Jag vill påpeka att grundproblemet ändå kvarstår. Inom kvinndominerade branscher med låg lön är det vanligt att arbetsgivare organiserar arbetet utifrån deltidstjänster och timvikariat. På en sådan arbetsmarknad får deltidsbegränsningen stora följder för personer som redan befinner sig i en utsatt position.

Nej, det är inte en idealisk lösning att a-kassan delvis täcker upp för arbetsgivares ovilja att inrätta fasta heltidstjänster. Det är rätten till heltid som behöver stärkas för att minska risken för deltidsarbetslöshet. Där har vi förslag, men så länge situationen ser ut som den gör bör deltidsarbetslösa ha samma rätt som heltidsarbetslösa att få ersättning från försäkringen från den tid de kan men inte får arbeta. Därför skulle man behöva se särskilt på den frågan, vilket vi skriver i motivreservation nr 1, som jag yrkar bifall till.

Sverige är i dag i skriande behov av en ekonomisk politik för fler i arbete och en arbetsmarknadspolitik som leder till att fler blir i stånd att ta de lediga jobb som finns, alltså en mödosam resa bort från det borgerliga misslyckandet. Den vårbudget som lades fram för riksdagen i går inleder en sådan resa. Lika akut är behovet av att återupprätta arbetslöshetsförsäkringen för att minska fattigdomsriskerna, förbättra matchningen och öka omställningsförmågan på arbetsmarknaden. Också i det avseendet tas i och med vårandringsbudgeten betydande steg.

Det som blir uppenbart när man hör reaktionerna från högern på att detta sker är att den verklighetsfrånvända synen på arbetsmarknaden och föraktet för människor som hamnat i en svår situation fortfarande frodas där. Att denna syn inte ensidigt får diktera regeringens förslag runt a-kassan är något som de allra flesta svenskar tjänar på. Men vägen till en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är fortfarande lång, och det kommer att finnas all anledning att återkomma till de här frågorna.

(Applåder)

(forts. § 8)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.50 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 7 Frågestund

Anf. 30 TALMANNEN:

Vi kommer nu att övergå till dagens frågestund. Jag vill därmed hälsa statsråden hjärtligt välkomna. Frågor besvaras av utbildningsminister Gustav Fridolin, försvarsminister Peter Hultqvist, statsrådet Åsa Regnér, kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke och statsrådet Gabriel Wikström.

En fråga ska vara av övergripande allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Utbildningsminister Gustav Fridolin besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Anf. 31 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till utbildningsminister Gustav Fridolin. Alliansregeringen införde en rad reformer för att satsa på de svenska lärarna. Historiska fortbildningsinsatser var några exempel på detta, men karriärtjänstreformen är en annan.

Jag vill fråga utbildningsministern hur han tänker när han ena dagen talar om vikten av att höja lärarnas status och andra dagen bestämmer sig för att trappa av den karriärvägsreform som har betytt så mycket för lärarna, eleverna och skolan.

Anf. 32 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Tack, Camilla Waltersson Grönvall, för frågan! Om vi verkligen ska göra läraryrket attraktivt måste vi jobba med många saker. Vi måste se till att lärarna har mer tid för sitt jobb och minska administrationen. Vi måste se till att lärare får möjlighet till kreativitet i sitt yrke och har mer makt över sitt yrke, och vi måste göra insatser för att höja lärarlönerna. Där är karriärtjänsterna bra, och vi är överens om en fortsatt utbyggnad av karriärtjänstsystemet upp till motsvarande 17 000 förstelärare. Det är ungefär en per lärarlag. Men det räcker inte.

Staten måste också vara med och ta statligt medansvar för att parterna ska kunna höja lärarlönerna. Det är vi beredda att anslå 3 miljarder till på årsbasis från nästa år. Just nu sitter min kollega Helene Hellmark Knutsson i samtal med parterna om hur det ska kunna genomföras.

Anf. 33 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, utbildningsministern!

Vi konstaterar att när OECD tittar på Sverige är vi ett land som sticker ut, där vi inte använder de främsta lärarresurserna där vi har de största utmaningarna. I karriärtjänstreformen, på det sätt alliansregeringen utformade den, satsades extra på utanförskapsområdena just därför att vi ska göra de satsningarna där de får bäst nytta. På det viset väljer regeringen att inte satsa pengarna där de behövs allra mest.

Förutom regeringens aviserade löneökningar till lärarna är frågan: På vilka andra sätt vill regeringen öppna för fler och bättre karriärvägar för Sveriges lärare? OECD påpekar nämligen behovet av just detta.

Anf. 34 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Om vi ska hålla oss till budgeten som lämnades i går och hur den skiljer sig från den borgerliga budget som röstades igenom med Sverigedemokraterna i höstas kan vi se en skillnad när det gäller lönesatsningarna. Vi är överens om att bygga ut till 17 000 karriärlärare. Ni vill utöver det att ytterligare 3 procent av lärarkåren ska kunna bli karriärlärare. Det motsvarar en samhällskostnad på drygt 400 miljoner när det är fullt utbyggt. Mot detta ställer vi 3 miljarder som ska kunna gå till hela lärarkåren. Vi sitter i samtal med parterna om hur de ska kunna användas för att höja lärarlönerna bredare än karriärtjänstreformen.

När det handlar om att satsa i just de områden där skolorna har de tuffaste utmaningarna behövs det, precis som Camilla Waltersson Grönvall säger, särskilda satsningar. Er satsning där var på 26 miljoner till ytterligare några karriärtjänster. Vi gör en satsning på ungefär 125 miljoner inom Samverkan för bästa skola för just insatser för rekrytering, inklusive lönesatsningar, i dessa områden.

Arbetsmiljön i skolan

Anf. 35 STEFAN JAKOBSSON (SD):

Herr talman! Jag ställer min fråga till utbildningsminister Gustav Fridolin.

Vissa skolor runt om i Sverige visar fantastiska resultat. Men tyvärr domineras bilden av dem som inte lyckats. Nu ser man tyvärr resultatet av flumskolan.

Skolan faller som en fura i PISA-rapporter. 5–7 procent av lärarkollegiet utsätts för fysiskt våld, enligt Lärarnas riksförbund, men mörkertalet är tyvärr stort. Uppemot 15 procent av lärarna upplever andra kränkningar. Drogförsäljning sker helt öppet i vissa skolor. Det förekommer våldtäkter på skoltoaletter, rektorer som knivskärs och skolelever som stängs av. Vi kan läsa om det dagligen i medierna.

Jag tror att utbildningsministern och Sverigedemokraterna är helt överens om att detta inte är en arbetsmiljö som vare sig främjar undervisning eller är en lämplig arbetsmiljö för lärare eller elever. Jag ser nu att tiden flyger i väg, så jag ställer min fråga: Är det kanske dags att öka antalet journalskolor, som Sverigedemokraterna föreslår?

Anf. 36 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Det är ett stort skolproblem att elever och lärare möter våld, kränkningar och bristande arbetsmiljö och att elever drabbas av mobbning på svenska skolor. Det handlar såklart inte om alla elever. Vi har fortfarande siffror som internationellt sett står sig bra när det gäller hur många elever som trivs i skolan och hur många lärare som får möjlighet att göra ett bra jobb. Men det gör det inte bättre för dem som drabbas.

Därför måste vi göra satsningar på att arbetsmiljön i skolan ska bli bättre. En av de viktigaste sakerna vi kan göra är att bygga upp Elevhälsan. På skolor som funkar, funkar ofta Elevhälsan som motorn i arbetet mot kränkningar och mobbning och för en bra arbetsmiljö. Därför är vi beredda att avsätta 200 statliga miljoner årligen för att bygga upp Elevhälsan bättre, framför allt på de skolor där den i dag inte fungerar bra.

Anf. 37 STEFAN JAKOBSSON (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna hade i helgen en stor utbildningskonferens där det samtalades om skolornas alla problem och problemens lösningar. Hur vi än vände och vred på problemen landade vi i samma lösning: Ordning och reda i skolan är en grundförutsättning för att övrig verksamhet ska kunna bedrivas.

De rödgröna verkar inte alltid ha förstått allvaret i detta utan kommer ibland med plåsteråtgärder. Elever som är en fara för personal och andra

elever ska enligt Sverigedemokraterna med omedelbar verkan stängas av från verksamheten. Där kommer joursskolorna in, bland annat.

Vad säger utbildningsministern till de lärare och elever som dagligen tvingas gå i en skola där kanske våld och droger är vardagsmat, där elever och lärare inte vet om de kommer hem oskadda och där lärare säger upp sig i strömhopp för att de inte vill bli hotade eller slagna på sitt arbete? Vilka åtgärder har utbildningsministern för detta, och skulle utbildningsministern vilja gå till en sådan arbetsplats varje dag?

Anf. 38 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Nej, det skulle jag inte vilja. Jag tycker inte att någon lärare eller elev ska behöva gå till sin arbetsplats och vara orolig. Alla Sveriges skolor ska ha en bra arbetsmiljö för alla elever och lärare. Så är det verkligen inte i dag.

Vi fick nyligen en rapport från Barnombudsmannen som handlade om hur vuxenvärlden har bemött kränkningar som barn har varit med om och vad man har gjort då. Det är ytterligare ett exempel på när skolan inte förstår att bygga upp en trygg arbetsmiljö.

Det finns ett antal saker som man behöver göra. Jag nämnde Elevhälsan i mitt senaste svar. Den rätt att stänga av elever som Stefan Jakobsson nämner finns i skollagen i dag och går att arbeta med.

Jag tror också att vi måste koppla detta något till kunskaper. Om man inte tidigt som elev får med sig grunderna för att senare kunna tillgodogöra sig ämnen är det lätt att tappa självkänslan och självförtroendet och att inte hänga med när man går till skolan. Det lägger grunden för en destruktiv arbetsmiljö och för destruktivt beteende. Därför är också kunskapsinsatserna, framför allt i de tidiga åren, jätteviktiga för arbetsmiljön i skolan.

Vallöftet om Mittuniversitetet i Härnösand

Anf. 39 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Jag har också en fråga till utbildningsminister Fridolin.

I valrörelsen fick vi höra att det skulle ta 100 dagar att bryta skolresultaten. Det enda som har brutits nu när det har gått 100 dagar av regeringsinnehav är en lång rad miljöpartistiska vallöften.

Ett av dem ligger mig varmt om hjärtat, nämligen Mittuniversitetets campus i Härnösand. I valrörelsen fick vi vid flera tillfällen höra av Gustav Fridolin att Miljöpartiet var garanten för akademisk verksamhet i Härnösand. Om Gustav Fridolin kom till makten skulle man också satsa på högre utbildning och forskning i Härnösand.

I tisdags fick jag svar på en interpellation på det här temat. Högscoleministern var tydlig med att man inte lyfter ett finger. Inte en enda pågående process på Utbildningsdepartementet syftar till att infria detta vallöfte. Min fråga är därför: Varför ser utbildningsministern så lättvindigt på tydliga vallöften?

Anf. 40 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Jag är jätteglad för frågan. Jag är verkligen jätteglad för att Centerpartiet har vaknat. Det behövs partier i Sverige som står upp för att det ska finnas jobb och utbildning i hela landet.

Under alliansåren var det trots allt så att 100 av 1 000 biblioteksfilialer och 300 av 1 800 landsbygdsskolor lades ned. 14 000 statliga jobb centraliserades till storstadsområden. Detta hände inte minst på det akademiska området. Vi såg hur campus lades ned, till exempel i Härnösand, i den här centraliseringen. Det fanns också påtryckningar om att göra sammanslagningar eller till och med ibland nedläggningar.

För Mittuniversitetets del handlade det om att den förra regeringen minskade ramanslaget med 50 miljoner, vilket var en av förklaringarna till att man tog det här tuffa beslutet.

Nu för regeringen samtal med alla Sveriges kommuner. Man för samtal med Härnösand. Det svaret fick Emil Källström av Helene Hellmark Knutsson. Det handlar om tillgång till jobb och utbildning i hela landet. För Härnösands del handlar det särskilt om tillgång till utbildning för arbetsmarknadens behov.

Anf. 41 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Sverige behöver politiker som engagerar sig i hela landet. Men Sverige behöver också politiker som faktiskt ser till att hålla det de säger i en valrörelse. Löften som ställs ut de sista dagarna och veckorna före valet måste också betyda någonting när man får sina taburetteer.

Vi kan ta det igen. Det var alltså så att Gustav Fridolin var oerhört tydlig. En röst på Miljöpartiet var en röst på att återföra akademisk verksamhet till Härnösand. Det var ingen annan som vågade vara så tydlig, i och med att vi har självständiga lärosäten som fattar sina egna beslut.

Nu när Gustav Fridolin är utbildningsminister pågår det, enligt hans egen högskoleminister, inte en enda process på Utbildningsdepartementet för att realisera detta vallöfte. Så kan vi inte ha det. Det sprider politikerförakt, och det sprider en felaktig bild av politikens möjligheter.

Jag vill givetvis veta när utbildningsministern avser att realisera och förverkliga det här vallöftet.

Anf. 42 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Jag är trots allt lite glad för att den värsta kritiken centerpartisten Emil Källström kan komma med till regeringen är att vi inte tillräckligt snabbt reparerade det som gått sönder under alliansregeringens tid.

Det var trots allt alliansregeringen som skar ned Mittuniversitetets budget med 50 miljoner. Det var en bidragande orsak till beslutet att helt lägga ned campus i Härnösand, en stad som har haft högre utbildning av olika slag sedan 1600-talet.

Nu satsar vi på fler utbildningsplatser. Vi satsar på en styrning så att de ska vara tillgängliga i hela landet. Det gäller inte minst de regionala högskolor och universitet som prioriterades ned under Centerpartiets tid i regeringen.

Vi har en dialog med Härnösand om tillgång till jobb och utbildning där. Om Emil Källström och Centerpartiet verkligen vill att den dialogen också ska handla om hur man får möjlighet till akademisk utbildning finns

det ett enkelt svar för att möta det: Kom med! Kom med och samarbeta med oss! Kom med och jobba för en regering som faktiskt vill ha jobb och utbildning i hela landet till skillnad från den regering som skar ned.

Demensvården

Anf. 43 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Under valrörelsen drev jag en fråga som var väldigt aktuell och kär för mig – den handlade om trygghet för de äldre. Jag gjorde detta tillsammans med min mamma, som nu har gått in på sitt 87:e år.

Vi ser att medellivslängden har ökat väldigt mycket under de senaste åren. Vi kan se att det motsvarar cirka två månader per år. Vi blir friskare. Vi lever längre. Och vi har färre funktionsnedsättningar.

Men det finns utmaningar. Det gäller ökningen av demenssjukdomar. Det är skrämmande sjukdomar som vi verkligen måste ta oss an. De drabbar de anhöriga, och behovet av omsorg är stort.

Jag vill fråga statsrådet Åsa Regnér: Vad avser regeringen att göra för att möta den utveckling som vi har framför oss vad gäller demensvården och kommunernas omsorgsboenden i framtiden?

Anf. 44 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack så mycket för frågan! Frågor om äldres rättigheter och äldres väl och ve är väldigt viktiga för den här regeringen. Frågor om demens och om hur man nu och i framtiden ska kunna bemöta detta på bästa sätt, och även de personer som drabbas av det här, är väldigt viktiga för regeringen. Därför kommer vi att anslå mer medel till bemanning i äldreomsorgen, till att börja med. I år är det 1 miljard, och under resten av mandatperioden är det 2 miljarder per år till ökad bemanning. I verkligheten kanske man skulle säga ”bekvinning”, för det är framför allt kvinnor som arbetar där och som redan i dag gör ett jättejobb för att möta de behov som finns.

Men allra viktigast är förstås att möta behoven hos dem som behöver omsorgen – det är också en stor majoritet kvinnor. Där är det viktigt för regeringen att jobba tillsammans med Demenscentrum och med andra som kan det här. Vi kommer också att ta fram en demensplan under mandatperioden.

Anf. 45 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Att se till att tillgodose behovet av omhändertagande är väldigt viktigt. Men det är också viktigt med utvecklingen och arbetet med att hitta orsaken och kanske botemedlet när det gäller demens.

Det är inte riktigt ministerns ansvar, men jag vill ändå höra hur ministern ser på det och hur regeringen kanske driver frågan vad gäller forskning och utveckling.

Vi har tappat lite grann av kompetensen i och med att Astra Zeneca lade ned. Vi har tappat de anställda. Men det handlar just om den här forskningen. Därför vill jag veta hur ministern ser på det politiska ansvaret för att hitta botemedlet.

Anf. 46 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Den här frågan är högt på agendan. Som jag sa träffar jag olika aktörer som har kunskap i frågan. Det gäller också pensionärsorganisationer som har mycket kunskap och som är väldigt engagerade. Det här är en fråga för mig, för sjukvårdsministern och för forskningsministern.

Vi kommer att ta ett första steg i en demensplan, som vi ska presentera. Jag hoppas att vi kan göra det inom kort. Vi har nu ytterligare medel för bemanning. Det kommer också att innebära att man kan följa de personer som finns inom äldreomsorgen, som har de här problemen, på ett mer individuellt sätt.

Den här frågan kommer vi att ta oss an och jobba med tillsammans. Forskningen är förstås väldigt viktig i sammanhanget. Det är en framtidsfråga.

Frivilliga nationella prov och en likvärdig skola

Anf. 47 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Jag har en fråga till utbildningsminister Gustav Fridolin.

I förrgår stod det i Sydsvenskan om skolor som väljer bort de numera frivilliga nationella proven i NO och SO. Man kan ställa sig frågan: Hur ska man nå en likvärdighet mellan skolor när vissa skolor kan strunta i de här proven och vissa inte gör det? Det kan vara olika till och med i en kommun.

Det här beskedet kom ganska plötsligt. Då vill jag fråga: Hur ser utbildningsministern på möjligheterna att nå en likvärdig skola genom beslutet att göra vissa prov frivilliga?

I den nämnda tidningen uppger Lärarförbundets ordförande Johanna Jaara Åstrand att hon har fått muntligt besked av utbildningsministern om att avgörandet nästa år ska kunna ligga hos den enskilda läraren. Stämmer det?

Anf. 48 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Tack, Gunilla Nordgren, för frågan! Det handlar om att vi faktiskt gemensamt över blockgränserna, också de borgerliga partierna, har konstaterat att de nationella provens omfattning har blivit så stor att de tar för mycket tid, framför allt i årskurs 6. Där stjäl det alldeles för mycket tid att administrera, genomföra och rätta de nationella proven. Det blir liksom lite mer tid för att mäta kunskap än för att ge eleverna tillgång till kunskap.

Vi har tittat på vad man ska göra åt det. Då har vi varit överens om att tillsätta en utredning som tittar på hur man går mot digitalisering. Vi har också gjort de här två proven frivilliga.

Vi har låtit rektor fatta det beslutet, för det är ett pedagogiskt beslut det här året, när proven var genomförda, utskickade och tillverkade. Vi tittar på om de framöver ska flyttas till det som tidigare kallades för provbanken och som nu heter, tror jag, bedömningsdatabasen, där just den här typen av frivilliga prov som är tillgängliga för lärarna finns.

Anf. 49 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Vi är överens om att det kräver mycket administration. Det handlar inte om det. Men eftersom man gör det frivilligt blir det inte likvärdigt mellan skolorna. Det kan alltså vara olika till och med i en liten kommun, inte bara i olika delar av landet. Det tycker jag är ett bekymmer.

Sedan ställde jag frågan: Stämmer det att man ska flytta beslutsrätten till den enskilda läraren? Det påstår faktiskt Lärarförbundets ordförande.

Anf. 50 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Likvärdighet i skolan kan inte handla om att alla gör allt på exakt samma sätt och att alla lärare lägger upp alla lektioner enligt en mall som staten har slagit fast.

Det görs ganska många prov runt om på Sveriges skolor som läraren själv har tillverkat eller som har tillverkats i lärlagen. Det finns en del som väljer att göra uppföljningen på andra sätt än genom prov och som använder olika pedagogiska metoder.

Sedan har vi ett antal nationella prov. De är just nationella. Men vi enades om att dessa två skulle flyttas från de traditionella nationella proven till de frivilliga. Frivilliga nationella prov innebär vanligen att det är nationellt framtagna prov som ligger i bedömningsdatabasen och som lärare väljer om man vill använda. Det är också det jag har sagt till Johanna Jaara Åstrand, att det är så vi brukar betrakta frivilliga prov.

Nu var de här proven tillverkade och utskickade till skolorna, och då tyckte vi att det var rimligt att det är rektor som beslutar om man ska genomföra dem på skolorna eller inte det här året.

Stödet till idrottsrörelsen

Anf. 51 IDA KARKIAINEN (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Gabriel Wikström.

I regeringsförklaringen lyfte statsminister Stefan Löfven upp vikten av en idrottsrörelse och de ovärderliga insatser som idrottsrörelsen gör för att engagera och aktivera barn och unga.

Stödet till idrotten har inte höjts sedan 2009, och idrottsrörelsen har själv poängterat att detta givetvis drabbar deras verksamhet negativt. I år får idrotten 32 miljoner kronor och därefter 64 miljoner kronor årligen. Det är givetvis mycket glädjande.

Min fråga till statsrådet är om han kan berätta vad satsningen innebär och hur det är tänkt att höjningen av idrottsanslaget i den aviserade budgeten kommer att användas.

Anf. 52 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, Ida Karkiainen, för frågan! Det är mycket riktigt så att den här regeringen har föresatt sig att lyfta idrottsfrågorna högre på den politiska dagordningen och också föra en politisk debatt som utgår från vilka möjligheter en starkare idrottsrörelse ger oss, inte minst när det gäller folkhälsopolitiken som ledamoten tar upp.

Redan i dag spelar idrottsrörelsen en väldigt stor roll, men vi ser att den skulle kunna spela en ännu större roll när det gäller just etablering av nyanlända. Det är någonting som jag i mina kontakter med idrottsrörelsen

ofta har tagit upp, och man har också svarat att man vill spela en större roll. Men man behöver samhällets hjälp och stöd för att kunna göra detta.

De pengar som vi nu anslår är tänkta att gå till Riksidrottsförbundet för att sedan fördelas ut till olika typer av projekt och verksamheter som just stöder befintliga föreningar och verksamheter i att attrahera fler nyanlända och kunna ta emot fler nyanlända i sin verksamhet.

Anf. 53 IDA KARKIAINEN (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Vi ser också att jämlikheten när det gäller hälsan minskar i Sverige och att hälsoklyftorna har ökat under de senaste åren. Mycket behöver göras, och många aktörer kan involveras i arbetet för att minska folkhälsoklyftan.

Idrottsrörelsen, som är Sveriges största folkrörelse med nära 3 miljoner aktiva, är såklart en viktig del i det arbetet. Statsrådet har tidigare anfört att idrottsrörelsen kan bidra i detta arbete.

Jag undrar hur detta kan göras.

Anf. 54 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Det är alldeles riktigt att vi står inför stora folkhälsoutmaningar. Sverige har en god tradition av en aktiv folkhälsopolitik. Detta märks inte minst på att vi är föregångare när det gäller att minska tobaks- och alkoholkonsumtion och därmed också de skador som uppkommer av denna konsumtion.

Det gör å andra sidan att två andra hot mot folkhälsan kommer högre upp när det gäller Sveriges prioriteringar. Det rör bland annat stillasittandet och den växande fetman bland befolkningen.

Här tror jag att idrottsrörelsen kan göra oerhört mycket, men då måste idrottsrörelsen tillsammans med samhället bli bättre på att etablera sig på de platser i landet och bland de grupper där man kan i dag kanske har ett svagare stöd eller en svagare närvaro än hos andra.

I detta tror jag att ett partnerskap mellan samhället och idrotten är mycket nödvändigt.

Karriärvägar för lärare

Anf. 55 CHRISTER NYLANDER (FP):

Herr talman! Jag noterade att utbildningsministern tidigare var jätteglad över de frågor han fick kring sveket mot lärarna. Jag vet rätt många som inte är glada nu, och det är de tusentals lärare som aldrig fick chansen att bli förstelärare och få de karriärvägar som de verkligen behöver.

Jag noterade också att statsrådet sa att man ställde generella löneökningar mot karriärvägar, medan jag skulle vilja säga att båda behövs. Vi behöver både lyfta lärarlönerna generellt och fortsätta bygga ut karriärvägarna.

Den åsikten hade också regeringen och utbildningsministern så sent som i höstas. I budgetpropositionen hade man exakt samma strategi som vi hade, nämligen att man skulle fortsätta bygga ut karriärvägarna. Det tyckte jag var väldigt bra, och det gör mig bekymrad att man nu med några ord i en vårproposition ändrar den inriktningen och drar tillbaka 470

miljoner kronor som skulle ha gått till att höja lärarlönerna runt om i landet.

Detta är en extremt viktig insats för att höja läraryrkets status och för att höja intresset för läraryrket. Vad har hänt sedan budgetpropositionen?

Anf. 56 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Christer Nylander är vanligen en mycket påläst riksdagsledamot, och det är mig främmande att rätta, men det är ändå så att uppgifterna inte riktigt stämmer.

Vi är överens om en utbyggnad av karriärtjänstreformen. Det har vi varit ända sedan den presenterades. Vi hade under hela den förra mandatperioden en stor strid där jag var en av dem som verkligen, tycker jag, tryckte på för att staten skulle vara med och ta ansvar för höjda lärarlöner, välkomnade att karriärtjänsterna kom på plats och välkomnade att det sedan blev en utbyggnadstakt.

Vi är överens om att fortsätta bygga ut till motsvarande 17 000 karriärlärare, vilket ger ungefär en karriärlärare per lärarlag. Därutöver föreslog de borgerliga i valrörelsen att ytterligare 3 procent av lärarkåren ska kunna bli karriärlärare, och det är mot denna extra utbyggnad som vi sätter de generella satsningarna på 3 miljarder.

Vi är alltså överens om en utbyggnad; den fortsätter som planerat enligt vår budgetproposition i höstas. Men den extra utbyggnad ni har föreslagit går vi emot.

Anf. 57 CHRISTER NYLANDER (FP):

Herr talman! De signaler vi får från forskare i omvärlden är att Sverige måste fortsätta höja lärarlönerna. Vi måste fortsätta höja attraktiviteten bland lärarna, och vi måste se till att det finns fler karriärvägar också för lärare.

OECD nämnde just detta så sent som för några veckor sedan, och jag skulle gissa att de kommer tillbaka till det när de kommer med sin stora skolrapport.

Gustav Fridolin svarar inte på frågan om vad som har hänt sedan budgetpropositionen. Varför drar man tillbaka 470 miljoner kronor från lärarkarriärstjänsterna? Varför satsar man särskilda krafter på att ta väck lärarkarriärstjänster från de mest utsatta skolorna?

Min följdfråga är: På vilken forskningsgrund har regeringen fattat detta beslut?

Anf. 58 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Vi har exakt samma förslag som vi hade i budgetpropositionen för 2015. Den ställdes mot ert förslag, där ni ville göra en ytterligare ökning av antalet karriärtjänster.

Vi har sagt att 17 000, alltså motsvarande en karriärlärare per lärarlag, är en ganska bra nivå. Det går inte att alla lärare är karriärlärare, för då upphör någonstans poängen med denna reform. Vi tycker att karriärtjänsterna måste kompletteras med mer generella lönesatsningar, och det är det vi nu sitter i samtal med parterna om.

I stället för de 470 miljonerna till extra karriärlärare, utöver den kommande utbyggnad som vi är överens om, har vi alltså lagt 3 miljarder till samtal med parterna. Precis som jag sa till Camilla Waltersson

Grönvall tidigare: Ja, ni lägger 26 miljoner till karriärtjänster i utanförskapsområden. Vi har i stället ett förslag inom samverkan för bästa skola på motsvarande 125 miljoner för rekryteringsinsatser i områden med särskilt tuffa förutsättningar.

Utbildningen av barn och ungdomar

Anf. 59 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till utbildningsminister Gustav Fridolin.

Under två veckor har jag en praoelev som följer mitt arbete som riksdagsledamot. Han heter Fredrik och sitter på läktaren i dag.

En av många frågor som han tycker är viktiga är hur det går för Sveriges utbildningsväsen. Därför vill jag passa på att framföra en fråga från Fredrik om detta.

Under de senaste åren har Sverige enligt flera undersökningar halkat efter när det gäller utbildning av barn och ungdomar. Nu när Gustav Fridolin sitter som utbildningsminister och kan agera, hur har han tänkt lösa dessa problem?

Anf. 60 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Tack, Maria Ferm, och tack till Fredrik – var sitter du? Hej, Fredrik!

Det finns, tror vi, tre stora utmaningar som vi måste möta. Den ena handlar om tidiga insatser. I dag ger vi ofta stöd för sent. Trots att lärare länge sett att en elev behöver extra stöd ger vi faktiskt mest särskilt stöd i svensk grundskola i nionde klass. De bästa skolsystemen i världen ger i stället mest stöd tidigt.

Därför satsar vi tillsammans med oppositionen på att fler ska anställas i de tidiga åren, och vi vill ta fram en läsa-skriva-räkna-garanti för uppföljning av baskunskaper i de tidiga åren.

Det andra handlar, som vi har pratat om, om attraktiviteten i läraryrket, och det är därför vi gör den nationella samlingen för läraryrket. Min ministerkollega Helene Hellmark Knutsson sitter i samtal med parterna om hur staten kan bidra till insatser för att parterna ska kunna höja lärarlönerna.

Det tredje handlar om jämlikheten i skolsystemet. Skolsystemet dras isär alldeles för mycket, och därför måste vi satsa på just de skolor som har de tuffaste förutsättningarna och där eleverna har de tuffaste förutsättningarna.

Anf. 61 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Tack, utbildningsministern, för svaret!

Regeringen har också precis presenterat en vårbudget med många satsningar på området. En av dem är inrättandet av ett nationellt resurscentrum för arbetet mot rasism och intolerans, inspirerat av Toleransprojektet i Kungälv. Det är en angelägen demokrati- och utbildningssatsning som jag är särskilt glad över att vi får till stånd. Vilka anser ministern är de viktigaste åtgärderna för att vända utvecklingen i skolan, och hur syns de i vår budgeten?

Anf. 62 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! De tre viktigaste utmaningarna handlar om detta. Lite som jag var inne på i en tidigare fråga hänger också kunskapsfrågorna ihop med rasism, kränkningar och mobbning. En skola där många elever inte tidigt fått med sig vad de behöver för att hänga med i de sena ämnena riskerar att bli en skola med dålig arbetsmiljö. Kunskaps- och ordningsfrågor, som det så ofta kallas, hänger ihop. Ibland har de setts som två motsatser, men så funkar det inte.

Det är klart att det också behövs särskilda insatser för att motverka till exempel just rasism. Att känna till var de rasistiska rötterna finns, varifrån dessa föreställningar om människor kommer, rasismens historia i vårt land, är viktiga för att lärare ska kunna bemöta rasismen i sina klassrum. Därför är det bra att göra denna särskilda satsning dels genom Forum för levande historia, dels genom ett kunskapscentrum i Kungälv, som ska ge lärarna verktygen för att bemöta rasism och rasistiska föreställningar i sina klassrum.

Skolkommissionens uppdrag

Anf. 63 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr talman! Jag har också en fråga som riktar sig till utbildningsminister Gustav Fridolin. Den gäller den skolkommission som regeringen tillsatte förra veckan.

Det är bara drygt ett år sedan som alliansregeringen utsåg ett utbildningsvetenskapligt råd bestående av tolv forskare från olika discipliner. De var alla knutna till utbildning på något sätt. Men nu har den nuvarande regeringen ersatt rådet med en skolkommission där endast en tredjedel har någon forskningsanknytning. Resten är i huvudsak representanter från facket och lokalpolitiken.

Jag har två frågor med anledning av detta. Vad förväntas Skolkommissionen komma fram till som inte det utbildningsvetenskapliga rådet hade kunnat göra? Varför har regeringen lägre ambitioner när det gäller kopplingen till forskning? Högskole- och forskningsministern var inte heller med vid presentationen av Skolkommissionen.

Anf. 64 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Vi har inte lägre ambitioner när det gäller forskning. Det vet jag att Helene Hellmark Knutsson kan relatera.

Just det tidigare utbildningsvetenskapliga rådet hade till uppgift att bolla förslag som regeringen kom fram till och ge kritik och synpunkter samt diskutera frågorna. Det är en viktig uppgift där den typen av forskarkontakter behövs.

Men det vi gick till val på, och där finns ett särskilt behov, var att skapa en kommission som består av företrädare för professionen och företrädare för forskningen. De har fria mandat att lägga fram förslag för att möta de stora utmaningarna när det gäller styrning, jämlikhet i skolsystemet och utveckling av klassrumsnära metoder.

Vi låter nu OECD göra en djupgranskning av svensk skola, men den får inte stanna på hyllan. Granskningen måste sedan bli ett svenskt handlingsprogram, och kommissionen har till uppgift att ta fram ett sådant handlingsprogram.

Anf. 65 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr talman! Tack, utbildningsministern, för svaret!

Jag har en kort följdfråga. Det är inte så att det saknas underlag för att fatta beslut om den svenska skolan. IFAU lade nyligen fram en viktig rapport, och vi väntar på OECD:s rapport som ska läggas fram den 29 april. Vi vet en del av innehållet redan.

Utbildningsministern lovade att vända skolresultaten på 100 dagar. Varför vänta till 2017 när Skolkommissionen ska lägga fram sina förslag? Varför vänta två år, utbildningsministern?

Anf. 66 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Annika Eclund är faktiskt för bra för att använda rubriksättning i Aftonbladet som argument i en skoldebatt i riksdagen.

Vi hade en plan för vad som skulle uträttas under de 100 första dagarna i regeringen. Det är viktigt att när man sätter sig i en regering inte komma oförberedd utan veta vad som behöver göras för att lägga grunden så att lärare och rektorer kan vända utvecklingen i skolan. En av de sakerna var att tillsätta Skolkommissionen. Den fanns i den plan vi lade fram.

Vi ville vänta tills OECD var på väg att bli färdigt med sitt underlag. Precis som Annika Eclund säger har vi mycket underlag om vad som är utmaningarna i svensk skola. OECD, IFAU, Skolinspektionens rapport från sina fem år av inspektioner, Leif Lewins utredning – det är flera olika utredningar som berör brister i skolan.

Det som saknas är att professionen och forskningen tillsammans med politiken har lagt handlingsplanen framåt. Vad är det som ska göras för att möta utmaningarna och problemen? Det kommer kommissionen att ha fria mandat att utforma.

Äldreomsorgen

Anf. 67 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Frågan om de äldres väl och ve är viktig för vänsterregeringen, sa nyss äldreminister Åsa Regnér från talarstolen.

Socialdemokraterna var redan i opposition skickliga på att tala om miljarder men siffrerätta i miljoner. 1 miljard är 1 000 miljoner. Det är vad som nu föreslås i satsningar i äldreomsorgen i vårbudgeten. Men när man granskar vad det faktiskt handlar om är det inte miljarder utan snarare 60 miljoner, det vill säga 6 procent av den utlovade miljarden.

Detta lyckades man med genom att ta bort den nu gällande demensplanen. Man satsar inte på personalens kompetensutveckling inom äldreomsorgen. Man tar bort samverkanspengar för kommuner och landsting, och man tar bort kvalitetshöjning och kvalitetskontroller.

Är verkligen äldreministern nöjd med utfallet?

Anf. 68 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack för frågan!

Det här är en viktig fråga för regeringen. Det säger man också att den var för högerregeringen. Skillnaden i satsningarna på äldreomsorg är att vi avsätter i år 1 miljard till bemanning i äldreomsorgen och under kommande år 2 miljarder per mandatperiod. Jämfört med det oppositionen ville

göra är det 2 miljarder extra nya pengar under mandatperioden – 2 miljarder, inte miljoner.

Med 2 miljarder kan man göra mycket när det gäller bemanning – i verkligheten ”bekvinning”. Jag skulle gärna se att det var fler män som slogs om de viktiga jobben i äldreomsorgen i framtiden.

Vi kommer att jobba med olika frågor som rör kvalitet och kompetens inom äldreomsorgen. Det är en satsning i första hand på dem som behöver tjänsterna, men det är också en satsning på dem som jobbar där.

Anf. 69 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för försök till svar!

Om vi ska vara ärliga är anslaget till äldreomsorgen i vårbudgeten 60 miljoner, inte 1 miljard. Låt oss hålla oss till det som nu anförs i fråga om bemanning. Socialdemokraterna är i vissa stycken ärliga mot miljarderna, inte miljonerna, nämligen när det gäller fördyringar för löntagare och företagen, det vill säga skattehöjningar. Där höjer man med mångmiljardbelopp. Det gör man bland annat genom att ta bort sänkningarna av arbetsgivaravgifterna för unga. Arbetsgivarna får färre incitament att anställa yngre människor i vilken verksamhet det vara månne.

Tror äldreministern när det handlar om bemanningen i äldreomsorgen att fler unga kommer att lockas in i yrket genom att arbetsgivare stimuleras till att betala mer i skatt för att anställa yngre?

Anf. 70 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, igen, för frågan!

Jag upprepar att det handlar om 2 miljarder extra under mandatperioden till bemanning i äldreomsorgen. Det är mycket pengar, och det är en välkommen satsning på bemanning i äldreomsorgen. Det är fråga om 2 miljarder extra under mandatperioden.

Vi kommer att följa upp detta med en demensplan. Vi kommer att jobba med en strategi mot fallolyckor. Vi kommer framför allt att tillsätta en kvalitetskommission, som vi har talat om tidigare i kammaren, som ska följa frågor om kvalitet, kompetens och så vidare.

När det gäller satsningar på dem som ska jobba i äldreomsorgen hoppas jag att det här kommer att bidra till att heltid blir norm, färre delade turer och bättre jobb för dem som redan i dag jobbar hårt inom äldreomsorgen.

När det gäller unga har vi satsningar på traineeplatser. För långtidsarbetslösa har vi satsningar på extratjänster.

Jag tycker att paketet är bra. Jag är nöjd med att vi satsar på bemanning. Det är något som alla ...

Försvarsallians med Finland

Anf. 71 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Min fråga vänder sig till försvarsministern.

Finlands utrikesminister uttalade sig för några dagar sedan i Aftonbladet om att han såg möjligheten till en försvarsallians mellan våra två länder inom en femårsperiod.

Sverigedemokraterna ser ett fördjupat samarbete med Finland som något högst positivt. Vi tycker att det är bra att försvarsministern har tagit på sig ledartröjan när det gäller att fördjupa samarbetet ytterligare.

Sverigedemokraterna driver, som känt, en politik för en försvarsallians med Finland – snart. I Finland finns en folklig majoritet för en försvarsallians.

Hur det ser ut i Sverige vet vi inte, för inget opinionsinstitut har ännu kollat upp det.

Våra två länder har en defensiv agenda, så ett fördjupat samarbete i form av en försvarsallians vore på sin plats. Anser inte försvarsministern att det vore på sin plats att upprätta en tidsplan för hur man kan fördjupa försvarssamarbetet till en fullvärdig allians?

Anf. 72 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Ahl ställer en mycket intressant fråga. Det är klart att vi måste fördjupa samarbetet med Finland. Det har vi klargjort mycket tydligt från regeringens sida.

Det vi planerar nu är att öva och arbeta med scenarier bortom fredstida förhållanden. Det är ett stort steg att ta för två alliansfria länder.

Jag nöjer mig med att tala om det som mandatet jag har innebär och det som vi nu ska fullfölja. Det är en stor utmaning.

Dessutom övar vi tillsammans. Vi kommer att ha personal från Finland representerad på Försvarsdepartementet. Vi kommer att ha svensk personal i Helsingfors. Vi kommer att titta på att använda ankarplatser i Sverige och Finland. Vi kommer att titta på att använda baser. Vi bygger ett gemensamt marint förband. Vi kommer att vara väl representerade i varandras övningar. Så Finland och Sverige är inne i en intressant process.

Anf. 73 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Jag tackar försvarsministern för svaret.

Det låter onekligen som att regeringen på något sätt planerar för en försvarsallians utan att direkt säga att man gör det. Därför vore det väl rimligt att man upprättar en tidsplan så att svenska folket vet vad som är på gång, om inte annat av demokratiska skäl.

Om regeringen inte avser att fördjupa samarbetet till att fullt ut bli ett försvarsförbund mellan två så ytterst defensiva länder som vi ändå är, i vilket läge skulle Sverige välja att avstå från att bistå Finland med såväl militära som civila medel om Finland skulle bli överfallet av något grannland?

Anf. 74 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Ahl har helt rätt när han säger att vi är två defensiva länder som går allt närmare varandra.

Att spekulera i vad vi gör i olika typer av scenarier och olika typer av händelser vore fel. Vad vi gör nu är att vi skapar möjligheter att tillsammans ingripa i den händelse att det på något sätt uppstår en krissituation.

Jag vill påminna om att det finns både europeiska och nordiska solidaritetsförklaringar i sammanhanget som kan påverka hur vi väljer att agera i ett givet läge.

Det handlar också om att agera på ett sådant sätt att vi inte hamnar i den yttersta av situationer utan förebygger det. Det samarbete vi har med Finland är ett led i att vi inte ska hamna i den typen av situationer utan tillsammans bidra till att stabilisera situationen i Norden och i vårt närområde.

Försvarsministerns syn på Sveriges beredskap

Anf. 75 PATRIK LUNDQVIST (S):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till försvarsminister Peter Hultqvist.

Jag är inte bara riksdagsledamot; jag är även tidvis anställd i Försvarsmakten. Nästa vecka kommer jag att åka på en övning för att förbättra mina kunskaper och sätta mig in i de saker som jag behöver kunna utifall att en av de här kriserna uppstår.

Vi vet ju alla hur det ser ut runt om i vår omvärld och vilka förändringar som sker. Naturligtvis kommer många av mina kamrater som är anställda i Försvarsmakten att ha frågor till mig och kräva svar.

Därför undrar jag: Vad har försvarsministern för syn på det som händer i vår omvärld och på vår beredskap? Vad ska vi göra i framtiden för att säkerställa vår säkerhet?

Anf. 76 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Även Lundqvist ställer en mycket intressant fråga.

Det som sker i vår omvärld nu har rubbat den europeiska säkerhetsordningen. Det är ett grundläggande faktum. Den ryska annekteringen av Krim är olaglig. Den stämmer inte överens med internationell lag och rätt och folkrätt. Den ryska inblandningen i konflikten i Ukraina är lika oacceptabel.

Det ryska trycket på de baltiska staterna är också någonting vi behöver notera. Detsamma gäller den ökade övnings- och underrättelseverksamheten i vårt närområde samt de stora övningar man har genomfört i Arktisområdet med den medföljande deklarationen att man ser militära intressen i sammanhanget.

Det här leder till att vi måste ha en ökad militär förmåga och en bättre stabilitet i personalförsörjningen. Vi måste också investera i olika vapensystem under de kommande åren.

Anf. 77 PATRIK LUNDQVIST (S):

Herr talman! Vi vet ju alla att vi har problem med material, personal och kunskap inom det svenska försvaret. Det är någonting som har åsidosatts under en längre tid. Vi har gått från ungefär 1 ½ procent av bnp till 1 procent i försvarsutgifter, och det påverkar naturligtvis våra möjligheter att säkerställa alla de delar som behövs för att försvarsmaskineriet ska kunna fungera.

Det har skett en hel del nu på slutet. Försvarsberedningen har jobbat intensivt dygnet runt för att komma fram till hur vi ska fortsätta och hur vi ska se på det här i framtiden.

Man blir lite orolig när vissa partier kliver av och inte längre vill delta i en så pass viktig fråga. Hur ser försvarsministern på framtiden här i riksdagen och på de beslut som behöver tas?

Anf. 78 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag hoppas att vi ska kunna få till en bred uppgörelse när det gäller försvarets framtid, ett inriktningsbeslut som sträcker sig mellan åren 2016 och 2020, och att detta ska bidra till stabilitet.

Jag hoppas att vi ska kunna höja den militära förmågan. Jag hoppas att vi ska kunna göra investeringar och satsningar så att vi stärker försvarsorganisationen på Gotland, förbättrar basplattan inom Försvarsmakten och på olika sätt kan förbereda oss för olika scenarier om krisen är framme.

När det gäller rekryteringen av personal kan jag säga att det bör genomföras en utredning som tittar på hur vi garanterar den långsiktiga stabiliteten i personalförsörjningen. Där är det intressant att ta del av de erfarenheter som finns i bland annat Norge och Danmark, där man har ett försvar byggt på en kombination av professionell personal och värnpliktiga.

Högskolebehörigheten i gymnasieskolan

Anf. 79 MICHAEL SVENSSON (M):

Herr talman! Även jag har en fråga till utbildningsminister Gustav Fridolin, som verkar vara populär i dag.

Vi har ju ett gemensamt mål om att alla ska klara gymnasieskolan. Vi vet att ungefär 15 000 i dag lämnar gymnasieskolan utan examen. Det "kostar" samhället mellan 15 och 20 miljoner per individ under en livscykel – enorma summor, som vi skulle kunna spara in på något sätt.

Nu har regeringen ambitionen att tvinga alla elever på gymnasiet att läsa in högskolebehörighet. Min fråga är: Vilka ämnen eller timmar på yrkesprogrammen avser utbildningsministern att ta bort?

Anf. 80 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Tack för frågan, Michael Svensson! Det är sant – vi har ett stort problem med att inte alla genomför en gymnasieutbildning.

Jag tror att det i grunden är ett gemensamt mål vi har att alla ska genomföra en gymnasieutbildning. Vi ser ju att arbetsmarknaden kräver det. Oavsett konjunktur i Sverige ser vi att arbetslösheten ökar bland unga som inte har gymnasieutbildningen med sig.

Ska man göra något åt detta är det flera saker som krävs. Det handlar delvis om mitt område. En stor del av dem som lämnar gymnasiet har inte fått med sig grundskolebehörigheten eller behörigheten till ett av gymnasiets nationella program. Att se till att alla kommer igenom grundskolan och får med sig den grunden är viktig.

En annan del är att man inte stänger dörrar längs gymnasiegången eftersom gymnasiet innehåller de kunskaper som man behöver senare i livet. Det är det Michael Svensson lyfter fram.

Vi har nu tillsatt en gymnasieutredning. Aida Hadzialic har tillsatt en gymnasieutredning som tittar på hur det ska bli möjligt, hur man väger mellan olika ämnen och hur alla gymnasieutbildningar ska ge den grund man behöver i livet.

Anf. 81 MICHAEL SVENSSON (M):

Herr talman! Tack för svaret, utbildningsministern!

Jag tror att det finns betydligt fler, andra och kanske bättre vägar. Självklart får grundskolan inte lämna ifrån sig någon elev som inte klarar de nationella proven.

Det behövs bättre information från SYV:arna. De behöver lyftas något enormt vad gäller kompetens, tror jag.

Det behövs bättre samarbete inom gymnasieskolan mellan olika linjer. Jag tror att vi kanske också behöver ändra grundskolan så att den så småningom blir tioårig.

Nu har utskottet kommit med ett tillkännagivande om att vi inte anser att regeringen ska slå in på den här vägen och tvinga alla elever att läsa in högskolebehörighet. Hur avser statsrådet att hantera det?

Anf. 82 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Det är ett väldigt tydligt uttalande från riksdagen. Samtidigt har regeringen sagt att vi vill att alla ska få en gymnasieutbildning, och en utredning tittar nu på hur detta ska bli möjligt.

Det handlar mycket om motiverande insatser och om att se till att skolan inte ger upp om en 16- eller 17-åring som verkar har tröttnat på skolan och att den inte tillåter eleven att sluta. I stället måste insatser göras som visar eleven att det inte är möjligt att sluta. Möjligheterna på arbetsmarknaden i framtiden hänger faktiskt på att man har behörigheten med sig från gymnasiet.

Precis som Michael Svensson säger handlar det om SYV, om vad gymnasiet innehåller och om andra vägar. Själv är jag en varm anhängare av folkbildning och folkhögskolans roll för 16–18-åringars möjlighet att få med sig en behörighet vidare i livet.

Allt detta tittar Gymnasieutredningen på. Riksdagen har kommit med ett tillkännagivande. Det har vi med oss när vi sedan bereder det som utredningen kommer fram till, men just nu arbetar utredningen med detta.

Det fria vårdvalet

Anf. 83 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Wikström.

Som nyutnämnd sjukvårdsminister fick han frågan vad som var den stora utmaningen i svensk sjukvård. Han pekade då inte ut patientsäkerhet, ojämlikhet i vården eller brist på olika yrkesgrupper, utan det stora problemet var att det fanns privata vårdgivare som gick med vinst. Där ville statsrådet göra något.

För att kunna ingripa mot detta satte han sig väldigt snabbt som nyutnämnd minister och skrev en proposition om att förbjuda det fria vårdvalet. Detta skapade stor oro inte minst i de landsting där ministrarnas eget parti styr: Jämtland, Västerbotten, Norrbotten och Västernorrland.

Propositionen var som tur var ett hafsverk som fick dras tillbaka. En riksdagsmajoritet var sedan tydlig med att regeringen inte skulle återkomma med förslag om att ta bort det fria vårdvalet.

Min fråga till ministern är: När kommer ett besked från ministern om att inga ytterligare förslag på det här området kommer?

Anf. 84 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tackar Anders W Jonsson för frågan.

Jag vill börja med att påpeka att regeringens ambition aldrig har varit att ta bort det fria vårdvalet, utan vi värnar om det precis lika mycket som Anders W Jonsson. Det regleras heller inte i den lag som regeringen lagt fram en proposition om.

Det som regeringens proposition handlade om var att det tvång som i dag finns för landstingen att tillämpa lagen om valfrihetssystem skulle göras om till frivillighet så att det blir upp till respektive landstingsmajoritet att bestämma hur man ska organisera vården och på bästa sätt bidra till att skapa en behovsanpassad vård.

För närvarande ligger denna fråga i den utredning som ligger under civilminister Ardalan Shekarabi, nämligen Utredningen om reglering av offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster. Utredningen kommer med sitt slutbetänkande i höst.

Utifrån detta får regeringen återkomma om hur vi ska gå vidare.

Anf. 85 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! Jag tycker att den häxjakt som inletts mot privata vårdgivare är ytterst beklaglig. De har oftast hög kvalitet, nöjda patienter och personal som genomgående är väldigt nöjda.

Nu ger man sig på dem. Ministern kallar det att ta bort tvånget att ha valfrihet i primärvården. Det är framför allt i de socialdemokratiskt styrda landstingen som vårdvalet omedelbart kommer att ryka. Ett tydligt bevis för detta är uttalandena från socialdemokrater i Jämtland.

I Västernorrland har ministerns partikamrater drivit igenom beslutet att ge sig på de vårdgivare som drivs som aktiebolag, som levererar bra kvalitet och som har nöjd personal och nöjda patienter och se till att de inte kan ingå i vårdvalet där.

Min fråga till ministern blir därför återigen: Varför kan ni inte respektera riksdagens beslut och lägga ett tilläggsdirektiv till utredningen om att inte återkomma med förslag?

Anf. 86 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag skulle förstå Anders W Jonssons oro om det fanns några belägg för att regeringens politik på något sätt skulle dra undan mattan för seriösa privata företagare inom välfärdssektorn. Så är inte fallet.

Regeringens politik har uppkommit som ett svar på den oro som väldigt många människor i Sverige har känt under lång tid över att skattepengar flyttas till skatteparadis och läggs i händerna på riskkapitalister i stället för att gå till att förbättra kvaliteten inom välfärdsverksamheter. Det är vad regeringens förslag handlar om.

Jag tycker att det är tråkigt att Anders W Jonsson och Centerpartiet inte kan se att vi behöver reglera denna verksamhet bättre, just för att höja

Kultur i hela landet

Frågestund

Anf. 87 BJÖRN WIECHEL (S):

Herr talman! Min fråga går till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

En bärande del i kulturpolitiken i det här landet har länge varit att ha kultur i hela landet. Oavsett var vi bor ska vi ha rätt att ta del av och själva få utöva kultur.

En följd av den förra regeringens skattesänkingspolitik blev att stödet till kulturen urlakades. Detta har givetvis påverkat villkoren för kulturlivet i hela landet på ett sätt som är mycket negativt för medborgare och kulturarbetare.

Min fråga är: Hur tänker kultur- och demokratiministern arbeta för att stärka kulturen i hela landet?

Anf. 88 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Jag tackar Björn Wiechel för frågan.

Det är många som precis som Björn Wiechel pratar om vikten av att hela Sverige ska leva och att man ska kunna ha ett bra liv oavsett var man bor i vårt land. Det är uppenbarligen så att det är en sak att prata och säga en massa fina ord och en annan vad man sedan gör, för då synas ideologin bakom orden.

Detta blev tydligt när borgerligheten tillsammans med Sverigedemokraterna tog 15 miljoner kronor, först från tidskrifterna. Men då blev det kalabalik, och folk stod utanför riksdagshuset med giljotiner.

Man blev tvungen att skära bort de 15 miljonerna någon annanstans, och då tog man dem från kultursamverkansmodellen. Det betyder att man tog dem från regionala kulturverksamheter, barns och ungas teaterbesök och konsertverksamheter runt om i hela landet.

Vi har nu säkerställt att vi från och med den 1 juli får tillbaka de 15 miljonerna till kultur i hela landet.

Anf. 89 BJÖRN WIECHEL (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

De 15 miljonerna till kultursamverkansmodellen är efterlängtrade pengar. De är mycket välkomna. Det är en sorts generell insats för att stärka kulturen i allmänhet ute i regionerna.

Kan kultur- och demokratiministern se några övriga, mer specifika insatser som också kan göras för att ytterligare stärka kulturen i hela landet?

Anf. 90 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Jag tackar Björn Wiechel.

Ja, många! För regeringen är det otroligt viktigt att hela Sverige är ett bra land att leva i. Då behöver vi satsa på kultur i hela landet, och vi kommer därför att arbeta med den kommunala kultur- och musikskolan.

Vi kommer att säkerställa och arbeta för att ta fram en strategi för hur kultur- och musikskolan ska kunna erbjudas alla barn i hela landet, oavsett om ens föräldrar är rika eller inte. Det är viktigt för oss. Vi kommer genom denna strategi att säkerställa att det finns olika kulturverksamheter att ägna sig åt.

Vi satsar också på en biblioteksstrategi. Läsformågan sjunker i vårt land. Det ska biblioteken ha möjligheter att arbeta med.

Vi lever i ett alltmer polariserat land, som är mer segregerat än på mycket, mycket länge. Biblioteken kan utgöra en arena för att arbeta emot detta. Som vi aviserade tydligt i budgeten i går kommer vi att satsa hela 170 miljoner kronor under mandatperioden fram till 2018 på mer kultur i miljonprogrammen.

Användningen av regeringsplanen

Anf. 91 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Jag har en fråga till försvarsminister Peter Hultqvist. Det har i dag avslöjats att flera av Hultqvist kolleger har låtit regeringsplanen flyga den nätta sträckan av 41 kilometer mellan Arlanda flygplats och Bromma flygplats. Det innebär mycket stora utsläpp av inte minst koldioxid.

Det är Försvarsmakten som ansvarar för regeringsplanen. Min fråga till försvarsministern är därför: Ämnar försvarsministern, mot bakgrund av det som nu är känt, vidta några åtgärder för att de till synes mycket onödiga och mycket miljöovänliga resorna ska upphöra?

Anf. 92 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Malm ställer en mycket intressant fråga som Försvarsmakten nu ser över i samråd med Regeringskansliet.

Anf. 93 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Det var ett mycket kort och koncist svar, att frågan ses över.

Man måste förstå att sträckan mellan Arlanda och Bromma flygplats, som regeringens ministrar har låtit flygplanen trafikera, är kortare än ett maratonlopp. Det går alltså i praktiken att springa den sträckan på ett antal timmar.

Det är klart att det sticker oerhört i ögonen på många människor att partier som har hög svansföring när det gäller miljövänlighet – och dessutom vill stänga Bromma flygplats – så lättvindigt accepterar att planen uppenbarligen flyger dit.

Försvarsministern får nog ge ett lite tydligare besked om att regeringen ändå tycker att detta inte är riktigt rimligt och avser att förändra regelverket.

Anf. 94 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att enskilda statsråd inte gör de här beställningarna. Jag har aldrig beställt en resa med statsflyget. De resorna beställs av Regeringskansliet, inte av enskilda statsråd.

Jag vet inte vilka fysiska förmågor Malm besitter som tycker att det är enkelt att springa mellan Bromma och Arlanda, men det är en annan fråga.

Jag kan konstatera att om Regeringskansliet ser över en fråga tillsammans med Försvarsmakten innebär det en åtgärd i syfte att på något vis hitta åtgärder i sammanhanget.

Sedan kan jag villigt erkänna att jag inte är logistisk expert för att klara ut alla motiv för hur resor har arrangerats. Men det är Försvarsmakten som i grunden är ansvarig, och huvudstationeringsort för statsflyget är Bromma.

Anf. 95 TALMANNEN:

Jag vill tacka deltagande statsråd och riksdagsledamöter för denna frågestund, som därmed är avslutad.

§ 8 (forts. från § 6) Arbetslöshetsförsäkringen (forts. AU7)

Anf. 96 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Jag har debatterat med Ali Esbati i mer än ett decennium. Vi hade flera debatter före valet 2006. På den tiden kallade sig Ali Esbati kommunist. Jag är allt annat än kommunist, så jag tror inte att det är särskilt fruktbart att vi håller en dialog om Sveriges framtida utveckling.

Däremot skulle jag vilja ställa några enkla frågor till Ali Esbati, ja-eller-nej-frågor rörande Ali Esbatis verklighetsbild av hur det faktiskt ser ut i Sverige. Det är som sagt enkla ja-eller-nej-frågor, lite med anledning av ditt tidigare anförande, som vi hörde för ungefär en timme sedan.

Är det så, Ali Esbati, att Sverige har Europas lägsta långtidsarbetslöshet? Ja eller nej!

Är det så att utanförskapet, alltså antalet individer per år som försörjs av det offentliga, under de åtta år då alliansregeringen var vid makten minskade med 200 000, trots att det var den värsta globala ekonomiska krisen sedan 30-talet? Ja eller nej!

Är det så att den a-kassehöjning som de rödgröna nu går fram med innebär att servitrisen som tjänar 17 000 kronor i månaden får mindre pengar kvar i plånboken än en arbetslös tidigare höginkomsttagare, låt oss säga arbetslös börsmäklare som tjänade kanske 60 000 kronor? Är det så att han kommer att få mer i a-kassa än vad servitrisen får? Ja eller nej!

Det är tre enkla ja-eller-nej-frågor.

Anf. 97 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Tack för en underhållande diskussion! Det är bra frågor som Fredrik Schulte ställer.

Beträffande långtidsarbetslösheten: Sverige har, relativt andra länder, en låg långtidsarbetslöshet, även om den har ökat kraftigt under den borgerliga perioden. Min fundering, när jag ser de svenska siffrorna, är att den svenska långtidsarbetslösheten kan och bör bli lägre. Fredrik Schulte

menar uppenbarligen att så länge det finns länder med högre långtidsarbetslöshet är det lugnt. Jag förstår att det kanske bidrog till de problem som Sverige hade under de senaste åren, om man har den ingången.

Vidare handlade det om det minskade utanförskapet. Här är vi nära en viktig kärnfråga. Det som Fredrik Schulte tar upp är ju den definition som har använts av högerregeringen. Man tänker att utanförskapet har minskat därför att människor förvägras ersättningar. Det är ju det som sker. Du räknar utanförskapet genom att se hur många människor som får pengar från till exempel a-kassan eller sjukförsäkringen. Det är klart att om folk inte kan kvalificera sig till a-kassan, om folk kastas ut från sjukförsäkringen, då minskar utanförskapet enligt den definition som Fredrik Schulte har. Jag ser det som ett allvarligt problem att människor förvägras de rättigheter som de ska ha. Fredrik Schulte ser det som en stor seger för sin regering. Återigen är vi något viktigt på spåren.

Sedan har vi frågan om det blir problem mellan en börsmäklare som på något sätt är med i a-kassan och en sjuksköterska. Så här är det, Fredrik Schulte: De människor som har höga inkomster har lägre arbetslöshet normalt sett, och de har också tilläggsförsäkringar. Det som sker nu är att människor med vanliga inkomster inte får ta del av inkomstförsäkringen. Det tycker du är bra. Jag tycker att det är dåligt.

Anf. 98 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Notera att Ali Esbati inte svarade på den sista faktiska frågan.

Det är tydligt så att den person som tjänar mer än 25 000 kronor i månaden och blir arbetslös kommer att få mer pengar kvar i plånboken än vad servitrisen som tjänar 17 000 kronor får. Är det den jämlikhetstanke som Ali Esbati står bakom? Ska höginkomsttagaren få mer pengar när han är arbetslös jämfört med vad servitrisen får för att jobba och slita 40 timmar i veckan?

Angående statistikfrågan rörande utanförskapet: Om människor inte klarar sin försörjning har vi den yttersta grundtryggheten i form av försörjningsstödet. När jag säger att utanförskapet har minskat med 200 000 menar jag att det har minskat med 200 000 individer sammantaget i alla olika typer av bidragssystem. Det är tydligt så att den utvecklingen i kombination med den långvariga kris som världsekonomin har drabbats av är en tydlig indikator på att Sverige har blivit ett land där fler arbetar, där fler står på egna ben och där fler klarar sin egen försörjning.

Den utvecklingen vill Ali Esbati avbryta. Han vill gå tillbaka till bidragslinjen. Han vill höja a-kassan och höja den särskilt mycket för dem som har lite bättre inkomster. Alla som tjänar mer än 25 000 kronor i månaden kommer att få mer i bidrag för att inte jobba jämfört med servitrisen som sliter 40 timmar i veckan. Det är den nya socialismen. Den har reducerats till en höginkomsttagarsocialism som bygger på bidrag, bidrag och bidrag.

Karl Marx sa: Människor som inte har ett jobb alieneras. Människor som inte har ett jobb får inte bidra till samhället. Det är ett stort problem. Sitt socialistiska arv har nu Ali Esbati gjort till något som bara han och Sverigedemokraterna är överens om: mer bidrag.

Anf. 99 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Det är ett problem i sig att Fredrik Schulte har mycket dålig koll på den verklighet som han debatterar, och det är ett problem i sig att han hyser ett sådant djupt förakt för människor som är till exempel arbetslösa eller sjuka. Kombinationen blir direkt obehaglig, skulle jag vilja säga.

När det gäller utanförskapssiffrorna har vi i dag en högre arbetslöshet än vi hade när alliansregeringen tillträdde. Det som har hänt är att en del människor har flyttats över från de inkomstbaserade systemen till försörjningsstöd. De betyder att de har flyttats över till ett system där själva förutsättningen för att få stöd är att man först har blivit fattig. Fattigdomsriskerna har ökat för människor som blir sjuka och arbetslösa. Den risken har skjutit i höjden.

Dessutom är det naturligtvis så – det skulle Fredrik Schulte veta om han hade en rudimentär koll på verkligheten – att många människor inte går och begär kommunalt försörjningsstöd. De får, som statsministern föreslog, klara sig genom att låna av sin mamma, sin sambo eller sina barn. Det är inte en bra utveckling. Jag tycker att det är en dålig utveckling. Där är vi helt enkelt oense.

Sedan trasslar Fredrik Schulte åter in sig själv i något resonemang om höginkomsttagare och låginkomsttagare i a-kassan. Arbetslöshetsförsäkringen är en försäkring. Det betyder att den tidigare inkomsten ska försäkras till viss del, till exempel 80 procent. Det sker inte med det tak som finns. Jag tog upp det tidigare. 9 procent av de människor som hade en heltidsanställning får 80 procent av tidigare inkomst. Det är någonting som har fört Sverige allt längre ned bland industrialiserade länder när det gäller a-kassan. Det tycker Fredrik Schulte är bra. De allra flesta andra tycker att det är katastrofalt.

Nu tar vi ett steg för att försöka fixa det som ni förstörde. Vi kommer att ta fler steg.

Anf. 100 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag delar Ali Esbatis åsikt att a-kassan är en försäkring. Där håller jag med honom.

Men vi har ändå valt att reservera oss här med en motivreservation med anledning av att vi inte är beredda att ställa upp på att man höjer skatterna på jobb och företagande för att finansiera en utbyggnad av a-kassan i detta läge. Vi behöver en politik som skapar fler jobb och som får fler människor i arbete, inte en politik som får färre människor i arbete.

Konjunkturinstitutet gjorde i går bedömningen att det har en negativ effekt på arbetslösheten att ensidigt höja a-kassan. De bedömde också att de skattehöjningar och skatteförslag som regeringen har presenterat med stöd av Vänsterpartiet och Ali Esbati riskerar att leda till att fler människor blir arbetslösa.

Jag vill därför ställa en fråga till Ali Esbati. Vad är Ali Esbatis kommentar till den politik som regeringen för, med fler människor som hamnar i den situationen att de blir arbetslösa, med försämrade RUT- och ROT-avdrag, med höjda arbetsgivaravgifter för unga och så vidare?

När det gäller det som Ali Esbati lite grann tog upp i sitt anförande men också debatterade med Fredrik Schulte, nämligen långtidsarbetslösheten, som har ökat i Sverige under de senaste åren men är lägst i Europa, skulle

jag vilja veta vad Ali Esbati tycker är viktigast. Är det att långtidsarbetslösheten är låg i Sverige eller att den är lägst i Europa?

Anf. 101 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Min kommentar till Fredrik Christenssons beskrivning av regeringens ekonomiska politik är att han nog får försöka en gång till och lite bättre.

Inriktningen på den vårproposition som lades fram, och som är förhandlad med Vänsterpartiet, är den raka motsatsen. Den handlar om fler och bättre jobb och bättre möjligheter för människor som i dag är arbetslösa att matchas till de jobb som finns.

Vi satsar till exempel på fler anställningar inom äldreomsorgen. Men vi satsar också på viktiga investeringar framöver, bland annat i bostadsbyggande och järnvägsunderhåll. Detta behöver genomföras av människor, det vill säga att fler anställs.

Det facit som den borgerliga regeringen har är inte särskilt lysande på det området. Nu prövar vi en annan politik, och jag ser fram emot att fortsätta att bygga ut den politiken.

Sedan har vi frågan om de människor som är arbetslösa och alla de människor som någon gång kan riskera att bli arbetslösa, det vill säga alla som jobbar. Då behövs det en anständig och väl fungerande arbetslöshetsförsäkring. Det har vi tyvärr inte i dag eftersom den har förstörts under många år. Det behöver vi göra någonting åt.

En bra och väl fungerande arbetslöshetsförsäkring gör ju att matchningen och dynamiken på arbetsmarknaden förbättras. Där finns det goda historiska data att förlita sig på. Vi gör alltså någonting som vi är övertygade om kommer att funka bättre för arbetsmarknadspolitiken.

Långtidsarbetslösheten är ett stort problem. Det är naturligtvis viktigt för mig att långtidsarbetslösheten i Sverige är lägre än vad den har varit. De människor som drabbas drabbas hårt, och vi har en rad förslag för att människor ska komma tillbaka till arbete.

Sedan är det naturligtvis trist om det finns länder som har ännu högre långtidsarbetslöshet. Det är inte ett skäl till att Sverige också ska ha det.

Anf. 102 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Det sista bekräftar den bild som jag har av regeringens uppsatta mål om att ha EU:s lägsta arbetslöshet och att Ali Esbati delar min bild av att det inte är ett bra mål, eftersom det är relativt. Det kan vara jättehög arbetslöshet inom hela EU, men så länge Sverige har en något lägre arbetslöshet är det okej.

Alliansens linje med ett högt sysselsättningsmål hade varit bättre för att få fokus på det som faktiskt behövs, alltså att människor som är i utanförskap får möjlighet till ett jobb och kanske ett första jobb och kan vara med och bidra och betala skatt.

Jag vill säga något när det gäller Ali Esbatis syn på budgeten. Höjda skatter på 27 miljarder på jobb och företagande leder till ett ökat utanförskap och ökad arbetslöshet. Vi är inte beredda att finansiera en höjd ersättning i a-kassan på det sättet.

Som jag sa i mitt inledningsanförande vill vi i Centerpartiet se en mer flexibel arbetsmarknad och koppla det till a-kassan. Man ska göra båda stegen och inte finansiera det med höjda skatter på jobb och företagande.

Anf. 103 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! En hög sysselsättningsgrad är mycket viktig. En låg arbetslöshet är också mycket viktig. Det finns flera olika statistiska mått som man kan använda. Tillsammans ger de en djupare förståelse av arbetsmarknaden.

Ser man på många olika mått kan man säga att den svenska arbetsmarknaden kan betydligt bättre. Vi måste få ned arbetslösheten, få upp sysselsättningen och förbättra innehållet i jobben.

Det är märkligt att höra företrädare för partier som har sänkt skatterna i storleksordningen 140 miljarder stå och tala om historiskt höga skattehöjningar och så vidare. Det skulle då leda till mycket stora problem för arbetsmarknaden.

Faktum är att detta samband inte finns. Det är inte så att om man har låga skatter kommer fler att arbeta, och inte tvärtom heller.

Frågan är: Hur använder man skattemedlen för investeringar för att skapa fler jobb och för att förbättra innehållet i arbetet? Där gör vi andra bedömningar och andra prioriteringar än den tidigare regeringen gjorde.

Den tidigare regeringen såg det uppenbarligen som sitt mål att öka inkomstklyftorna i landet och ge mer och mer till dem som redan har mycket i hopp om att det skulle sätta igång något slags processer som skulle leda till att arbetslösheten gick ned och att allting blev jättebra.

Den första delen klarade man av, alltså de stora skattesänkningarna. Den andra delen som man sålde in det med materialiserades inte, vilket ledde till stora problem för väldigt många människor.

Vi gör nu stora satsningar för att människor ska komma i arbete och för att vi ska investera Sverige framåt. Det kommer att behöva göras mycket mer. Vi gör också någonting som hänger ihop med det, nämligen att vi ser till att de som råkar bli arbetslösa eller sjuka får en värdigare och bättre tillvaro i detta land. Det är så en bra välfärdsstat ska fungera.
(Applåder)

Anf. 104 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Vi debatterar arbetslöshetsförsäkringen här i dag. Det har vi gjort vid ett flertal tillfällen de senaste åren, och det har tidigare varit ganska mörkt när vi har debatterat frågan. Under den tidigare, borgerliga regeringen genomförde man försämringar som har kastat ut människor i väldigt svåra situationer.

När vi har debatten i dag kan vi åtminstone lite grann ana ljuset i tunneln och se att vi kanske börjar närma oss slutet på den misslyckade politiken. Man kan notera att Fredrik Schulte faktiskt hade åtminstone ett rätt i sitt tidigare anförande, närmare bestämt att det har varit en viktig konflikt mellan oss socialdemokrater och högern i kammaren när det gäller denna politik. Själva arbetslöshetsförsäkringen var nämligen den tidigare borgerliga regeringens huvudvapen. Det var deras viktigaste verktyg för att leverera sänkt arbetslöshet och en bättre fungerande arbetsmarknad.

Före valrörelsen 2006 argumenterade vi socialdemokrater naturligtvis emot detta, av det enkla skälet att vi tyckte att det fanns goda argument för att inte ge sig på den typen av experiment med människors liv, och efter

åtta år kan vi konstatera att experimentet inte fungerade. Arbetslösheten har blivit högre, och långtidsarbetslösheten har blivit högre. Ungdomsarbetslösheten i Sverige är så hög att vi får bidrag från tyska skattebetalare för att rätta till det den borgerliga regeringen ställde till med i Sverige.

Det är bakgrunden till frågan om arbetslöshetsförsäkringen, för den som 2006 inte trodde på våra argument för varför det inte skulle fungera. Argumentet var alltså att det inte bara var omoraliskt, för att använda Fredrik Schultes ord, att utsätta människor för experimentet utan också verkningslöst och ineffektivt. Hela teorin bygger nämligen på att vi har 400 000 arbetslösa för att de har valt att vara arbetslösa. Har man då träffat människor som är arbetslösa? Har man varit med?

Innan jag blev ledamot av riksdagen har jag suttit som facklig företrädare vid konjunkturnedgångar och förhandlat stora varsel, herr talman. Jag kan säga att det är det finaste och roligaste som finns att vara facklig företrädare – med ett undantag, och det är när man tvingas in i en förhandlingssituation där arbetskamrater mister sitt arbete.

Det var fel tro att det var någonting dessa människor valde. Det var fel att efter förhandlingarna gå ut på verkstadsgolvet, ge beskedet och tro att folk hade valt det – de människor som, med tanke på att de har kunskap om sin anställningstid, anade att de kunde vara drabbade men ändå hoppades att det inte skulle vara så. Hoppet är nämligen det sista som överger människan. Det var fel att tro att de valde det bara för att arbetslöshetsförsäkringen var för hög.

Det var fel. Det visste vi 2006. Nu vet svenska folket det, och alla som följer med i den politiska utvecklingen i det här landet vet det. Därför, herr talman, kan man se ljuset i tunneln när vi socialdemokrater tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet återigen inför en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring. Vi ser nämligen att det är en grundbult i det som är den svenska modellen.

Arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en omställningsförsäkring för den som blir av med jobbet. Den arbetslöse ska inte drabbas av en privatekonomisk kris, utan man ska ha möjlighet att ställa om och fokusera på att aktivt söka och få ett nytt jobb. På så sätt förbättras också matchningen på arbetsmarknaden, för den arbetssökande får bättre möjlighet att hitta ett jobb som motsvarar hennes eller hans kompetens och kvalifikationer. Nu ser vi som sagt ljuset i tunneln.

Jag yrkar naturligtvis bifall till förslaget i betänkandet. Jag ska också kort kommentera vad som tas upp i det.

Här tas bland annat villkoren för deltidsarbetslösa upp. Vi kommer att återkomma till det för att hantera detta. Dagens situation fungerar nämligen inte. Som det även hänvisades till i ett tidigare anförande har vi haft många och långa diskussioner i den parlamentariska socialförsäkringsutredningen, och de förslagen är nu ute. Vi får se vad vi kan återkomma till och om vi kan förbättra situationen för deltidsarbetslösa.

En allmän obligatorisk försäkring finns med som en del i betänkandet. Även denna fråga har kommitténs företrädare från alla riksdagens partier diskuterat noggrant och vänt och vridit på. Där har man helt enkelt konstaterat att frågan om att införa en obligatorisk försäkring har diskuterats i hundra år men att vi varje gång den har genomlysts noggrant

har kommit fram till att det inte löser problemet. En ökad grad av obligatorier bidrar nämligen inte till att minska problemet med försäkringsskyddet.

Problemet med försäkringsskyddet är kvalifikationsvillkoren i försäkringen. Det skulle inte vara fler av de arbetslösa som fick ta del av försäkringen om den blev obligatorisk. Det är viktigt att komma ihåg när man för den diskussionen.

I betänkandet har vi också en diskussion om ersättningsnivåerna. Här finns reservationer från Moderaterna och Centerpartiet. Reservationen från Moderaterna kanske är lätt att förstå, särskilt efter att ha lyssnat på Fredrik Schulte. Däremot tycker jag att Fredrik Christensson kommer undan lite för lätt när han så att säga försöker både äta kakan och ha den kvar. Han vill gärna åka hem och berätta att han minsann är för en höjd akassa, om han skulle träffa någon som har drabbats av arbetslöshet. Han vill dock inte göra det, för han tycker att finansieringen är felaktig.

Med den synen skulle man ju egentligen få svårt att stödja några förslag. Det ska bli spännande att se hur Centerpartiet ställer sig i andra sakfrågor, när det gäller sådant man å ena sidan tycker är bra men å andra sidan inte gillar finansieringen av. Jag tycker att det hade varit klädsamt om Fredrik Christensson hade sagt att man står bakom en reservation som motsätter sig en höjning av arbetslöshetsförsäkringen, men det var kanske bara en liten bagatell i det hela.

Vi har också hört ett anförande från Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna. Sven-Olof Sällström säger här i kammaren att han tycker att dagens arbetslöshetsförsäkring är orättvis. Det kan jag ju hålla med Sven-Olof Sällström om, herr talman. Det är korrekt. Men det som är riktigt, riktigt illa med Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna är sveket att faktiskt rösta mot en höjning av taket i försäkringen.

Jag kan väl inom parentes säga att det normala i svensk politik är att man röstar för den politik man står för, herr talman. Ingen skugga på Fredrik Schulte; han står för sin politik. Det är värre med Sven-Olof Sällström – han röstar tvärt emot sin politik. Men för att på något sätt ursäktas det sveket och diskutera sig ur det här säger Sven-Olof Sällström att om det hade varit möjligt att bryta ut delar ur budgeten och rösta på det man gillar hade man gjort så. Då vet ju vi andra, seriösa, riksdagspartier att det är just för att skydda oss från Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna som man inte kan göra det.

Så kommer vi till Fredrik Schulte. Jag sparar det bästa till sist, herr talman. Fredrik Schultes bidrag till debatten är något av det märkligaste jag har hört, herr talman, och jag har hört en hel del. Om man ska tolka Fredrik Schultes bidrag till debatten välvilligt kan man säga att han åtminstone var tydlig. Han var tydlig i sitt förakt för de människor som drabbas av arbetslöshet. Han var tydlig i sin totala okunskap i den sakfråga vi debatterar i dag, det vill säga arbetslöshetsförsäkringen. Han var också totalt tydlig i sin världsfrånvändhet, herr talman.

Fredrik Schulte talade i sitt inledningsanförande om advokater. I ett replikskifte tänkte han sedan till ordentligt och kom på att börsmäklare väl också var ett bra exempel. Det är nog så, herr talman, att Fredrik Schulte lite grann avslöjar vad han har för världsbild och vem han umgås med på Stureplan. Den totala världsfrånvändheten gör att Fredrik Schulte tror att det framför allt är advokater och börsmäklare som kommer att förbättra

sin ekonomiska situation när regeringen nu i ett första steg återger arbetslöshetsförsäkringen dess karaktär av inkomstskyddsförsäkring.

Herr talman! Fredrik Schultes bidrag till dagens debatt var talande, men kanske inte riktigt på det sätt som Fredrik Schulte avsåg.

Jag vill avsluta med att ändå nyansera den här debatten lite grann, så att man inte tror att alla borgerliga tidningar, personer och politiker har Fredrik Schultes lätt bisarra syn på verkligheten.

När det blev känt att regeringen tänkte förbättra arbetslöshetsförsäkringen jublade man på den stabilt borgerliga Göteborgs-Postens ledarsida.

De skrev så här: Att regeringen höjer a-kassan är utmärkt. Den svenska modellen är beroende av att spelreglerna följs. Regeringen har kommit överens med Vänsterpartiet om att höja taket i a-kassan från dagens 18 700 kronor till 25 025 kronor i månaden under de första hundra dagarna. Det är visserligen ett bevis på att inte ens ledarskribenter förstår riktigt vad man pratar om, men andemeningen är god, mina vänner. De skriver vidare: Det är en både efterlängtd och självklar reform, en reform som Alliansen borde sjösatt redan under förra mandatperioden men som Moderaterna konsekvent blockerade med hänvisning till arbetslinjen.

Detta är alltså den borgerliga tidningen Göteborgs-Postens kommentar till regeringens förslag. Jag tycker att det är en klok, avvägd och nyanserad beskrivning av regeringens politik.

Men, herr talman, det finns fler exempel på kloka borgerliga personer, och nu vill jag att Fredrik Schulte lyssnar uppmärksam. Jag ska läsa från en tidning som normalt sett inte beskylls för att vara vänsterpartistisk eller socialdemokratisk. Det är Dagens Industri, borgerlighetens flaggskepp. Den ligger vid kaffekoppen på mahognyskivan på varje frukostbord på Östermalm. Nu kände Fredrik Schulte igen sig, såg jag.

Dagens Industri inleder så här: Bra för näringslivet att höja a-kassan.

Sedan fortsätter den så här: Villkoren för arbetslöshetsförsäkringen uppfattas ofta som en facklig fråga, vilket den är. Men den är också i hög grad en näringslivsfråga, en arbetsgivarfråga och en bred samhällsekonomisk fråga.

Alla som driver större företag vet att en hög och robust a-kassa är en förutsättning för att man ska kunna dra ned och ställa om. Om priset för strukturrationaliseringar inte betalas av den enskilde arbetstagaren blir omställningsprocesserna smidiga och snabba och facket rationellt och framtidsorienterat.

Länder med dåliga skyddsnät vid arbetslöshet är ofta länder där det är dyrt och svårt att avskeda och där arbetarkollektivet misstror allt som riskerar att leda till förändring: ny teknik, frihandel och arbetskraftsinvandring.

Sverige har åtnjutit många decennier av dynamisk utveckling i ekonomin, bland annat på grund av de starka skyddsnäten. På grund av moderat dogmatism och ignorans håller vi nu på att förlora denna konkurrensfördel.

Eftersom taket i a-kassan inte har höjts sedan 2001 har de flesta löntagare i Sverige inte längre någon inkomstförsäkring vid arbetslöshet.

Vid sidan av kostnaderna för individen riskerar den nuvarande urholkningen av a-kassan att hota ekonomins omställningsförmåga samt att allvarligt försvaga de så kallade automatiska stabilisatorerna. Om

skyddsnäten fungerar som de ska upprätthålls konsumtionen vid en ekonomisk chock och återhämtningen underlättas.

Prot. 2014/15:87
16 april

I riksdagen finns det en bred majoritet för att höja taket i a-kassan så att fler personer inkluderas av försäkringen – det var riktat till Fredrik Christensson. Endast Moderaterna är emot. Men med en oansvarig demagogi om att ett bredare försäkringsskydd hotar arbetslinjen och är liktydigt med ”bidrag” har Anders Borg och moderatledningen lyckats skrämma de andra till en destruktiv tystnad. Och lyssna noga nu, Fredrik Schulte! Detta är riktat till dig: På vad sätt ett höjt tak skulle hota incitamenten till att ta jobb har ingen kunnat bevisa. Och att kalla en inkomstförsäkring för bidrag är lika stötande som att kalla nyttjande av föräldraförsäkringen för utanförskap. Det är obegripligt, Fredrik Malm, att Folkpartiet finner sig i en sådan retorik.

Att höja taket i a-kassan så att den inkluderar 80 procent av arbetstagarna beräknas kosta mellan 5 och 10 miljarder. Lyssna nu! De pengarna är en smart investering i en fortsatt vital ekonomi som snabbt kan anpassa sig till nya förhållanden i världsekonomin.

Herr talman! Detta var inte mitt förstamajtal. Det var hämtat direkt från Dagens Industris ledarsida.

Jag tror att Fredrik Schulte kanske prenumererar på Dagens Industri för att det ser fint ut. Men jag skulle faktiskt rekommendera Fredrik Schulte att öppna den. Läs, skaffa dig lite kunskap om verkligheten!

Jag ser fram emot att vi i den här frågan kan se en ljusning vid horisonten. Jag är glad att vi nu har en regering som förstår hur den svenska modellen ska förädlas till hela landets och folkets nytta och välgång.
(Applåder)

Anf. 105 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Det är som sagt inte första maj, även om man skulle kunna tro det när man lyssnar på Patrik Björck, utan det är två veckor kvar.

Det är intressant att lyssna på Patrik Björck. Det han egentligen står och säger är att det inte är några som helst problem om det inte lönar sig att arbeta i Sverige. Det är inga som helst problem ifall en som lever på bidrag får mer än en som arbetar.

Jag har några konkreta och tydliga frågor till Patrik Björck.

För det första: Hur blir det fler jobb med höjda bidrag?

För det andra: Varför lånar ni till bidragshöjningar, Patrik Björck? Du har varit så kritisk mot att vi lånade till skattesänkningar. Varför lånar ni nu till bidragshöjningar?

För det tredje: Vi är helt överens om att det här är en central och viktig politisk konfliktlinje, kanske den mest centrala. Jag tror till och med att du själv använde det ordet, och jag håller helt med dig. Tycker du inte att det är lite problematiskt, Patrik Björck, att du har Sverigedemokraterna på din sida så helhjärtat i denna så ideologiskt laddade debatt?

För det fjärde: Förra gången ni satt vid makten försökte ni förtidspensionera människor bort från arbetsmarknaden och på så sätt dölja arbetslösheten i stället för att tala öppet om utanförskapet och arbetslösheten. Eftersom ni nu ändrar statistikmåttén så att ni bara fokuserar på arbetslös-

heten kan det vara intressant att höra om det verkligen är er korrekta strategi.

Prot. 2014/15:87
16 april

Avslutningsvis ska jag ställa samma fråga som jag ställde till Ali Esbati. Jag gör det därför att jag har en kompis, Andreas, som har en syster, Astrid, som precis har fått jobb på ett fik. Hon tjänar 17 000. Andreas är webbdesigner och tjänar ungefär 25 000. Han kommer med er politik att få mer pengar för att inte arbeta än vad hans syster får för att slita. Vad är rättvisan i det, Patrik Björck?

Anf. 106 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! När det först och främst gäller Sverigedemokraterna är det stora problemet att de röstar på er politik, precis som jag anförde. Det är djupt problematiskt och naturligtvis också ett stort svek mot svenska folket.

Jag vet inte om Fredrik Schulte lyssnade. Jag hade trott att Fredrik Schulte möjligen skulle lyssna när jag kom med en betrodd näringslivsföreträdarens beskrivning av försäkringens förtjänster. Frågan om huruvida människor ska leva på bidrag eller inte kallar alltså Dagens Industri för en demagogi, och man säger att folk har skrämmts till en destruktiv tystnad. Och denna demagogi har antagligen skrämt vettet ur Fredrik Schulte, för vi kan åtminstone konstatera att den inte har lyckats skrämma honom till tystnad.

Arbetslöshetsförsäkringen är en försäkring som försäkrar inkomsten för den som drabbas av arbetslöshet. Precis som det står i Dagens Industris ledare handlar det om de så kallade automatiska stabilisatorerna som minskar nedgången i en konjunkturedgång.

Det handlar om att förbättra matchningen så att den som drabbas av arbetslöshet ska kunna ägna sig åt att söka rätt arbete och komma på plats.

Detta förbättrar och stärker arbetsmarknadens funktionssätt. Det är idén med arbetslöshetsförsäkringen.

Den har dessutom den lilla egenheten att den är bra för vanligt folk. Det argumentet tänker jag inte ens ödsla på Fredrik Schulte, men jag tänkte att de argument som är ekonomiskt inriktade och som har med arbetsmarknadens funktionssätt att göra möjligen skulle häfta på.

Anf. 107 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! För det första är 40 procent av a-kassan skattefinansierad. Det är alltså 40 procent bidrag.

För det andra utgår Moderaterna från principer i politiken. Vi utgår inte från särintressen på det sätt som Socialdemokraterna gör när de sitter i knät på LO. Vi lyssnar inte på näringslivet och genomför allt de säger, utan vi utgår från våra principer.

Vi tycker att det ska löna sig att arbeta. Vi tycker att det är ett centralt värde i samhället. Det är också praktiskt nödvändigt för att vi ska få fler jobb. Har vi höga bidrag kommer människor att söka färre jobb. De arbetslösa kommer att bli mer kräsna och inte ta jobb som de inte tycker är tillräckligt spännande. Det kommer att öka fuskandet.

Det kommer att göra att människor fastnar i bidragsberoende. Befinner man sig i en tuff situation är det jobbigt att ta sig tillbaka in på arbetsmarknaden. Om människor dessutom känner att det inte lönar sig att arbeta kommer människor att fastna.

Prot. 2014/15:87
16 april

Detta är så tydligt belagt i forskningen att det är löjväckande att Patrik Björck kan stå här och säga att det inte finns något som helst samband. IFAU med generaldirektör Anders Forslund kom relativt nyligen med en forskningsrapport som belade just detta extremt tydligt.

Patrik Björck är dock inte intresserad av det, utan han är låst i sin föreställning att det är en välgärning att höja bidragen.

Problemet är att den politik som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna enas om låser in människor i bidragsberoende. Människor kommer att hamna i ett permanent utanförskap. De kommer att låsas in i utanförskap och bidragsberoende.

Herr talman! Detta är inte en välviljans politik. Det är en fruktansvärd politik, framför allt för de människor som Patrik Björck låser in i bidragsberoende.

Socialdemokraterna är bidragspartiet i Sverige. Det har Patrik Björck tydligt förklarat.

Anf. 108 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Tydligen umgås Fredrik Schulte inte bara med börsmäklare och advokater utan känner någon som jobbar på ett fik. Då tycker jag att Fredrik Schulte ska tipsa den personen om att vända sig till facket och få en avtalsenlig lön. Det är liksom det första.

När principerna gör att man struntar i verkligheten blir det problematiskt, och det är precis det den ledarsida jag tidigare nämnde tar upp. Jag hade i någon mening kunnat respektera Fredrik Schulte 2006 om han verkligen trodde på det han sa. Men nu när verkligheten har sprungit ifrån honom och visat att det inte fungerar borde han rimligen ge upp principer som inte fungerar. Men Fredrik Schulte slår fast att i Moderaterna är det principerna som styr. Det är djupt olyckligt för landet.

Det här med forskning är spännande. På vad sätt ett höjt tak skulle motverka incitamentet att ta ett jobb har ingen kunnat bevisa, skriver Dagens industri.

Jag har ett flertal gånger debatterat detta i kammaren med en företrädare för Moderaterna som kanske har lite mer koll på ekonomiska teorier, nämligen den tidigare finansministern Anders Borg. Trots ett tiotal debatter under åtta år lyckades han aldrig vid något tillfälle visa var denna forskning fanns. Det är intressant. Man kan inte säga något och sedan tro att om man upprepar en lögn tillräckligt många gånger blir den sann.

Fakta är att utvecklingen i Sverige och på svensk arbetsmarknad är den motsatta. När vi har haft högst skydd i försäkringen har vi haft lägst arbetslöshet, och när vi har haft lägst skydd i försäkringen har vi haft högst arbetslöshet. Så ser verkligheten ut.

(Applåder)

Anf. 109 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Vi röstade på vår egen budgetmotion i första hand, Patrik Björck. Vi stod upp för vår politik. Hade Patrik Björck och hans partikamrater verkligen velat återställa a-kassan hade de också röstat på

vår budgetmotion, för vi hade betydligt högre nivåer än dem som Socialdemokraterna föreslår.

Ingen skulle i dag komma på tanken att ha en frivillighet i sjukförsäkringen. Då vet vi att en del människor skulle falla mellan stolarna. De skulle inte anmäla sig och inte betala avgiften och därför inte ha någon sjukförsäkring. Av samma orsak skulle ingen heller komma på tanken att ha en frivillighet i föräldraförsäkringen eller i de andra socialförsäkringarna.

Men i just arbetslöshetsförsäkringen ska det vara en frivillighet. Fastän den som arbetar redan i dag indirekt är med och finansierar den genom arbetsgivaravgifterna ska vi ha en frivillighet.

Det talas om att det finns andra mekanismer där ingen skulle drabbas av att de inte anmäler sig. Jag har jobbat som chef i handeln i 15 år, och jag har gång på gång uppmanat anställda att gå med i a-kassan. Vet Patrik Björck hur många unga människor som inte är med i a-kassan men som skulle behöva vara med? Det är många.

Det är sorgligt att se att Socialdemokraterna inte ser att många av de människor, framför allt unga, som skulle behöva vara med i a-kassan inte är det.

Patrik Björck får gärna förklara för mig varför Socialdemokraterna inte vill ha ett obligatorium, för jag förstår det inte. Det är ju de som står längst ifrån och har svårast att själva ta tag i detta som verkligen behöver det. Vad har ni emot ett obligatorium, Patrik Björck?

Anf. 110 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Att vi skulle rösta på Sverigedemokraternas budget är en bisarr tanke. Sverigedemokraterna är unika eftersom de röstar på en helt annan politik än den de gått till val på. Vi socialdemokrater kommer aldrig att närma oss det sättet att hantera valjarna. Det är så ohederligt att det inte ens finns på kartan.

Det var ingen som begärde att Sverigedemokraterna skulle rösta på den socialdemokratiska budgeten. Det hade räckt att de hade betett sig som ett normalt, seriöst parti och röstat på sin egen politik. Då hade de arbetslösa fått högre ersättning redan nu. Det är skillnaden.

Vad gäller obligatorisk försäkring eller inte har vi haft en parlamentarisk utredning med riksdagens samtliga åtta partier, inklusive Sverigedemokraterna, och gått igenom frågan. Jag vet inte för vilken gång i ordningen vi har gått tillbaka och tittat historiskt och sett att denna fråga har varit med sedan 1920-talet eller längre. Gång på gång har den stötts och blöts.

Vad finns det för motiv för ett obligatorium? Sven-Olof Sällström tar upp att det finns folk som står utanför försäkringen. Kommittén konstaterar att fler inte skulle bli försäkrade om vi gjorde försäkringen obligatorisk. Det står i betänkandet, om Sven-Olof Sällström har bemödat sig att läsa det. De som omfattas av försäkringen är till största del redan en del av den. Ungdomar och andra kommer inte in i försäkringen för att kvalifikationsvillkoren är sådana.

Läser vi den motion som Sverigedemokraterna bygger sin reservation på är det tydligt att de inte vill ändra på kvalifikationsvillkoren.

Anf. 111 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag menar att det är felaktigt, Patrik Björck. Jag har mött många unga människor i min butik som klarar kvalifikationskraven men inte är med i a-kassan. Efter min uppmaning har de gått med i a-kassan. Det är stötande att Socialdemokraterna inte ser detta.

Både Patrik Björck och jag vet anledningen. I den parlamentariska socialförsäkringsutredningen står det att läsa svart på vitt vad det handlar om. Jag gav Patrik Björck chansen att berätta det själv, men nu får jag berätta vad det står. Det står att det är för att man ska upprätthålla en hög organisationsgrad i fackföreningsrörelsen. Det är en av anledningarna.

Har fackföreningsrörelsen så låg svansföring och dåligt självförtroende? Jag tror inte att man har en dålig produkt. Koncentrerar fackföreningsrörelsen sig på kärnverksamheten har man en bra produkt som folk vill ansluta sig till ändå, Patrik Björck. Det är vad jag tror.

Unga människor och andra ställs utanför försäkringen för att ni vill ha en hög organisationsgrad. Det är direkt stötande, Patrik Björck. Fackföreningsrörelsen har en bra produkt. Den borde kunna sälja sig själv.

Anf. 112 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Det är stötande, säger Sven-Olof Sällström. Om det nu var Sverigedemokraternas ståndpunkt, hur kommer det sig att det inte finns en antydning till särskilt yttrande eller reservation mot det kommittén enhälligt har ställt sig bakom?

Herr talman! Har man en parlamentarisk kommitté innebär det att man har ett ansvar när man deltar där som ledamot. Det handlar inte bara om att sova bort några dagar och skaffa sig någon form av ekonomisk ersättning eller någonting annat, vad det nu kan vara. Då måste man faktiskt ta ansvar för vad man gör.

Sven-Olof Sällström säger att han tror att det är så att ett obligatorium skulle ha löst problemet med dem som står utanför. Vi som har deltagit i utredningen vet att Sven-Olof Sällström har fel, herr talman.

Sverigedemokraternas representant har när han fått ta del av fakta vikt sig inför fakta. Det är värt en eloge. Det är inte ett normalt beteende bland sverigedemokrater. Men just den här speciella sverigedemokraten har faktiskt vikt ned sig för fakta, till skillnad mot Sven-Olof Sällström som bara ägnar sig åt någon sorts tro.

Sedan är vi lite grann inne på pudelns kärna. Ursäkta, herr talman, kan vi få lite ordning här i salen?

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Jag sitter och tittar här.)

Då är vi inne på pudelns kärna, säger Sven-Olof Sällström. Det är vi faktiskt. Sven-Olof Sällström är ökänd som fackföreningshatare. Det är klart att man vill åt den höga organisationsgraden. Det är klart att Sverigedemokraterna vill åt den svenska modellen.

Herr talman! Hela deras politik går ut på att förstöra och skjuta den svenska modellen i sank.

(Applåder)

(forts. § 12)

Kammaren beslutade kl. 15.51 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 april

SoU7 Hälso- och sjukvårdsfrågor

Punkt 1 (Hälso- och sjukvårdens organisation m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 2 (V)

4. res. 3 (KD)

Förberedande votering 1:

19 för res. 2

14 för res. 3

266 avstod

50 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

73 för res. 1

18 för res. 2

207 avstod

51 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Karin Rågsjö (V) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Huvudvotering:

191 för utskottet

74 för res. 1

34 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 36 SD, 23 MP, 18 C, 16 FP

För res. 1: 74 M

Avstod: 1 SD, 19 V, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 8 (Vård och behandling av olika sjukdomar)

1. utskottet

2. res. 10 (SD)

Votering:

242 för utskottet

37 för res. 10
19 avstod
51 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 10: 37 SD

Avstod: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 17 (Vård av personer med självskadebeteende)

1. utskottet

2. res. 18 (V)

Votering:

242 för utskottet

19 för res. 18

37 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 18: 19 V

Avstod: 37 SD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 19 (Rätt psykiatrisk vård)

1. utskottet

2. res. 19 (SD)

Votering:

242 för utskottet

37 för res. 19

19 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 19: 37 SD

Avstod: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 20 (Kompetensförsörjning och personalfrågor)

1. utskottet

2. res. 21 (KD, M, C, FP)

Votering:

136 för utskottet

122 för res. 21

41 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 15 SD, 23 MP

För res. 21: 74 M, 18 C, 16 FP, 14 KD
Avstod: 22 SD, 19 V
Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 22 (Samvetsfrihet)

1. utskottet
2. res. 24 (SD)
Votering:
260 för utskottet
37 för res. 24
52 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 13 KD
För res. 24: 37 SD
Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 3 KD

Punkt 29 (Glesbygdsmedicin)

1. utskottet
2. res. 28 (C)
Votering:
241 för utskottet
19 för res. 28
38 avstod
51 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 98 S, 74 M, 33 SD, 22 MP, 14 KD
För res. 28: 1 SD, 18 C
Avstod: 3 SD, 19 V, 16 FP
Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 33 (Surrogatmoderskap)

1. utskottet
2. res. 32 (C, FP)
Votering:
265 för utskottet
34 för res. 32
50 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 98 S, 74 M, 37 SD, 23 MP, 19 V, 14 KD
För res. 32: 18 C, 16 FP
Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 35 (Abort och fosterdiagnostik)

1. utskottet
2. res. 34 (SD)
Votering:
260 för utskottet
39 för res. 34

50 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2014/15:87
16 april

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 17 V, 16 FP, 14 KD

För res. 34: 37 SD, 2 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Ulla Andersson (V) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU9 Apoteks- och läkemedelsfrågor

Punkt 2 (24-timmarsregeln)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

280 för utskottet

19 för res. 2

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 37 SD, 23 MP, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 2: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 9 (Tillgång till nya läkemedel)

1. utskottet

2. res. 7 (M)

Votering:

225 för utskottet

73 för res. 7

1 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 1 M, 37 SD, 23 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 13 KD

För res. 7: 73 M

Avstod: 1 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Maria Abrahamsson (M) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Caroline Szyber (KD) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 15 april

KrU7 Kultur för alla

Punkt 1 (Kultur i hela landet)

1. utskottet

2. res. 1 (C)

Votering:

262 för utskottet

18 för res. 1

18 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 73 M, 37 SD, 23 MP, 1 V, 16 FP, 14 KD

För res. 1: 18 C

Avstod: 18 V

Frånvarande: 15 S, 11 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 3 (Kulturlag)

1. utskottet

2. res. 3 (V)

Votering:

279 för utskottet

19 för res. 3

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 37 SD, 23 MP, 17 C, 16 FP, 14 KD

För res. 3: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 5 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 8 (Nordens hus i Sverige)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

261 för utskottet

37 för res. 5

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res. 5: 37 SD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 10 (Filmfrågor)

1. utskottet

2. res. 7 (SD)

Votering:

243 för utskottet

37 för res. 7

18 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 18 C, 1 V, 16 FP, 14 KD

För res. 7: 37 SD

Avstod: 18 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU10 Socialtjänst- och barnfrågor

Punkt 1 (Översyn av socialtjänstlagen m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

188 för utskottet

73 för res. 1

34 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 1 SD, 22 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res. 1: 73 M

Avstod: 34 SD

Frånvarande: 15 S, 11 M, 14 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 3 (Legitimationskrav för socialarbetare m.m.)

1. utskottet

2. res. 4 (SD)

Votering:

191 för utskottet

37 för res. 4

69 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 5 M, 23 MP, 17 C, 19 V, 16 FP, 13 KD

För res. 4: 37 SD

Avstod: 68 M, 1 C

Frånvarande: 15 S, 11 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 3 KD

Lotta Olsson (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Caroline Szyber (KD) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 16 (Nya placeringsformer för barn och unga m.m.)

1. utskottet

2. res. 10 (V)

Votering:

189 för utskottet

19 för res. 10

89 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 3 M, 36 SD, 21 MP, 1 C, 16 FP, 14 KD

För res. 10: 19 V

Avstod: 71 M, 1 SD, 17 C

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 4 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Maria Abrahamsson och Johan Forssell (båda M) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 24 (Skyddade boenden m.m.)

1. utskottet

2. res. 13 (FP)

Votering:

265 för utskottet

16 för res. 13

18 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 37 SD, 23 MP, 19 V, 14 KD

För res. 13: 16 FP

Avstod: 18 C

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 27 (Familjerådgivning)

1. utskottet
2. res. 15 (SD)
3. res. 16 (KD)

Förberedande votering:

42 för res. 15

14 för res. 16

242 avstod

51 frånvarande

Kammaren biträdde res. 15.

Teres Lindberg (S), Maria Ferm och Stefan Nilsson (båda MP) samt Nina Lundström och Fredrik Malm (båda FP) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

248 för utskottet

37 för res. 15

14 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 19 V, 16 FP

För res. 15: 37 SD

Avstod: 14 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 29 (Stabilitet och långsiktighet för placerade barn)

1. utskottet
2. res. 17 (KD, M, C, FP)

Votering:

176 för utskottet

122 för res. 17

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 37 SD, 23 MP, 19 V

För res. 17: 74 M, 18 C, 16 FP, 14 KD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Teres Lindberg (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU12 Folkhälsofrågor

Punkt 1 (Mål för folkhälsan m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

225 för utskottet

74 för res. 1

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 37 SD, 23 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res. 1: 74 M

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 2 (Jämlik hälsa)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

280 för utskottet

19 för res. 2

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 37 SD, 23 MP, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 2: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 3 (Hälsofrämjande insatser)

1. utskottet

2. res. 4 (SD)

Votering:

189 för utskottet

37 för res. 4

73 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 1 M, 23 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res. 4: 37 SD

Avstod: 73 M

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 5 (Ungdomsmottagningar)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

3. res. 7 (V)

Förberedande votering:

40 för res. 6

20 för res. 7

239 avstod

50 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Robert Hannah (FP) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

243 för utskottet

37 för res. 6

19 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 6: 37 SD

Avstod: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 7 (Hbt-frågor och transpersoner)

1. utskottet

2. res. 9 (FP)

Votering:

284 för utskottet

15 för res. 9

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 37 SD, 23 MP, 18 C, 19 V, 1 FP, 14 KD

För res. 9: 15 FP

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Fredrik Malm (FP) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 8 (Informationsplikt)

1. utskottet

2. res. 11 (FP)

Votering:

247 för utskottet

16 för res. 11

36 avstod

50 frånvarande

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 1 SD, 23 MP, 18 C, 19 V, 14 KD

För res. 11: 16 FP

Avstod: 36 SD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 12 (Antibiotikaresistens)

1. utskottet

2. res. 12 (C)

Votering:

279 för utskottet

18 för res. 12

1 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 73 M, 36 SD, 23 MP, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res. 12: 18 C

Avstod: 1 SD

Frånvarande: 15 S, 11 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU22 Bank-, försäkrings-, kreditupplysnings- och AP-fondsfrågor

Punkt 1 (Kontanthantering)

1. utskottet

2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res. 1 (M, C, V, FP, KD)

Votering:

159 för utskottet

140 för res. 1

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 37 SD, 23 MP, 1 V

För res. 1: 74 M, 18 C, 18 V, 16 FP, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Emma Wallrup (V) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 3 (Bluffakturor, inkassokrav och kreditupplysningar)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

262 för utskottet

36 för res. 2

51 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2014/15:87
16 april

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res. 2: 36 SD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 6 (Sparbanker och lokal närvaro av banker)

1. utskottet

2. res. 4 (V)

Votering:

279 för utskottet

19 för res. 4

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 36 SD, 23 MP, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 4: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU9 Infrastrukturplanering

Punkt 1 (Principer för prioritering av infrastrukturåtgärder)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

280 för utskottet

19 för res. 1

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 37 SD, 23 MP, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 1: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 5 (Investeringsprojekt inom ramen för Sverigeförhandlingen)

1. utskottet

2. res. 2 (M, C, FP, KD)

Votering:

176 för utskottet

122 för res. 2

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 37 SD, 22 MP, 19 V

För res. 2: 74 M, 18 C, 16 FP, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 6 (Särskilt om en östlig förbindelse runt Stockholm)

1. utskottet

2. res. 3 (MP, S, V)

Votering:

163 för utskottet

136 för res. 3

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 4 S, 74 M, 37 SD, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res. 3: 94 S, 23 MP, 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Kenneth G Forslund, Jonas Gunnarsson och Lena Hallengren (alla S) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU10 Fordons- och vägtrafikfrågor

Punkt 1 (En fossiloberoende fordonsflotta)

1. utskottet

2. res. 1 (M, C, FP, KD)

3. res. 2 (V)

Kammaren fastställde med acklamation res. 1 som kontraposition i huvudvoteringen.

Huvudvotering:

158 för utskottet

122 för res. 1

19 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 37 SD, 23 MP

För res. 1: 74 M, 18 C, 16 FP, 14 KD

Avstod: 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 7 (Fordonsbesiktning)

1. utskottet

2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res. 4 (M, C, FP, KD)

Votering:

176 för utskottet

122 för res. 4

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 36 SD, 23 MP, 19 V

För res. 4: 74 M, 18 C, 16 FP, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 10 (Historiska fordon)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

262 för utskottet

37 för res. 6

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res. 6: 37 SD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 15 (Vissa säkerhetsrelaterade frågor)

1. utskottet

2. res. 7 (SD)

Votering:

262 för utskottet

37 för res. 7

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res. 7: 37 SD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 11 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU30 En parlamentarisk utredning om överskottsmålet och dess roll i det finanspolitiska ramverket

1. utskottet

2. res. (S, MP, V)

Votering:

159 för utskottet

140 för res.

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 74 M, 37 SD, 18 C, 16 FP, 14 KD

För res.: 98 S, 23 MP, 19 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 2 MP, 4 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

§ 12 (forts. från § 8) Arbetslöshetsförsäkringen (forts. AU7)

Anf. 113 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Jag ska kommentera en del av det som Patrik Björck tog upp i sitt anförande. När Patrik Björck ger sin bild låter det som att allt var dåligt under alliansregeringens tid och att allt blir bra när vi nu har fått en rödgrön regering. Jag delar inte den bilden.

När det gäller den motivreservation som Centerpartiet tillsammans med Moderaterna skrivit hade jag önskat att Patrik Björck läst den mer noggrant. Patrik Björck sa tidigare att vi har sålt oss för Moderaternas retorik.

Det är två saker i motivreservationen som jag vill uppmärksamma Patrik Björck på. Det ena är att vi skriver: ”En väl utformad försäkring som är generös vid kortvarig arbetslöshet kan öka flexibiliteten genom att människor blir trygga och vågar pröva nya arbeten.” Det är oerhört viktigt, och det har hela tiden varit Centerpartiets ståndpunkt.

Det andra är att Centerpartiet anser att vi ska vara ansvarstagande, värna om skattebetalarnas pengar och lägga fram en budget som i slutändan gör att vi kan nå överskottsmålet. Därför skriver vi att höjda ersättningar i arbetslöshetsförsäkringen – som regeringen har föreslagit och utskottet ställer sig bakom – som finansieras av höjda skatter på jobb och företagande ökar arbetslösheten, ökar utanförskapet, så att fler hamnar i arbetslöshet. Det handlar om 27 miljarder i höjda skatter på jobb och företagande.

Jag vill därför fråga Patrik Björck: Vad är ditt svar till dem som riskerar att bli av med sitt jobb när RUT-avdraget försämras, ROT-avdraget försämras och höjda arbetsgivaravgifter för unga tillkommer? Det drabbar handel, restaurangnäring, besöksnäring. Vad är ditt svar till dem som nu riskerar att bli arbetslösa på grund av den politik som regeringen för?

Anf. 114 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Man får säga att Fredrik Christensson är ganska våghalsig när han försöker ge sken av att den tidigare regeringen har lyckats klara Sveriges finanser utan underskott. Man lyckades, när man kom in med fart från den socialdemokratiska regeringen, under de två första åren. Sedan sjönk man som en sten år efter år. Det är sanningen, herr talman. Det hela blir därför lite bisart.

Man bröt till och med sina egna vallöften som gick ut på att man före valet 2010 sa att man inte skulle införa ett ytterligare jobbskatteavdrag om det hotade svensk ekonomi. Till slut gjorde man det ändå, för lånade pengar. Dels för man en dålig ekonomisk politik, dels bryter man vallöften.

Här försöker Fredrik Christensson ge sig in i den debatten, och det är i och för sig charmigt med våghalsighet, men han plaskar rakt ned och hamnar vid sidan av.

Sedan gällde det alliansregeringens politik som startade 2006 med egentligen två bärande förslag. Genom att försämra arbetslöshetsförsäkringen och genom att införa jobbskatteavdraget skulle man, som det uttrycktes, göra det lönsamt att arbeta. Det har jag bemött sedan 2006 och framåt, herr talman, med att det bygger på idén att arbetslösheten beror på att man kan välja mellan att vara arbetslös och att arbeta, och då skulle man med Fredrik Christenssons politik välja att arbeta eftersom det vore olönsamt att vara arbetslös.

Vi gör inte den analysen utan menar att 400 000 människor har drabbats av arbetslöshet. Att långtidsarbetslösheten ökade under alliansregeringens tid beror på att man inte förmådde föra en arbetsmarknadspolitik där man rustade de arbetslösa till att kunna ta de jobb som faktiskt finns.

Anf. 115 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! När Patrik Björck pratar om en sund ekonomisk hållning får det mig att bli lite fundersam. I valrörelsen och efteråt har det stundtals låtit som att Alliansen lämnat tomma lador efter sig. Sedan var plötsligt ladorna fulla, för då ville man justera balansmålet. Precis före vårt replikskifte fattade vi beslut om en parlamentarisk utredning kring överskottsmålet och ansvarstagande. Alliansen har sett till att statsskulden är lägre nu än vad den var 2006 och så vidare.

Patrik Björck har en flexibel inställning till vallöften, med ROT, RUT och så vidare. Det är synd att han inte har samma flexibla inställning till en arbetsmarknad med ökad rörlighet där fler människor kommer i arbete. Det hade varit mycket glädjande. Patrik Björck försökte måla på oss en kritik i ett tidigare anförande. Från Centerpartiets sida har vi hela tiden varit väldigt tydliga med att en höjning av a-kassan måste ske tillsammans med förändringar i arbetsrätten. På så sätt skapas flexicurity – ökad trygghet och ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Det har varit grundpelaren i Centerpartiets ståndpunkt.

Det har också varit viktigt för Centerpartiet att värna jobbskaparna och göra det lönsamt att arbeta. Vi kan därför inte acceptera en situation där man höjer skatterna på jobb och företagande med 27 miljarder och därmed gör det olönsamt att driva företag och arbeta, vilket kommer att leda till ökad arbetslöshet.

Patrik Björck svarar fortfarande inte på frågorna. Vilket är ditt svar på de frågor som ställs av de människor som nu riskerar arbetet, framför allt de många unga som riskerar att bli arbetslösa, när skatterna på jobb och företagande höjs genom den politik som ni för, Patrik Björck?

Anf. 116 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Det är bara det att den verklighetsbild som Fredrik Christensson ger inte är sann. Vad som har skett under den tid då man

provat den här politiken är att ungdomsarbetslösheten har ökat. Den är så hög att vi till och med får bidrag från tyska skattebetalare för att betala för regeringens misslyckande. Det är fakta. Då kan vi inte fortsätta med samma politik.

Nu har svenska folket tröttnat på detta misslyckande, och vi har en ny regering. Då har vi naturligtvis också en ny politik. Den bygger på att det inte hjälpte att göra det billigare att anställa ungdomar. Tanken var ju att detta skulle utrota ungdomsarbetslösheten, men det fungerade inte. Arbetsgivarna vill nämligen i första hand anställa folk med rätt kompetens och rätt färdigheter.

Det är det som vi nu tar fasta på. Nu skapar vi en möjlighet för ungdomar att utbilda sig och konkurrera om de jobb som finns. Det är det besked jag kan ge till arbetslösa ungdomar. Den tidigare regeringen släppte dem helt vind för våg och tog inget ansvar. Man sa: Vi gör det lite billigare att anställa er, och så löser marknaden detta. Men, herr talman, det gjorde den inte.

Nu lägger vi fram förslag som går ut på att de ungdomar som saknar gymnasieutbildning ska få sådan och därmed kunna stärka sin position på arbetsmarknaden. De ungdomar som kan matchas mot bristyrken ska få rätt utbildning, så att de kan ta de jobb som finns.

Det märkliga med den tidigare moderatstyrda borgerliga regeringens politik var att man inte bara hade en ökad arbetslöshet, herr talman, utan också fick ett ökat antal lediga jobb. Det är det yttersta misslyckandet för en regerings arbetsmarknadspolitik om arbetslösheten ökar samtidigt med antalet lediga jobb. Det kommer vi nu att råda bot på genom de förslag som vi lägger fram. Vi kommer att rusta de arbetslösa att ta de jobb som finns. Vi kommer att ha en stark näringspolitik och en stark ekonomisk politik som skapar nya jobb i växande företag.

(Applåder)

Anf. 117 MARCO VENEGAS (MP):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet.

Parlamentariska socialförsäkringsutredningen föreslår att dagens deltidsbegränsning ersätts med en begränsning som innebär att en person som deklarerar deltidsarbete får ersättning under sammanlagt längst 60 veckor för varje ersättningsperiod. Kommitténs förslag är en klar förbättring om man jämför med dagens regler, även om det inte löser grundproblematiken. Deltidsarbetslösa hittar vi framför allt på lågavlönade kvinnodominerande arbetsplatser som har otrygga anställningar och där det är svårare att få ett heltidsjobb.

Herr talman! Miljöpartiet välkomnar den redan aviserade höjningen av arbetslöshetskassan, som kommer att höjas från dagens 18 700 kronor i månaden till 25 000 kronor i månaden. Det innebär att den högsta dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen höjs från 680 kronor till 910 kronor. Den höjda ersättningen gäller de första 100 dagarna. Därefter sänks den till 760 kronor per dag resten av arbetslöshetsperioden. Det här är en viktig reform för att den som blir arbetslös inte ska drabbas av en omedelbar ekonomisk kris. Det är också viktigt att goda förutsättningar ges åt individen att aktivt söka och få ett nytt jobb.

Herr talman! Miljöpartiet vill skapa en tryggare arbetsmarknad. Den som blir sjuk eller förlorar sitt arbete ska inte dömas till fattigdom. En del

kritiker tycker att höjningen av arbetslöshetskassan är otillräcklig, men jag är säker på att höjningen för den arbetslöse industriarbetaren kan innebära att radhuset inte behöver säljas.

Herr talman! För den enskilde kan skillnaderna bli dramatiska. Miljöpartiet vill på sikt införa en gemensam försäkring för både sjukdom och arbetslöshet, ett samlat trygghetssystem som är tydligt och omfattar alla.

Herr talman! I dag har antalet arbetslösa som har ingen eller liten förankring på arbetsmarknaden ökat. När det gäller arbetslöshetsersättningen anser Miljöpartiet i likhet med kommittén att det ökande antalet oförsäkrade och underförsäkrade arbetslösa är ett problem. Täckningsgraden för denna försäkring har sjunkit under de senaste 20 åren, vilket till stor del är ett resultat av ett antal politiska beslut. Detta gör att flera arbetssökande vars enda problem är arbetslöshet är tvungna att söka ekonomiskt bistånd i sin hemkommun för att klara sin försörjning. Det ökar belastningen på kommunens försörjningsstöd.

Herr talman! Miljöpartiet välkomnar att regeringen i budgetpropositionen för 2015 aviserat att försäkringen ska ses över i syfte att underlätta för fler att kvalificera sig för och ansluta sig till den. Av de alternativ för ökad täckningsgrad som presenteras i utredningen förordar Miljöpartiet alternativet med ett sökvillkor och menar att det är detta alternativ som i första hand bör utredas vidare. En fördel med ett sökvillkor är att även de som saknar förankring på arbetsmarknaden men är aktivt arbetssökande skulle kunna ha rätt till grundersättning. Det är bland annat den gruppen som belastar kommunens försörjningsstöd. Det är viktigt att tydliggöra att det är Arbetsförmedlingen och inte kommunen som har huvudansvaret för arbetsmarknadspolitiken.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 118 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Nu ska jag säga någonting som går stick i stäv med vad mitt eget parti tycker. Jag erkänner att jag personligen är en varm vän av idén om grön skatteväxling. Jag tycker om tanken att vi beskattar någonting som är miljöförstörande. Men, herr talman, när man gör det är det väldigt viktigt att pengarna används till att sänka skatterna på företagande och jobb. Man kan inte bara höja skatterna på miljön och sedan inte kompensera ekonomin och näringslivet för det.

Gör man det finns det risk för att man skadar ekonomin, och skadar man ekonomin kommer miljön att bli den stora förloraren i slutändan. Det kan vi se. På grund av den ekonomiska krisen har intresset för miljöfrågorna i det globala perspektivet minskat. Det är alltså viktigt att man klarar av att rädda miljön och att rädda ekonomin.

Om vi leker med tanken att vi i en framtid har förslag från Alliansen om en tuffare miljöpolitik med tuffare skattehöjningar på miljöområdet men där vi använder pengarna för att göra företagande och arbete mer lönsamt, så är min fråga: Är du, Marco Venegas, positivt inställd till att i det läget ha ett samarbete med Alliansen för att ha en mer offensiv miljöpolitik än i dag men där man samtidigt inte kan satsa på en bidragslinje, som regeringen nu gör? Vad är viktigast för Miljöpartiet, bidragen eller miljön?

Anf. 119 MARCO VENEGAS (MP) replik:
Herr talman! Fredrik Schulte håller med om att den som smutsar ned
ska betala mer.

Frågan är svår att svara på. Vi har precis inlett ett samarbete med socialdemokratin, så jag tror inte att vi just nu är beredda att gå över till ett samarbete med Alliansen. Det blir svårt. Det är en hypotetisk fråga som är otroligt svår att svara på.

Fredrik Schulte frågar vad som är viktigast för Miljöpartiet. För Miljöpartiet är människorna det viktigaste. Det är väldigt viktigt att människor ska ha livskvalitet, inte bara producera. Att producera är okej till viss del, men det som är viktigast är att människor i samklang med naturen kan hitta balansen, så att säga.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Jag vill påminna ledamöterna om att vi debatterar arbetslöshetsförsäkringen.)

Anf. 120 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Jag tror att just ingångsvärdet att vilja människor väl är något som vi alla delar. Från Moderaternas sida menar vi att om man har en för frikostig bidragspolitik kommer människor att fastna i utanförskap. Detta utanförskap – att inte stå på egna ben och inte ha ett jobb – är den värsta formen av lidande som kan drabba människor.

Jag har förståelse för att Miljöpartiet nu självklart har inlett ett samarbete med Socialdemokraterna och allt det där. Min fråga var väldigt hypotetisk. Jag måste dock ändå tolka det positivt, som att Marco ändå öppnar för möjligheten att i framtiden ha ett samarbete mellan Alliansen och Miljöpartiet. Vi delar ambitionen att rädda miljön och klimatet. Det är därför miljöfrågorna kommer in i detta.

En förutsättning för detta är att Miljöpartiet också måste vara beredda att välja. Man kan inte få allting. Vad är viktigast för Miljöpartiet: att rädda bidragen eller att rädda miljön? Om valet i framtiden står mellan dessa, hur ställer du dig?

Anf. 121 MARCO VENEGAS (MP) replik:

Herr talman! Jag sa för några minuter sedan att Miljöpartiet tänker att vi framöver skulle skapa en försäkring som gäller både arbetslöshet och sjukdom. När människor blir sjuka eller ofrivilligt arbetslösa är det väldigt viktigt att de har en försäkring som de kan leva på. De ersättningarna ska inte leda till att människor blir fattiga, speciellt inte om det gäller personer som har barn som går i skolan eller ungdomar. Det är viktigt att människor inte hamnar i den situationen bara för att de råkar förlora sitt jobb.

Jag kan trycka på svaret och säga att för Miljöpartiet är det väldigt viktigt att människan i sin helhet mår bra.

Anf. 122 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Vi behandlar i dag arbetsmarknadsutskottets betänkande nr 7. Det rör en regeringsskrivelse om deltidsarbetslösa och en rad olika yrkanden från den allmänna motionstiden i höstas.

Av debatten att döma kan man tro att det är facklig kongress här. Det vevas ju på ganska ordentligt från något slags crème de la crème av LO-ideologer.

Folkpartiet har ingen reservation i det här betänkandet, men vi har ett särskilt yttrande som gäller statlig och obligatorisk a-kassa. Det finns i dag många problem med att a-kassan är frivillig. Många har gjort bedömningen att de inte kommer att bli arbetslösa och därför inte går med i någon a-kassa och betalar in avgift. En del, inte minst personer som har invandrat till Sverige och inte har bott här så länge, är inte heller medvetna om att man behöver gå med i en a-kassa för att få ersättning vid arbetslöshet. Andra, till exempel extraarbetande studenter, tror inte att de jobbar tillräckligt mycket för att kvalificera sig för a-kassan och går av den anledningen inte med.

Oavsett vilken orsaken är till att man inte går med i en a-kassa leder det till skevheter och orättvisor i systemet. Många vet inte heller att oavsett om man är med i a-kassan eller inte betalar man dit via skattsedeln, och därmed betalar man en stor del av den a-kassa som betalas ut till arbetslösa. För den som är arbetslös och inte själv är med i a-kassan betyder det att man har betalat in till ett system men inte får ut någon ersättning.

Jag noterade när ledamoten Björck var uppe här och vevade för en stund sedan att han beskrev en situation där man inte väljer att bli arbetslös. Så är det mycket riktigt, och det är just därför det är viktigt att försäkringen också omfattar alla.

Även kommunerna drabbas då de får betala försörjningsstöd till personer som många gånger jobbat tillräckligt länge för att kvalificera sig för a-kassa om de hade varit medlemmar.

Enskilda arbetslösa drabbas givetvis hårt, inte minst unga och nyanlända, som inte har satt sig in i tidsgränser, ersättningsvillkor och så vidare och som därför står utan a-kassa.

Med detta i åtanke är det svårt för oss i Folkpartiet att förstå varför a-kassan inte ska omfatta oss alla på samma sätt som sjukförsäkringen. Alla kan bli arbetslösa, och alla är redan i dag med och betalar för detta trygghetssystem, och då borde också alla kunna få del av det.

Nu aviserar regeringen dessutom en höjning av a-kassan. Vi i Folkpartiet är inte principiellt avvisande mot något sådant, men ska a-kassan höjas måste det göras samtidigt som arbetsrätten moderniseras, samtidigt som också arbetsgivarna tar ett större ansvar för omställning och kompetensutveckling. Att endast höja a-kassan utan att göra några andra reformer är i praktiken en beställning av högre arbetslöshet, tyvärr.

Vi hade gärna önskat att regeringen också hade aviserat andra reformer som är viktiga på det här området. Men det vi i stället får se är en höjning av a-kassan parallellt med att man höjer skatterna kraftigt, vilket blir en dubbelstöt mot jobben i Sverige. Till exempel chockhöjer man arbetsgivaravgiften för att anställa unga. Från vårt liberala perspektiv har vi svårt att förstå på vilket sätt man skapar fler jobb för unga genom att göra det mycket dyrare att anställa unga.

De skattehöjningar som regeringen föreslår är på över 30 miljarder. Det är de högsta skattehöjningarna i Sverige på 20 år. Det är dessutom mer än 5 miljarder kronor högre skattehöjningar än vad Socialdemokraterna lovade före valet.

Regeringens politik slår därmed mot jobben. Konjunkturinstitutet har utvärderat regeringens sysselsättningsreformer och bedömt att de höjer arbetslösheten i Sverige. I vårandringsbudgeten är skattehöjningarna på jobben 80 gånger större än satsningarna på näringslivet, till exempel.

Man höjer också trösklar genom att inte minst försämra RUT-avdraget. Det är väldigt förvånande eftersom RUT-reformen har skapat väldigt många jobb, framför allt för människor som tidigare var arbetslösa eller arbetade svart. Dessutom försämrar man ROT-avdraget. Det var också någonting som Socialdemokraterna före valet lovade att inte göra. Efter valet gör man någonting helt annat.

Här finns en dubbel problematik, herr talman. Det var väldigt mycket som man inte lovade före valet eftersom man inte var förberedd. Men av det lilla som man faktiskt lovade håller man väldigt lite. Antingen lovar man ingenting – det är problematiskt, för då vet inte väljarna vad de får – eller så lovar man saker men gör någonting helt annat dagen därpå. Det är ett något märkligt sätt att bedriva politik på – det får man ändå tillstå.

Man räknar med att det försämrade RUT-avdraget ska dra in 5,6 miljarder till statskassan. Det är klart att 5,6 miljarder är rätt mycket pengar som pumpas in i ett system för att skapa en efterfrågan. Skatteverket har konstaterat att ROT-avdraget har lett till en kraftigt ökad efterfrågan på hantverkstjänster. Om man försämrar det kraftigt är det klart att det blir en mindre efterfrågan på hantverkstjänster i Sverige. Man får väl själv bedöma huruvida det är en lämplig politik eller inte för att kunna skapa nya jobb.

(Applåder)

Anf. 123 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag kan passa på att hälsa Fredrik Malm välkommen in i den arbetsmarknadspolitiska debatten. Det ska bli spännande. Fredrik Malm kommer att få anledning att läsa på och läsa in sig på frågorna. Jag tror att vi kommer att få bättre och bättre debatter allteftersom.

Man förändrade arbetslöshetsförsäkringen kraftigt i den regering som Fredrik Malm var underlag till. Det var ett antal saker man gjorde. Man chockhöjde avgiften för att vara med och skrämde ut en halv miljon människor ur försäkringen. Jag vill bara påminna Fredrik Malm om att han faktiskt är ansvarig för det här.

Man sänkte taket. Väldigt ofta ges den felaktiga beskrivningen att taket inte har höjts sedan 2001. Den är inte felaktig, men det är halva sanningen. Sanningen är faktiskt, herr talman, att man dessutom sänkte taket 2007. Sedan införde man skilda nivåer i försäkringen. Och man förändrade kvalifikationsvillkoren så att man stängde ute folk.

Om Fredrik Malm är ärlig i sitt uppsåt, vilket man väl får utgå från, åtminstone som huvudhypotes, ska naturligtvis Fredrik Malm medverka till att lösa de problem som orsakat de problem som han beskriver.

När det gäller avgiften tvingades till och med Anders Borg krypa till korset och backa. Nu försöker vi rätta till taken. Sedan får man se på nivåerna, och sedan får man se på kvalifikationsvillkoren.

Jag välkomnar, herr talman, Fredrik Malms medverkan i arbetet med att lösa de problem som har orsakat att många står utanför försäkringsskyddet.

Anf. 124 FREDRIK MALM (FP) replik:

Herr talman! Jag tackar för att Patrik Björck hälsade mig välkommen in i debatten. Det var lite svårt för mig att komma in tidigare i debatten i och med min plats på talarlistan, även om jag blev apostroferad och påhoppad av Patrik Björck innan jag hade hållit mitt första anförande i debatten. Men jag tackar så hjärtligt. Det är roligt att vara här.

Nu har Patrik Björck vid ett antal tillfällen, herr talman, slagit sig för bröstet och beskyllt sina motdebattörer i debatten för att inte ha kunskap, inte vara kompetenta och inte vara pålästa.

För en stund sedan stod Patrik Björck här i ett replikskifte och hävdade på fullaste allvar: Alla människor som inte omfattas av a-kassan i Sverige gör inte det därför att de inte har kvalificerat sig in i systemet. Men det är inte sant. Det finns tusentals människor som inte är berättigade till a-kassa, för de har inte gått med i någon a-kassa och de har inte betalat.

Förnekar Patrik Björck detta? Du har en replik till. Det går bra att konstatera det då. Annars får du se de tusentals människor som blir arbetslösa i ögonen. De har helt enkelt valt att stå utanför a-kassan, för de har inte varit oroliga för att bli arbetslösa. Då får du se dem i ögonen och säga: Nej, så är det inte. Du finns inte här.

Det finns ju en tradition i Socialdemokraterna av att dölja statistik och att inte göra människor så synliga i statistiken. Man placerar dem som förtidspensionärer eller långtidssjukskrivna även om det är människor som vill jobba och i många fall också kan jobba.

Herr talman! Det andra gäller a-kassorna. Nu har jag tolv sekunder kvar av min replik. Jag väntar därför med detta till min nästa replik.

Anf. 125 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag välkomnade alltså Fredrik Malm in i den arbetsmarknadspolitiska debatten i allmänhet. Jag var väl medveten om vilken plats i talarlistan Fredrik Malm hade.

Herr talman! Nu avslöjar Fredrik Malm ytterligare sin totala okunnighet när det gäller ämnet för dagens debatt, det vill säga arbetslöshetsförsäkringen.

Fredrik Malm säger att man inte får ut någon ersättning från försäkringen – så sa Fredrik Malm i sitt huvudanförande – fast man har betalat till den. Det är faktiskt fel, för det finns en liten grupp på några tusen som kvalificerar sig för ersättning fast de inte är medlemmar. Då får de ut ersättning.

Bekymret är att de problem som Fredrik Malm har orsakat försäkringen har dragit ut hundratusentals personer ur försäkringen. Vill man på allvar ta itu med det problemet måste man lösa problemet med de hundratusentals. Det finns en liten grupp som kvalificerar sig för ersättning. De får ersättning fast de inte är medlemmar, Fredrik Malm. Det är det här som är ett totalt missförstånd från Fredrik Malm och Folkpartiet. Men det är en stor grupp på hundratusentals personer som står utanför på grund av den politik som Fredrik Malm står bakom. Fredrik Malm måste

medverka till att lösa det problemet om Fredrik Malm vill bli tagen på allvar i den fortsatta debatten.

Anf. 126 FREDRIK MALM (FP) replik:

Herr talman! Nu blev jag ännu mer förundrad. Nu står Patrik Björck här och vidhåller uppfattningen att det inte finns människor som kvalificerar sig för a-kassan men som inte har varit med i någon a-kassa och därmed inte kan få ut 80 procent om de blir arbetslösa. Det är väldigt förvånande.

Det betyder att alla de studenter som inte betalar in till a-kassan i själva verket gör det, enligt Patrik Björck. Det betyder att de människor som inte vet hur a-kassan fungerar och därför inte är anslutna till någon a-kassa egentligen är det, enligt Patrik Björcks sätt att se det. Det är möjligt att de är det fast de inte vet om det själva, men det är uppenbart att Patrik Björck tycker sig veta detta. Det blir väldigt förvånande.

Det andra, herr talman, som är något märkligt är hur Patrik Björck tycks vända på saker och ting. Det Folkpartiet och jag argumenterar för är en a-kassa där alla ska vara med, en obligatorisk a-kassa, en statlig a-kassa som omfattar alla. Det är Patrik Björck som tycker att man inte behöver vara med i a-kassan. För Patrik Björck är det helt okej att strunta i att vara med i a-kassan. Samtidigt står han här och säger att han står för arbetarnas väl och ve i samhället.

Jag propagerar inte för frivillighet. För Folkpartiets del är det djupt bekymmersamt att det finns människor i Sverige som förlorar sitt arbete och inte får en trygghet värd namnet. Patrik Björck tycker att detta är ett icke-problem. Detta ska man själv få bestämma. Det är upp till individen, menar Patrik Björck. För oss i Folkpartiet är det inte så. Vi anser att a-kassan bör vara en statlig försäkring precis som sjukförsäkringen är det och så vidare.

(Applåder)

Anf. 127 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Det är tufft att komma in och hålla sitt anförande som sista talare alldeles i slutet när alla redan har haft en lång debatt, eftersom man först efter det får ta repliker. Det kanske är någon som lyssnar och undrar varför Kristdemokraterna inte har kommit in tidigare.

Herr talman! Arbetslöshetsförsäkringen är en viktig trygghet vid arbetslöshet och ska ses som en omställningsförsäkring i första hand. Människor ska ha skydd när de blir arbetslösa och under tiden de söker ett annat arbete.

A-kassan ska också ses i ett större sammanhang om hur vi ska förebygga och åtgärda arbetslöshet. Där spelar självklart flera olika politikområden in, till exempel utbildningssystemet, näringslivets utveckling, infrastrukturens betydelse för rörlighet med mera, liksom Arbetsförmedlingens funktionssätt, vilket Fredrik Christensson var inne på tidigare.

När Alliansen tillträdde 2006 fick vi ett tydligt mandat av väljarna att bryta det stora utanförskap som hade skapats under den socialdemokratiska regeringens tid vid makten. Det stora antalet personer som sjukpensionerades varje dag var en politik som inte var hållbar vare sig för den

enskilde som hamnade utanför en arbetsgemenskap och utan egen lön eller för samhällets ekonomi.

Prot. 2014/15:87
16 april

Under den socialdemokratiska regeringen hade vi det som mot slutet av deras regeringsperiod började kallas ”jobless growth”, alltså jobblös tillväxt. Vi hade tillväxten, men jobben kom inte. När S-regeringen lämnade i september 2006 låg arbetslösheten på 6,1 procent trots goda tider. I september 2007 under Alliansen – jag använder samma tidpunkt, september, eftersom det kan fluktuera ganska mycket – hade arbetslösheten gått ned till 5,6 procent. Vi lyckades pressa tillbaka den.

Sedan kom den internationella krisen. Arbetslösheten steg, och vi hade i september 2009 en arbetslöshet på 8,3 procent. I september 2014, när Alliansen lämnade över till den nya regeringen, låg arbetslösheten på 7,2 procent, för att nu i februari ha stigit till 8,4 procent.

Det är självklart att arbetslösheten inte har legat statiskt under hela denna period. Den har inte höjts mer än att det har följt den konjunkturella cykeln som har varit, och vi har som sagt var haft den värsta krisen sedan 30-talet.

När det gäller ungdomsarbetslösheten redovisas den för åldrarna 15–24 år. Eftersom 15-åringar ingår kan heltidsstuderande som söker en timmes arbete registreras som arbetslösa. Då blir arbetslösheten naturligtvis väldigt hög. Många unga är också mellan olika jobb och har kortare arbetslöshetstider men hamnar ändå i arbetslöshetsstatistiken, som då blir hög.

En del säger att ungdomsarbetslösheten beror på att det är höga ingångslöner eller att vi har LAS. Vi från Kristdemokraterna har valt att säga att det är bättre att vi sänker arbetsgivaravgifterna så att vi gör det billigare att anställa unga än att sänka lönerna för unga. Nu är jag orolig för att vi inte får den här motivationen för arbetsgivare att anställa unga om vi höjer arbetsgivaravgiften för de unga. Det är väldigt olyckligt, och jag hoppas att man när det gäller LAS kan komma vidare mellan fack och arbetsgivare i den dialog som tyvärr har avbrutits.

Herr talman! Under Alliansens tid vid makten steg sysselsättningen trots kristiderna med över 300 000 personer i jobb. Vi har nu ungefär 4,8 miljoner sysselsatta i den svenska arbetskraften. Det är väldigt bra i en kris som har slagit så hårt. Varje person som är sysselsatt och varje arbetad timme ger effekt på Sveriges ekonomi.

Trots att vi har genomgått en av efterkrigstidens värsta ekonomiska kriser, där många EU-länder fortfarande inte har återhämtat sig, ökade de totala skatteintäkterna med 100 miljarder kronor mellan åren 2005 och 2009. Det är en bedrift under en sådan kris. Vi har skapat en stabilitet som andra EU-länder är avundsjuka på.

Vi sänkte skatter för vanligt folk, vi sänkte arbetsgivaravgifter för unga, som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, vi utökade möjligheter för personer med funktionsnedsättning att komma i arbete och vi gav ett etableringsuppdrag för att få ett fokus på arbete när det gäller nyanlända.

När den internationella krisen slog till 2008 var det viktigt att hålla så många människor som möjligt i arbete. Självklart var det svårt att i detta läge kämpa emot en hög arbetslöshet, men vi fick som sagt var 300 000 nya i anställning. När nu ROT- och RUT-sektorn angrips kommer vi att se stora problem. Det är det vi kan se i bedömningen.

Jag tror, herr talman, att arbetslöshetsförsäkringen ska finnas som en trygghet vid omställning från ett arbete till ett annat. Statens finansiering av försäkringen är grundläggande. Sedan är det bra att det finns kompletterande försäkringar genom olika fackförbund som under en viss tid ger högre ersättning än det som staten kan stå för.

Vi kristdemokrater anser, precis som vi skriver i vår partimotion, att alla som arbetar bör omfattas av arbetslöshetsförsäkringen. Vi förespråkar en obligatorisk, allmän försäkring som dessutom bör indexeras så att den inte, som nu, står still i många år. Vi vill på sikt att fler får 80 procent av sin lön och inte som i dag, att bara ca 10 procent får det eftersom taket har legat på 18 700 kronor i månaden.

Men det här måste, herr talman, samtidigt mötas av en politik som minskar arbetslösheten och där vi har en väl fungerande arbetsmarknad som snabbt matchar arbetslösa in i nya jobb och allmänt ökar rörligheten på arbetsmarknaden.

Regeringen höjer nu taket i a-kassan så att dagpenningen för de första 100 dagarna blir upp till 910 kronor per dag. Därefter sker en avtrappning till 760 kronor per dag.

Samtidigt verkar regeringen inte ha något helhetstänkande när det gäller finansieringen på sikt. Det vi nu riskerar är nämligen att regeringens allmänna politik innebär ökad arbetslöshet och ökade kostnader för staten. Man måste ha en offensiv jobbpolitik om man ska kunna höja taket i försäkringen. Att finansiera höjd a-kassa med höjda skatter på jobb och företagande, som nuvarande regering gör, motsätter vi oss.

Herr talman! Jag har i detta betänkande skrivit ett särskilt yttrande för att vi vill se en arbetslöshetsförsäkring som omfattar alla. Men jag gör ingen reservation, eftersom den parlamentariska socialförsäkringsutredningen, som bland annat har haft i uppdrag att utforma en försäkring vars inkomstrelaterade ersättning omfattar alla som förvärvsarbetar och uppfyller arbetsvillkoret, nyligen har lämnat sitt förslag. Arbetslöshetsförsäkringen ska ge god ekonomisk trygghet, understödja arbetslinjen och vara en omställningsförsäkring.

Kommittén har alltså nyligen i sitt slutbetänkande lämnat förslag på detta, och jag vill avvakta resultatet av remissförfarandet och den beredning som väntar. Kristdemokraterna kommer därefter att återkomma till frågan vid lämpligt tillfälle.

Detta gäller även frågan om indexeringen av försäkringen, där kommittén gör bedömningen att en framtida arbetslöshetsförsäkring bör indexeras. Kristdemokraterna är med i denna utredning, så vi kommer att återkomma även i den frågan. Där har jag också ett särskilt yttrande.

Avslutningsvis tar betänkandet även upp frågan om villkoren för deltidsarbetslösa. Alliansregeringen begränsade deltidsstämplingen från 300 dagar till 75 dagar. Ni kan själva tänka er att om man då stämplade 25 procent kunde det bli uppemot 1 200 dagar som man kunde stämpla. Det var väldigt många år, och det var rimligt att begränsa detta.

Nu tycker jag att den parlamentariska socialförsäkringsutredningen har föreslagit en bättre ordning där man talar om veckor, oavsett deltidsarbetets omfattning. Man pratar då om 60 veckor.

Detta är en bra ingång som jag tycker är värd att överväga. Vi får invänta den fortsatta behandlingen i den frågan.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 22 april.)

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
Skrivelser
2014/15:42 Riksrevisionens rapport om Arbetsförmedlingens arbete vid varsel m.m.
2014/15:97 Riksrevisionens rapport om näringspolitikens effekter

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 april

2014/15:509 Ryssland och CFE-avtalet

av *Jeff Ahl* (SD)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:510 Bredbandsutbyggnad på den svenska landsbygden

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:511 Långa handläggningstider av arbetstillstånd

av *Mathias Sundin* (FP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:512 Förnekandet av folkmordet seyfo

av *Robert Hannah* (FP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:513 Backaundantaget och påminnelseavgifterna för trängselskatten i Göteborg

av *Robert Hannah* (FP)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:514 Nedläggningshotet mot Bromma flygplats och konsekvenserna för Tvärbanans utbyggnad

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:515 Uteblivna skatteintäkter från kilometerskatten

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

§ 15 Anmälan om fråga för skriftligt svar

Följande fråga för skriftligt svar hade framställts:

den 15 april

2014/15:425 Kontroll av försändelser till intagna i rättspsykiatrisk tvångsvård
av *Susanne Eberstein* (S)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 15 april

2014/15:387 En feministisk regering utan feministiskt perspektiv
av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:382 Utveckling av kvaliteten inom äldreomsorgen
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:391 Friluftslivet
av *Cecilia Magnusson* (M)
till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:396 Sänkta dieselskatter för svensk åkerinäring
av *Sten Bergheden* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:395 Verkställande av den nationella läkemedelsstrategin
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:394 Den nya gymnasieutredningen
av *Roger Haddad* (FP)
till statsrådet Aida Hadzialic (S)

2014/15:398 Representationen i framtidsministrarnas analysgrupper
av *Hanif Bali* (M)
till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:399 Polisens arbete mot illegala vapen
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:400 Obligatoriska nationella riktlinjer

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:402 Ökad patientsäkerhet

av *Margareta B Kjellin* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 17.19.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.50,
av talmannen därefter till och med § 7,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.51 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 5 En parlamentarisk utredning om överskottsmålet och dess roll i det finanspolitiska ramverket	3
Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU30	3
Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S)	3
Anf. 2 ULLA ANDERSSON (V)	4
Anf. 3 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M)	6
Anf. 4 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	8
Anf. 5 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik	9
Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	9
Anf. 7 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik	10
Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik	10
Anf. 9 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik	11
Anf. 10 ULLA ANDERSSON (V) replik	12
Anf. 11 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik	12
Anf. 12 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	13
Anf. 13 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	15
Anf. 14 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	15
Anf. 15 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	16
Anf. 16 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	17
Anf. 17 ULLA ANDERSSON (V) replik	17
Anf. 18 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	18
Anf. 19 ULLA ANDERSSON (V) replik	18
Anf. 20 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	19
Anf. 21 JAKOB FORSSMED (KD)	19
(Beslut fattades under § 11.)	20
§ 6 Arbetslöshetsförsäkringen	21
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2014/15:AU7	21
Anf. 22 FREDRIK SCHULTE (M)	21
Anf. 23 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	23
Anf. 24 FREDRIK SCHULTE (M) replik	24
Anf. 25 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	25
Anf. 26 FREDRIK SCHULTE (M) replik	25
Anf. 27 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	26
Anf. 28 FREDRIK CHRISTENSSON (C)	27
Anf. 29 ALI ESBATI (V)	28
(forts. § 8)	31
Ajournering	31

Återupptagna förhandlingar	31
§ 7 Frågestund	31
Anf. 30 TALMANNEN	31
<i>Karriärtjänstreformen</i>	32
Anf. 31 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	32
Anf. 32 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	32
Anf. 33 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	32
Anf. 34 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	32
<i>Arbetsmiljön i skolan</i>	33
Anf. 35 STEFAN JAKOBSSON (SD)	33
Anf. 36 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	33
Anf. 37 STEFAN JAKOBSSON (SD)	33
Anf. 38 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	34
<i>Vallöftet om Mittuniversitetet i Härnösand</i>	34
Anf. 39 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	34
Anf. 40 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	34
Anf. 41 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	35
Anf. 42 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	35
<i>Demensvården</i>	36
Anf. 43 AGNETA GILLE (S)	36
Anf. 44 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	36
Anf. 45 AGNETA GILLE (S)	36
Anf. 46 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	36
<i>Frivilliga nationella prov och en likvärdig skola</i>	37
Anf. 47 GUNILLA NORDGREN (M)	37
Anf. 48 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	37
Anf. 49 GUNILLA NORDGREN (M)	37
Anf. 50 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	38
<i>Stödet till idrottsrörelsen</i>	38
Anf. 51 IDA KARKIAINEN (S)	38
Anf. 52 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	38
Anf. 53 IDA KARKIAINEN (S)	39
Anf. 54 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	39
<i>Karriärvägar för lärare</i>	39
Anf. 55 CHRISTER NYLANDER (FP)	39
Anf. 56 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	40
Anf. 57 CHRISTER NYLANDER (FP)	40
Anf. 58 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	40
<i>Utbildningen av barn och ungdomar</i>	41

Anf. 59 MARIA FERM (MP)	41
Anf. 60 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	41
Anf. 61 MARIA FERM (MP)	41
Anf. 62 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	41
<i>Skolkommissionens uppdrag</i>	
.....	42
Anf. 63 ANNIKA ECLUND (KD)	42
Anf. 64 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	42
Anf. 65 ANNIKA ECLUND (KD)	43
Anf. 66 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	43
<i>Äldreomsorgen</i>	
.....	43
Anf. 67 FINN BENGTSSON (M).....	43
Anf. 68 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	43
Anf. 69 FINN BENGTSSON (M).....	44
Anf. 70 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	44
<i>Försvarsallians med Finland</i>	
.....	44
Anf. 71 JEFF AHL (SD)	44
Anf. 72 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	45
Anf. 73 JEFF AHL (SD)	45
Anf. 74 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	45
<i>Försvarsministerns syn på Sveriges beredskap</i>	
.....	46
Anf. 75 PATRIK LUNDQVIST (S).....	46
Anf. 76 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	46
Anf. 77 PATRIK LUNDQVIST (S).....	46
Anf. 78 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	47
<i>Högskolebehörigheten i gymnasieskolan</i>	
.....	47
Anf. 79 MICHAEL SVENSSON (M).....	47
Anf. 80 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	47
Anf. 81 MICHAEL SVENSSON (M).....	48
Anf. 82 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	48
<i>Det fria vårdvalet</i>	
.....	48
Anf. 83 ANDERS W JONSSON (C)	48
Anf. 84 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	49
Anf. 85 ANDERS W JONSSON (C)	49
Anf. 86 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	49
<i>Kultur i hela landet</i>	
.....	50
Anf. 87 BJÖRN WIECHEL (S)	50
Anf. 88 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	50
Anf. 89 BJÖRN WIECHEL (S)	50
Anf. 90 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	50
<i>Användningen av regeringsplanen</i>	
.....	51

Anf. 91 FREDRIK MALM (FP)	51
Anf. 92 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	51
Anf. 93 FREDRIK MALM (FP)	51
Anf. 94 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	51
Anf. 95 TALMANNEN.....	52
§ 8 (forts. från § 6) Arbetslöshetsförsäkringen (forts. AU7)	
.....	52
Anf. 96 FREDRIK SCHULTE (M) replik	52
Anf. 97 ALI ESBATI (V) replik	52
Anf. 98 FREDRIK SCHULTE (M) replik	53
Anf. 99 ALI ESBATI (V) replik	53
Anf. 100 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik	54
Anf. 101 ALI ESBATI (V) replik	55
Anf. 102 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik	55
Anf. 103 ALI ESBATI (V) replik	56
Anf. 104 PATRIK BJÖRCK (S)	56
Anf. 105 FREDRIK SCHULTE (M) replik	60
Anf. 106 PATRIK BJÖRCK (S) replik	61
Anf. 107 FREDRIK SCHULTE (M) replik	61
Anf. 108 PATRIK BJÖRCK (S) replik	62
Anf. 109 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	62
Anf. 110 PATRIK BJÖRCK (S) replik	63
Anf. 111 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	63
Anf. 112 PATRIK BJÖRCK (S) replik	64
(forts. § 12)	64
Ajournering	
.....	64
Återupptagna förhandlingar	
.....	65
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 april	
.....	65
SoU7 Hälso- och sjukvårdsfrågor	65
SoU9 Apoteks- och läkemedelsfrågor	68
§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 15 april	
.....	69
KrU7 Kultur för alla	69
SoU10 Socialtjänst- och barnfrågor	70
SoU12 Folkhälsofrågor	73
FiU22 Bank-, försäkrings-, kreditupplysnings- och AP- fondsfrågor	75
TU9 Infrastrukturplanering	76
TU10 Fordons- och vägtrafikfrågor	77
§ 11 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde	78
FiU30 En parlamentarisk utredning om överskottsmålet och dess roll i det finanspolitiska ramverket	78
§ 12 (forts. från § 8) Arbetslöshetsförsäkringen (forts. AU7)	
.....	79
Anf. 113 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik	79
Anf. 114 PATRIK BJÖRCK (S) replik	79

Anf. 115 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik	80
Anf. 116 PATRIK BJÖRCK (S) replik	80
Anf. 117 MARCO VENEGAS (MP)	81
Anf. 118 FREDRIK SCHULTE (M) replik	82
Anf. 119 MARCO VENEGAS (MP) replik	82
Anf. 120 FREDRIK SCHULTE (M) replik	83
Anf. 121 MARCO VENEGAS (MP) replik	83
Anf. 122 FREDRIK MALM (FP)	83
Anf. 123 PATRIK BJÖRCK (S) replik	85
Anf. 124 FREDRIK MALM (FP) replik	86
Anf. 125 PATRIK BJÖRCK (S) replik	86
Anf. 126 FREDRIK MALM (FP) replik	87
Anf. 127 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	87
(Beslut skulle fattas den 22 april.)	90
§ 13 Bordläggning	90
§ 14 Anmälan om interpellationer	90
§ 15 Anmälan om fråga för skriftligt svar	91
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	91
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 17.19.	92